

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan suomenkielisten 9.-luokkalaisten nuorten kulttuuriharrastukset ja harrastuksiin liittyvät toiveet

Jaana Lähteenmaa
Teija Strand

Kansi ja taitto: Tanja Nisula

© Nuorisotutkimusseura ja kirjoittajat

Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisuja 20, 2008

ISBN: 978-952-5464-42-9 (PDF)

Nuorisotutkimusverkosto

Asemapäällikönkatu 1

00520 Helsinki

puh. 020 755 2653

fax. 020 755 2627

sähköposti: verkosto@nuorisotutkimus.fi

SISÄLLYSLUETTELO

1.	JOHDANTO JA TUTKIMUSMETODIN ESITTELY	4
2.	VAPAA-AIKANA TÄRKEÄNÄ PIDETYT ASIAT	8
3.	NUORTEN KULTTUURI- JA MUUT HARRASTUKSET	10
3.1.	Kirjoittaminen ja lukeminen	10
3.2.	Kuvataiteisiin liittyvät harrastukset	12
3.3.	Musiikki	13
3.4.	Teatteriharrastus sekä tanssi	16
3.5.	Perinteisten kulttuuriharrastusten rajamailla	17
3.6.	Etenkin sosiaalisia taitoja kehittäviä harrastuksia	18
3.7.	Tietokonepelaaminen – millainen harrastus?	19
3.8.	Muut harrastukset	21
4.	HARRASTUKSIIN LIITTYVÄT TOIVEET	23
5.	HARRASTUSAIKEISTA LUOPUMINEN	32
6.	KULTTUURITAPAHTUMISSA KÄYNTI	37
6.1.	Kulttuuritapahtumissa käynti tapahtumien sisältöjen mukaan	37
6.2.	Etelä- ja Keski-Pohjanmaan kulttuuritapahtumissa käynti	40
7.	KIRJASTOJEN KÄYTTÖ, NIIDEN ERI PALVELUJEN HYÖDYNTÄMINEN JA TYYTYVÄISYYS KIRJASTOIHIN	45
8.	NUORISOTALOILLA KÄYNTI JA NIISSÄ TEHTÄVÄT ASIAT	46
9.	HARRASTUSAIKEISTA LUOPUMINEN, HARRASTUSTOIVEET SEKÄ KOTISEUTUPERINTEESTÄ KIINNOSTUNEISUUS SEUTUKUNNITTAIN	51
10.	YHTEENVETO JA POHDINTAA	55
	LÄHTEET	60
	Liite 1. Kyselylomake	64
	Liite 2. Seutukunnat	72
	Liite 3. Avoimista vaustauksista muodostettujen luokkien sisältö	73
	Liite 4. Harrastatko jotain seuraavista...	79
	Liite 5. Harrastusten kuvailuja	92
	Liite 6. Animen ja mangan sekä LANpartyn kuvailua	94
	Liite 7. Harrastusaikeista luopuminen	98
	Liite 8. Tapahtumissa käynti ja niiden tuttuus	99
	Liite 9. Tapahtumien kuvauksia	104

1. JOHDANTO JA TUTKIMUSMETODIN ESITTELY

Nuorten harrastuksia ja niihin liittyviä toiveita on tutkittu yllättävän vähän siihen nähden, miten paljon Suomessa muutoin tehdään nuorisotutkimusta. Kvantitatiivista, toistuvaa selvitystä asiasta on tehty kuitenkin Helsingin kaupungin tietokeskuksessa (Lankinen 1984, Siurala 1991 ja Keskinen 2001) sekä Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimusten yhteydessä (viimeksi koottu 2002, julkaistu 2005). Tässä raportissa tuloksia vertaillaankin näiden selvitysten tuloksiin. Lisäksi tuloksia peilataan olemassa olevaan, joskin vähäiseen nuorten harrastuksia koskevaan kvalitatiiviseen suomalaiseen tutkimukseen.

Tämän selvityksen tilaajat ovat olleet kiinnostuneita saamaan tietoa ennen kaikkea nuorten kulttuuriharrastuksista. ”Kulttuuriharrastuksen” käsitteen ja sen tarkoittamien empiiristen ilmiöiden rajaaminen ei todellakaan ole ongelmaton, päinvastoin: lähes kaikessa inhimillisessä toiminnassa on mukana myös esteettinen elementti – miten siis rajata, mikä on ”kulttuuriharrastusta”, mikä ei! Tässä raportissa ongelma on ratkaistu niin, että asiaa problematisoidaan paikka paikoin.

Alkuperäisen idean mukaan aineistona oli tarkoitus olla kaikista Etelä- ja Keski-Pohjanmaan suomenkielisistä 9.-luokkalaisista koostuva, siis näytteen tai otoksen sijaan niin sanottu kokonainen perusjoukko (ks. esim. Valkonen 1981). Tällöin ei yleistettävyyksiä ja muita vastaavia olisi tarvinnut pohtia ollenkaan. Tavoite ei kuitenkaan täysin toteutunut: vastaajia on yhteensä 2930 tavoitellun runsaan 4000:n sijaan; seitsemässä kunnassa aineiston keruuta ei saatu toteutettua ollenkaan, ja muutamissa kunnissa puolestaan aineistoa kerättiin vain osalta 9.-luokkalaisia, ei kaikilta. Näin ollen tavoiteltua kokonaisuutena ei saavutettu.

Kyselylomakkeen (ks. liite 1) laativat yhteistyössä tutkija Jaana Lähtenmaa, Kulttuurirahaston Etelä- ja Keski-Pohjanmaan rahastot sekä Länsi-Suomen lääninhallituksen edustajat. Lisäksi lomakkeeseen pääsivät vaikuttamaan alueen nuorisotyöntekijät sekä lomakkeen suunnittelun tiimoilta järjestetyssä kokouksessa että vielä Lääninhallituksen välityksellä. Heiltä saatiinkin arvokasta tietoa tietyistä alueen ajankohtaisista nuorisokulttuuri-ilmiöistä – tietoa, joka voitiin ottaa huomioon lomakkeen kysymyksissä.

Tutkija huolehti siitä, että lomakkeessa oli kysymyksiä ja kysymysten muotoilutapoja, joita oli käytetty Helsingin kaupungin Tietokeskuksessa toistuvasti tehdyissä nuorten harrastustutkimuksissa sekä Tilastokeskuksen tutkimuksessa *Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä – Vapaa-ajan muutokset 1981–2002* (Liikkanen ym. 2005). Tämä mahdollisti tietyn vertailtavuuden edellä mainittujen tutkimusten tuloksiin.

Lopulta kysymyksiä tuli niin paljon, että lomake tuotti analysoitavaksi aineistoa riittävästi, jopa liikaa aikataulusurssit huomioiden. Siksi muutaman vähemmän relevantin kysymyksen anti on jätetty tässä raportissa analysoimatta. Lomaketta myös esiteltiin muutamilla alueen nuorisotaloilla niin, että sen ymmärrettävyys nuorten parissa varmistettiin; myös muutamia korjauksia lomakkeeseen tehtiin nuorilta saatujen kommenttien johdosta. Näiden vaiheiden jälkeen aineiston keruu alkoi.

Aineistoa kerättiin maalisi- ja huhtikuussa keväällä 2007. Nuoret täyttivät kouluissa nettilomakkeen (ks. liite 1) valvotuissa olosuhteissa, niin että paikalla oli aina nuorisotyöntekijä. Kireässä aikataulusa keruuta ei saatu siis kaikkialla toteutettua. Kun keruu piti aikataulusyistä lopettaa, tavoitellusta perusjoukosta oli tuolloin tavoitettu noin kaksi kolmasosaa. Koska poisjääneet paikkakunnat eivät koostu vain yhdenlaisista tai yhdenkokoisista, saati vierekkäin kartalla sijaitsevista paikoista, ei ole syytä olettaa, että niiden poisjääminen olisi tuottanut suoranaista systemaattista virhettä (vrt. Eskola 1981) yleistettävyyden kannalta. Ainakaan ongelmaa ei synny isoja aineistolohkoja vertailtaessa (kuten esim. maaseutumaiset kunnat vs. kaupungit).

Yksittäisiä kuntia ja myös seutukuntia tarkasteltaessa ja vertailtaessa on kuitenkin syytä olla varovainen edellä mainitusta syystä. Eri paikkakunnilta ja mahdollisesti myös eri seutukunnista on jäänyt

toisistaan poikkeavia osuuksia vastaamattomien piiriin – tavoilla, joiden jäljittäminen olisi ollut ylivoimaisen hankalaa. Näin ollen vertailtaessa seutukuntien välisiä prosenttiosuuksia tyyliin ”niin ja niin monta” prosenttia ”Kuusiokuntien” nuorista, ja ”niin ja niin monta” prosenttia ”Järviseudun seutukunnan” nuorista, ei voida tietää, ovatko prosenttiluvut oikeasti vertailukelpoisia. Tämä on siis otettava huomioon muutamia seutukuntavertailuja luettaessa; liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä niistä ei voi tehdä.

Edellä mainituista syistä seutukuntatarkastelu on jätetty melko vähäiseksi tässä raportissa, ja alueellisten vertailujen päätyyppinä ovat suuret kaupunkimaiset versus pienemmät maaseutumaisemmat kunnat. Näitä vertailtaessa on mahdollisen vääristymän merkitys pienempi, koska vastanneiden osuuksien epätasaisuudet eri kuntien välillä ikään kuin ”tasaantuvat” merkitykseltään levitessään laajemmille aineistolohkoille. Alueelliset vertailut on siis suoritettu jakamalla aineisto kahdella eri tavalla kahtia (maaseutumaiset versus kaupunkimaiset kunnat, tai alueen isoimmat kaupungit versus muut kunnat). Kahtiajakoa käytettäessä aineistokadon aiheuttamat mahdolliset vääristymät tuloksissa ovat kaiken todennäköisyyden mukaan pienempiä kuin kolmijakoa, saati vielä tarkempia ja monilohkoisempia jaotteluja käytettäessä. Tässä on syy myös siihen, miksi alueellisia vertailuja tehtäessä ei ole nojaututtu Tilastokeskuksen vakiinnuttamaan kolmiportaiseen kuntatyyppi-jaotteluun. Kuntien välisestä vertailusta on luovuttu, koska vastausprosentit ovat heitelleet eri kunnissa. Lisäksi liian pienten aineistojoukkojen vertailussa vastausten luokat muodostuvat niin pieniksi, ettei vertailujen teko ole mielekästä (esimerkiksi kunnassa X tiettyä asiaa voi harrastaa 7 % eli 14 henkilöä ja kunnassa Y 3,5 % eli 7 henkilöä).

Kerätystä aineistosta saatuja tuloksia voidaan pienin varauksin pitää yleistettävänä kaikkiin alueen 9.-luokkalaisiin nuoriin, koska poisjääneet näyttävät jakautuneen useisiin eri kuntiin ja myös maaseutu–kaupunki-akselilla ainakin niin, että poisjääneitä on niin pienissä kunnissa kuin alueen isommissa kaupungeissa. Näin ollen maaseutu–kaupunki-jaottelun valossa tehtyjä tarkasteluja voi pitää tiettyyn pisteeseen saakka yleistettävänä – pisteeseen, jonka määrittely on kuitenkin mahdotonta, koska poisjäämisen systematiikkaa ei tunneta (kuten satunnaisotoksen tapauksessa tunnettaisiin, ks. esim. Eskola 1981).

Analysoitaessa aineistoa on tehty vertailuja ”perustaustamuuttuja”-sukupuolen mukaan, mutta sen lisäksi siis myös asuinkuntatyyppien mukaan. Usein oletetaan lähes automaattisesti, että niin aikuisilla kuin nuorilla on eroja vapaa-ajan vietossa, kun tarkastellaan sitä toisaalta maaseudulla, toisaalta kaupungeissa (esim. Liikkanen 2005, Panelli ym. 2007). Tämän oletuksen varassa halusimme tehdä vertailuja maaseutumaisien ja kaupunkimaisien paikkojen nuorten välillä. Kaupungin ja maaseutupaikkakunnan välinen raja ei ole yksiselitteinen – ei myöskään tässä aineistossa. Tutkimusalueella on runsaasti paikkakuntia, jotka ovat virallisesti kaupunkeja, mutta joissa harjoitetaan runsaasti perinteisiä maaseudun elinkeinoja, siis maanviljelyä, karjankasvatusta ja niin edelleen. Toisaalta on paikkakuntia, jotka eivät virallisesti ole kaupunkeja, mutta joiden elinkeinorakenne ja asukasluku ovat varsin ”kaupunkimaisia”. Näin ollen niitä analysoija, joissa mahdolliset kaupunkimaisen versus maaseutumaisen alueen väliset erot olivat potentiaalisesti mielenkiintoisia, tehtiin niin, että raja suoritettiin huomioiden sekä kuntien asukasluku että virallinen ”kaupunki”-status. Jos kunnassa oli sekä 10 000 asukasta tai enemmän, ja se oli virallisesti ”kaupunki”, se luokiteltiin kaupunkimaiseksi asuinalueeksi. Muutoin ei, vaikka jompikumpi edellytys yksinään olisikin täyttynyt.

Oletimme, että kunnan asukasluku, kuntakeskuksen suuruus sekä ”tyyppi” vaikuttavat kaikki kunnassa olevaan palvelutarjontaan. Tämän jaottelun soveltaminen toikin esiin eroja – muutamien, vaan ei kaikkien selitettävien muuttujien tapauksessa. Silloin, kun näin ei tapahtunut, mutta oletimme edelleen, että kuntatyyppin ja -koon mukaan saattaisi syntyä eroja, sovelsimme toisenlaista, mutta saman logiikan mukaista jakoa: jaoin kunnat yli ja alle 30 000 asukkaan rajauksella. Tällöin isoimmiksi kunniksi tuli alueen kolme suurinta kaupunkia, eli Vaasa, Seinäjoki ja Kokkola, ja niitä pienemmät kunnat olivat omana luokkana.

Muutamia selitettäviä muuttujia tarkastellaan myös seutukunnittain. Seutukunnat ovat noin 3–6 kunnan muodostamia hallinnollisia kokonaisuuksia. (Ks. liite 2; luettelo Etelä- ja Keski-Pohjanmaan seutukunnista ja kunnista, joista ne muodostuvat.) Tässä tarkastelussa on edellä kuvailtuja metodologisia ongelmia. Lisää ongelmia tähän tarkasteluun on omiaan tuottamaan se, että kahdesta lähinnä ruotsinkielisestä seutukunnasta on todella vähän vastaajia verrattuna muihin seutukuntiin, joka on omiaan aiheuttamaan muiden muassa outoja, vääristyneitä prosenttilukuja. (Kun vastaajia on 50, niin esimerkiksi 10 % tarkoittaa 5:ttä ihmistä.) Koska seutukunnittainen tarkastelu oli tilaajien intressissä voimakkaasti, se kuitenkin toteutetaan pienimuotoisesti.

Jatkossa esitettävissä analyyseissa, joissa nuorten kotikunnan koko ja tyyppi on taustamuuttujana, on käytetty jompaakumpaa edellä mainittua kuntia koskevaa jaottelutapaa (siis jakoa 10 000:n tai 30 000:n asukkaan rajan mukaan). Jos ensin mainittu ei ”toiminut”, eli se ei ole tuonut juurikaan eroja esille, on käytetty jälkimmäistä. Näin on tehty, jotta tarkistettaisiin, eikö kotikuntatyyppillä todella ole mitään merkitystä kulloinkin selitettävän, nuorten harrastuksiin liittyvän asian taustatekijänä. Vai onko niin, että mahdolliset yhteydet tulevat esiin vasta tarpeeksi huomattavien paikkakuntatyyppien välisten eroavaisuuksien valossa? Erojen esiin saaminen ei ole suinkaan ollut itsetarkoitus: aina ei eroja vaan ole syntynyt kotipaikkatyyppin mukaan. Sekin on tulos: kaikkiin nuorten vapaa-ajan vieton tapoihin ja mahdollisuuksiin kuntatyyppillä ei kerta kaikkiaan näytä olevan vaikutusta. Tämäkin on mielenkiintoista ja tulos sinänsä.

Koska kyseessä on pohjanmaalaisten nuorten vapaa-ajan viettoa ja erityisesti kulttuuriharrastuksia selvittävä pilottitutkimus, nuorille haluttiin antaa sekä tila että mahdollisuus esittää itse toivomuksiaan; avoimia kysymyksiä laadittiin kyselylomakkeeseen siksi verraten paljon. Avoimista vastauksista muodostettiin aineistoa kuvaavia luokkia (ks. liite 3). Luokkien jakaumat on esitelty seuraavassa pääasiassa absoluuttisina lukuina. Näin siksi, että luokkien verraten suuri määrä teki prosenttien esittämisen mahdottomaksi osajoukkojen hajotessa liian pieniksi. Prosentteina aineiston jakautuminen on esitetty kuitenkin muita kuin avointen vastausten jakaumia tarkasteltaessa.

Avointen vastausten yleinen luokitteluohje on, että luokkien määrä tulisi rajata sopivaksi suhteessa aineiston laajuuteen, sillä pienet luokkakoot estävät yleistettävien päätelmien teon (esim. Eskola 1981). Tässä selvityksessä luokkien koko jätettiin kuitenkin joidenkin vastaustyyppien kohdalla tietoisesti jopa todella pieniksi, alle kymmenen vastausta sisältäviksi. Pienet ryhmät ovat näinkin suuressa aineistossa kuitenkin ongelmallisia niin tilastollisen merkitsevyyden kuin virhemarginaalin vuoksi (ks. emt.). Tilastollisen kuvaavuuden kustannuksella tässä selvityksessä pyrittiin avointen kysymysten kohdalla aineiston monipuoliseen – lähinnä laadulliseen – kuvaamiseen, jolloin vastauksia ei ole syytä niputtaa laajoihin luokkiin. Pyrimme myös löytämään aineistosta mahdollisia heikkoja signaaleja.

Heikot signaalit antavat viitteitä mahdollisista tulevaisuuden ilmiöistä. Toimijoiden on hyödyllistä yrittää kartoittaa ja havainnoida heidän toimintansa kannalta oleellisia heikkoja signaaleja jo varsin aikaisessa vaiheessa. Näin heikkojen signaalien parhaimmillaan tarjoama hyöty voidaan maksimoida ja niistä saatava tieto hyödyntää esimerkiksi juuri palveluiden parantamisessa. (Ks. esim. Hiltunen 2005.) Heikko signaali on kuitenkin mahdollista määrittellä usealla eri tavalla, ja on hyvä huomata, että määrittelyt voivat erota hyvinkin huomattavasti; paljon riippuu kontekstista, jossa määrittely esiintyy. Heikkojen signaalien havaitsemiseen ei myöskään ole olemassa mitään tarkkaa ja erehtymätöntä metodia, johon tutkija tai asiantuntija voisi turvautua. Heikon signaalin olemusta voidaan kuitenkin kuvata esimerkiksi seuraavilla väitteillä (ks. Linturi & Hiltunen & Kuusi, 2000):

- Heikon tulevaisuussignaalin merkittävyys määräytyy sen vastaanottajan tavoitteista käsin.
- Heikko tulevaisuussignaali tulee tyypillisesti vahvaksi yhdistymällä toisiin signaaleihin.
- Olennaisen heikon tulevaisuussignaalin löytäminen vaatii systemaattista etsintää.
- Heikon tulevaisuussignaalin havaitsevat edelläkävijät tai erityisryhmät.
- Heikkojen tulevaisuussignaalien keksijät tai aikaansaajat, niiden havaitsijat/tunnistajat sekä käyttäjät/hyödyntäjät ovat tyypillisesti eri henkilöitä.

Elina Hiltunen (2005) esittää heikolle signaalille kaksi vaihtoehtoista määritelmää: Heikko signaali voidaan hänen mukaansa ajatella joko aikaiseksi informaatioksi tulevasta tapahtumasta tai vaihtoehtoiseksi muutoksen ensioireeksi. Aikaista informaatiota ovat hänen mukaansa esimerkiksi teknologiset innovaatiot ja muutoksen ensioireita hän kuvailee muutokseksi totutussa. Hiltusen mukaan heikon signaalin määritelmä vaihtelee usein kirjoittajan mukaan. Hän korostaa tulkitsevansa heikkoja signaaleja ”lähinnä merkkeinä” nousevasta trendistä, vaikka joskus rajanveto itse merkin ja ilmiön välillä onkin vaikeaa. Hiltusen mukaan heikot signaalit voivat ennakoida joko suurempaa muutosta tai vaihtoehtoisesti uutta trendiä. Kaikki heikot signaalit eivät hänen mukaansa kuitenkaan ennakoilaa muutosta. Koska osa havaituista heikoista signaaleista on väistämättä välillä vain merkki ohimenevästä ilmiöstä, on oikeasti relevanttien heikkojen signaalien havaitseminen varsin haasteellista. (Hiltunen 2005.)

Tässä selvityksessä tutkijat eivät ole asettuneet heikkojen signaalien suhteen asiantuntijan asemaan. Sen sijaan he ovat tietoisesti pyrkineet herkistymään usein esiintyvien harrastusvaihtoehtojen lisäksi myös niihin vastauksiin, jotka uppoavat suureen massaan ja joilla ei mainintojen määrän vuoksi ensi alkuun näyttäisi olevan relevanssia. Avoimia vastauksia on pyritty tarkastelemaan ”ohi oletetun”. Tässä selvityksessä heikko signaali määritellään edellä esitetyn pohjalta siten merkiksi mahdollisesta nousevasta trendistä, ei niinkään viitteeksi jostain (aivan) uudesta ilmiöstä.

Seuraavassa esitetty tulkinta avoimien vastausten pohjalta muodostetuista luokista on kuitenkin varsinkin näiden pienten luokkien kohdalta vain yksi tulkinta. Kaikkia nuorten erityistoivomuksia ei toki ole esitetty omina luokkinaan. Tässä on kuitenkin pyritty hahmottamaan ja nostamaan esille juuri ne mahdolliset nousevat harrastusmuodot, jotka erottuivat jollakin tavoin kaikkien avointen kysymysten kohdalla. Ei liene yllättävää, että perinteisesti suosittu harrastusmuodot muodostivat tässä kyselyssä kuitenkin suurimmat luokat koko aineiston tasolla. Toisaalta aineistosta erottui suureksi ryhmäksi myös joitakin ”ei-niin-perinteisiä” harrastusmuotoja.

2. VAPAA-AIKANA TÄRKEÄNÄ PIDETYT ASIAT

Koko kyselylomake alkoi kysymyksellä siitä, mitä ylipäätään haluaa vapaa-aikanaan tehdä, aina ”löhöämisestä” aktiivisempaan toimintaan. Tämä kysymys toimi ikään kuin teemaan johdattelijana, mutta se toi myös mielenkiintoista tietoa etenkin sukupuolten välisestä eroista. Vastausten jakaumia analysoitaessa sukupuolen lisäksi taustamuuttujana käytettiin jakoa alle ja yli 10 000 asukkaan kuntiin. Tämän kysymyksen kohdalla tuli joitakin eroja.

”En mitään; löhöään” -vaihtoehdon mieluisimmaksi vapaa-ajanviettotavakseen oli valinnut tarjotuista vastausmahdollisuuksista paljon suurempi osa pojista kuin tytöistä. Niin yli 10 000 asukkaan kuin pienempien paikkakuntien pojista 11 % oli valinnut tämän vaihtoehdon, kun tytöillä vastaavat luvut olivat 7 % (pienemmän paikkakunnat) ja 4 % (isot paikkakunnat). Poikien tietynlainen passiivisuus ja siihen liittyvät syrjäytymisuhat ovat asioita, josta on kannettu huolta myös viimeaikaisessa julkisessa keskustelussa: ei harrasteta liikuntaa eikä kulttuuriakaan. Tässäkin ilmiö tulee esiin niin, että passiivisten poikien ryhmä on suurempi kuin tyttöjen.

Kiinnostavaa kyllä, kotipaikan tyyppillä on merkitystä tyttöjen kohdalla erottelevana tekijänä toisin kuin pojilla. Tämä ero näyttää selittyvän vaihtoehdon ”kavereiden kanssa ilman erikoista tekemistä” jakaumalla: isompien paikkojen tytöistä peräti 49 % on valinnut tämän, pienempien paikkojen tytöistä huomattavasti pienempi osa (37 %). Ilmeisesti pienempien paikkojen työssä on niitä, joiden kaverit ovat vähissä tai välimatkojen takia vaikeammin tavoitettavissa. Pojillekin kavereiden kanssa olo ilman erikoista tekemistä on tärkeää, mutta vähemmän kuin tytöille: isompien paikkojen pojista 40 % ja pienempien paikkojen pojista 34 % on ilmoittanut tämän mieluisimmaksi vapaa-ajanviettotavakseen. Nimenomaan tytöille sosiaalisuus ”vain” puhumalla ja olemalla on todettu aiemmissakin tutkimuksissa erityisen tärkeäksi (esim. Näre & Lähteenmaa 1992).

Television katsominen mieluisimpana vapaa-ajanviettotapana on todella vähäisessä suosiossa: suosituinta se on pienempien paikkojen poikien joukossa (7 %); kaikilla muilla – isompien paikkojen pojilla ja kaikilla tytöillä – se on alle 3 %:n luokkaa. Ainakin mahdollinen huoli television passivoimista nuorista on näemmä turha tässä joukossa. Liikunta on sen sijaan melko suosittua: noin neljäsosa nuorista on katsonut liikunnan harrastamisen peräti mieluisimmaksi vapaa-ajanviettotavakseen. Suosituinta se on pienempien paikkakuntien pojilla (28 %), samojen seutujen tytöillä osuus on 24 %, isommissa paikoissa suosio on aavistuksen verran pienempi (tyttöjen 22 % ja poikien 25 %). Luova tekeminen (”teen jotain luovaa itse”) on suunnilleen alle puoleksi niin suosittua kuin liikunta mieluisimpana vapaa-ajankäyttötapana: tytöillä 14 % (pienemmät paikkakunnat) ja 10 % (isommat paikkakunnat), pojilla vähän vähemmän: 8 % niin pienemmällä kuin suuremmillakin paikkakunnilla. Tyttöjen suurempi suuntautuneisuus luoviin toimiin ja kulttuuriharrastuksiin tulee esille kaikkialla muuallakin aineistossa.

Lukeminen on varsin ”huonossa huudossa”, ainakin mieluisimpana vapaa-ajankäyttötapana: keskimäärin vain 3 % nuorista edustaa joukkoa, joka mieluiten lukee vapaa-aikanaan. Kun niin pienempien kuin suurempien paikkojen tytöistä runsas 3 % mieluiten nimenomaan lukee vapaa-aikanaan, pojilla lukema on yhdestä kahteen prosenttiin. Nuorten lukuharrastuksen huima aleneminen on tullut esiin myös valtakunnallisessa Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimuksessa muutama vuosi sitten (Liikkanen ym. 2005). Esimerkiksi kotieläintä hoidetaan mieluummin kuin luetaan: tytöistä pienemmällä paikkakunnilla peräti 9 % hoitaa mieluiten kotieläintään vapaa-aikanaan, ja 6 % myös isompien paikkojen tytöistä. Pojat hoitavat kotieläimiä huomattavasti vähemmän. Teinityttöjen eläinrakkaus, joskus suorastaan ”eläinfanius” on niin ikään aiemmissakin tutkimuksissa esiin tullut seikka (esim. Tolonen 1992, Helve 1992).

Pojista huomattavasti suurempi osa kuin tytöistä (pojat 9 %, tytöt 3 %) ei osaa tarjotuista vaihtoehdoista sanoa, mitä mieluiten tekee vapaa-aikanaan. Mitä ilmeisimmin tässä näkyy se, että tieto-

konepelien pelaamista, joka toisten kysymysten perusteella nousee poikien ehkä tyypillisimmäksi ajanviettotavaksi, ei ollut huomattu tarjota vaihtoehdoksi tässä ensimmäisen kysymyksen karkeassa luokittelussa, eikä sen sijoittaminen mihinkään edellä mainituista vaihtoehdoista ole täysin luontevaa.

Toiseksi suosituinta vapaa-ajanviettotapaa kysyttiin vielä erillisellä kysymyksellä. Siinä television katselu ja lukeminen nousivat parempaan asemaan kuin suosituinta tekemistä kysyttäessä. Television katselu oli toiseksi mieluisinta tekemistä noin 14 %:lle nuorista, lukeminen 7 %:lle tytöistä ja 2 %:lle pojistakin. Luova itse tekeminen oli toiseksi suosituinta vapaa-ajan tekemistä noin 13 %:lle tytöistä ja 6 %:lle pojista. Nämä osuudet olivat ”poissa” kavereiden kanssa olemisesta: mieluisimpana tekemisen muotona se siis oli selkeä ykkönen, joten luontevasti toiseksi mieluisimpana enää ei.

3. NUORTEN KULTTUURI- JA MUUT HARRASTUKSET

Nuorten harrastuksia kartoitettiin kyselylomakkeessa varsin laajasti, vaikka tämän selvityksen pääintressi onkin kulttuuriharrastuksissa. On kuitenkin järkevää tarkastella nuorten kulttuuriharrastuksia ja niihin liittyviä toiveita laajemmassa nuorten vapaa-ajan harrastusten kontekstissa kysyen esimerkiksi, mitä nuoret ylipäätään harrastavat? Entä ne, jotka eivät aktiivisesti harrasta mitään – mitä asioita he preferoivat vapaa-ajan viettämiseen? Entä onko harrastuksia, joita he kenties haluaisivat harrastaa, jos se vain olisi mahdollista?

Jatkossa esitellään erityisesti niin sanottuihin kulttuuriharrastuksiin liittyvät esiin tulleet asiat, niin harrastajien osuuksien, sukupuolijakauman kuin osin harrastamisen tiheydenkin (eli kuinka usein kutakin harrastusta harrastetaan) osalta. Koska kysytyjen harrastusten määrä on valtavan suuri, ei ole mielekäästä käydä tekstissä läpi kaikkea saatua informaatiota kaikista mahdollisista harrastuksista. Kulttuuriharrastusten lisäksi tarkempaan käsittelyyn nostetaan yhtäältä yleisimmät harrastukset ja toisaalta muutamia erityisiä mielenkiintoisia huomioita nuorten harrastamisen kentältä. Sen sijaan kaikki esiin tulleet harrastuksiin liittyvät toiveet esitellään, koska tieto voi olla hyödyllistä esimerkiksi tutkittujen alueiden nuorisotyötä suunniteltaessa.

Mikä ylipäätään on ”kulttuuriharrastus”, mikä taas jotain muuta? Eikö urheilukin ole ”ruumiinkulttuuria”? Sinänsä minkä tahansa taidon kehittäminen ja ylläpito, viljely ja vaaliminen, on kulttuuria (tuleehan sana ”kulttuuri” alun perin sanasta ”cultivare” eli ”viljellä”). Toisaalta ei ole mielekäästä jäädä loputtomiin pohtimaan sitä, mikä on kulttuuriharrastus – ainakaan tässä yhteydessä, kun on tarkoitus esitellä kyselytutkimuksen empiirisiä tuloksia. Asian pohtimiseen palataan lyhyesti vielä raportin lopussa. Seuraavaksi esitellään harrastamisesta selville saadut asiat aloitettamalla niin sanotuista perinteisistä kulttuuriharrastuksista – niistä, joiden luonnetta ”kulttuuriharrastuksina” ei ainakaan kukaan kiistä – ja edetään niistä muihin harrastuksiin.

3.1. KIRJOITTAMINEN JA LUKEMINEN

Kirjoittaminen, johon asiaa kysyttäessä luettiin niin runojen, päiväkirjojen, ”blogien”, kirjeiden kuin lyriikoidenkin (esimerkiksi rock-lyriikat, joiden kirjoittamista ainakin jotkut nuoret harrastavat) kirjoittaminen, on varsin epäsuosittu harrastus etenkin poikien keskuudessa: 75 % pienempien paikkakuntien pojista ja peräti 78 % yli 10 000 asukkaalla kuntien pojista kuuluu joukkoon, joka ei harrasta eikä haluaisikaan harrastaa kirjoittamista. Sukupuoliero on huomattava: tyttöjen vastaavat luvut ovat 30 % ja 31 %.

TAULUKKO 1. Kirjoittamisen (runot, päiväkirja, blogi, kirjeet, lyriikat) harrastaminen. (%)

Sukupuoli		Pienet kaupungit ja maaseutukunnat	Yli 10 000 asukkaan kaupungit	Yhteensä
tyttö	ei vastausta	0,7	1,5	1,0
	lähes päivittäin	14,9	13,1	14,2
	viikoittain	13,5	15,0	14,0
	kuukausittain	14,3	15,5	14,8
	harvemmin	24,3	22,3	23,5
	en, mutta haluaisin harrastaa	2,4	1,3	2,0
	ei harrasta	29,9	31,3	30,4
	Yhteensä	100 (n=906)	100 (n=534)	100 (n=1 440)
poika	ei vastausta	1,7	2,1	1,9
	lähes päivittäin	2,8	2,3	2,6
	viikoittain	2,8	4,4	3,4
	kuukausittain	3,8	2,3	3,2
	harvemmin	11,6	9,8	10,9
	en, mutta haluaisin harrastaa	2,8	1,4	2,3
	ei harrasta	74,5	77,6	75,6
	Yhteensä	100 (n=928)	100 (n=562)	100 (n=1 490)

Pienempien paikkakuntien tytöistä 29 % kirjoittaa vähintään viikoittain vapaa-aikanaan, ja isompienkin paikkakuntien tytöistä näin tekee 28 %. Poikien vastaavat lukemat ovat alle kymmenesosan luokkaa. ”Blogit” ja kirjeet olivat kysymyksessä lueteltuina esimerkinomaisina kirjoittamisen muotoina myös siksi, että sähköpostikirjeiden ja muun ”nettiin” kirjoittamisen huomiointi olisi mahdollista; jotta niitä kirjoittavat nuoret voisivat siis vastata harrastavansa kirjoittamista. Silti poikien kirjoittaminen näyttää jäävän todella vähäiseksi.

Helsingiläisille 10–18-vuotiaille nuorille vuonna 2000 tehdyn harrastuskyselyn mukaan kirjoittamista harrastamattomia poikia on kyseisessä ikäryhmässä 49 %, kun tytöissä heitä on vain 8 %. Sukupuoliero on siis samansuuntainen ja erittäin suuri myös helsinkiläisnuorten parissa (Keskinen 2001, 34). Toisaalta vain 23 % pojista ei Helsingissä tehdyn tutkimuksen mukaan kirjoita koskaan edes sähköpostiviestejä (emt. 47). Poikien kirjalliseen ilmaisuun suuntautumisen vähäisyyttä voi pitää jopa jonkinasteisena ongelmana: sillä on suoria yhteyksiä poikien koulumenestykseen tai pikemminkin menestymättömyyteen, ja sitä kautta myös koulutusurilta syrjäytymiseen.

Lukemisen harrastamisessakin on samansuuntainen sukupuoliero, mutta sentään vähän pienempi. Pienempien paikkakuntien tytöistä 49 % ja isompien paikkakuntien tytöistä 46 % harrastaa lukemista vähintään viikoittain, ja lukemista kokonaan harrastamattomia on tytöistä 11 %. Pojilla vastaavat osuudet ovat 22 % ja 24 %, eli pojista noin puolet vähemmän kuin tytöistä lukee vapaa-aikanaan vähintään viikoittain. Lukemista kokonaan harrastamattomia on pojista 36 %. Sekä tyttöjen että poikien parissa lukemista harrastetaan hitusen verran enemmän pienemmillä kuin suuremmilla paikkakunnilla.

3.2. KUVATAITEISIIN LIITTYVÄT HARRASTUKSET

Myös kuvataiteellinen ilmaisu on paljon tyypillisempää tytöillä kuin pojilla. Kun tytöistä 30 % harrastaa ”maalaamista, piirtämistä tai muovailua” (kuten kysymyksessä eriteltiin) vähintään viikoittain, pojista näin tekee vain alle kolmasosa tästä (9 %.) Niitä poikia, jotka eivät harrasta kuvallista ilmaisua koskaan, on pienemmissä kunnissa 57 % ja isommissa, yli 10 000:n asukkaan kunnissa vieläkin enemmän (63 %). Tytöistä näitä kuvataiteita kokonaan harrastamattomia on alle 30 %. 1990-luvun alkuvuosina piirtämisharrastuksen suosio nousikin hieman poikien keskuudessa, ainakin pääkaupunkiseudulla; tuolloin muutoksen arveltiin liittyvän graffiti-maalaukseen nuorisokulttuurisena virtauksena ja sen nostattamaan laajempaan piirtämistöön (esim. Siurala 1991). On vaikea sanoa ilman aiemmilta ajoilta olevaa vertailuaineistoa Pohjanmaan alueelta, mihin suuntaan poikien piirtämis- ja maalaamisharrastus on kehittynyt, ja oliko graffitien maalausbuumilla merkitystä poikien kuvataideharrastuksille tällä alueella ylipäätään.

Tytöt harrastavat poikia enemmän valo- tai videokuvausta, mitä voi pitää jopa hieman yllättävänä. Ainakin Tilastokeskuksen tuoreen selvityksen mukaan aikuisten suomalaisten parissa valo- ja videokuvaus ovat tyypillisemmin miesten kuin naisten harrastus (ks. Liikkanen ym. 2005). Ainakin kännykkäkamerat ovat laskeneet ”kynnystä” ryhtyä valo- tai videokuvaamaan: kuvaaminen on teknisesti helppoa ja välineet ovat yhä halvempia, ja niitä myös on yhä useammilla. Vähintään viikoittain tytöistä valo- tai videokuvaavaa 21 %, pojista taas 10 %. Kuukausittain tai harvemmin valo- ja/tai videokuvausta harrastaa 30 % tutkimusjoukon nuorista.

TAULUKKO 2. Valokuvauksen ja videokuvauksen harrastaminen. (%)

Sukupuoli		Pienet kaupungit ja maaseutukunnat	Yli 10000 asukkaan kaupungit	Yhteensä
tyttö	ei vastausta	0,7	0,9	0,8
	lähes päivittäin	8,3	5,4	7,2
	viikoittain	12,4	15,7	13,6
	kuukausittain	15,6	16,7	16,0
	harvemmin	19,5	21,2	20,1
	en, mutta haluaisin harrastaa	13,1	12,4	12,8
	ei harrasta	30,5	27,7	29,4
	Yhteensä	100 (n=906)	100 (n=534)	100 (n=1 440)
poika	ei vastausta	1,3	1,6	1,4
	lähes päivittäin	3,2	2,7	3,0
	viikoittain	7,2	7,1	7,2
	kuukausittain	11,7	10,0	11,1
	harvemmin	23,4	22,1	22,9
	en, mutta haluaisin harrastaa	6,5	6,6	6,5
	ei harrasta	46,7	50,0	47,9
	Yhteensä	100 (n=928)	100 (n=562)	100 (n=1 490)

3.3. MUSIIKKI

Kirjoittamisen ja kuvataiteellisen ilmaisun lisäksi luoviin taideharrastuksiin kuuluvat perinteisen näkemyksen mukaan myös musiikki ja näytteleminen. Musiikkiharrastus (soittaminen, laulaminen tai säveltäminen) on niin ikään tyypillisempi tytöille kuin pojille. Tämä sukupuoliero ei ole yllättävä, sillä samansuuntaisia tuloksia on saatu myös Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimuksessa (Liikkanen, Hanifi & Hannula 2005) sekä Helsingin nuorten harrastuksia tutkittaessa (Keskinen 2001, 35–36). Niin tytöt kuin pojatkin haluaisivat harrastaa musiikkia enemmän kuin mitä se nyt on mahdollista (tytöistä 10 % ja pojista hieman alle 5 %).

Musiikin harrastaminen näyttää olevan Pohjanmaan 9.-luokkalaisten nuorten piirissä suunnilleen yhtä yleistä kuin aktiivinen musiikin harrastaminen koko maassa; noin 30 % harrastaa sitä aktiivisesti. Tilastokeskuksen edellä mainitun valtakunnallisen tutkimuksen (2005) mukaan 10–14-vuotiaista 38 % harrastaa musiikkia, 15–24-vuotiaista taas 21 %. Tämä Pohjanmaan noin 15–16-vuotiaiden joukko sijoittuu sekä ikänsä että musiikin harrastamisensa suhteen ikäryhmäjaottelun keskipohdille, hieman lähemmäs nuorempaa kuin vanhempaa ikäryhmää. Tosin jostain syystä osa nuorista, etenkin pojista, ei ole oikein osannut arvioida, harrastavatko he musiikkia aktiivisesti vai eivät: peräti 19 % pojista on jättänyt vastaamatta kysymykseen, kun tytöistä vastaamatta jätti 8 %. Joukossa saattaa olla esimerkiksi sellaisia, jotka soittavat joskus, mutta eivät arvioi sitä harrastukseksi.

Musiikin harrastamisen tapaa kysyttiin varsin tarkasti eritellen (ks. taulukko 3). Ehkä vaihtoehdot ovat olleet liian tarkkoja, koska varsinkin pojat ovat miettineet liikaakin esimerkiksi omaa harrastamisen tapaansa, ja se on lopulta johtanut vastaamattomuuteen. Kotipaikkatyyppin mukaan katsottaessa erot ovat varsin vähäisiä, etenkin tytöillä ne ovat lähes olemattomia.

TAULUKKO 3. Soitatko jotain soitinta/soittimia tai onko laulu harrastukseksi? (%)

Sukupuoli		Pienet kaupungit ja maaseutukunnat	Yli 10 000 asukkaan kaupungit	Yhteensä
tyttö	ei vastausta	6,7	10,9	8,3
	en soita enkä laula	26,4	27,9	26,9
	aikaisemmin, mutten enää moneen vuoteen	9,9	9,0	9,6
	soitan/laulan joskus itsekseni	31,5	29,2	30,6
	soitan/laulan itsekseni ja otan tunteja	12,0	10,1	11,3
	soitan/laulan ryhmässä, mutten ota tunteja	8,1	4,7	6,8
	soitan/laulan ryhmässä ja otan tunteja	5,4	8,2	6,5
	Yhteensä	100 (n=906)	100 (n=534)	100 (n=1440)
poika	ei vastausta	18,6	20,5	19,3
	en soita enkä laula	44,7	42,3	43,8
	aikaisemmin, mutten enää moneen vuoteen	5,8	8,2	6,7
	soitan/laulan joskus itsekseni	17,2	12,6	15,5
	soitan/laulan itsekseni ja otan tunteja	4,4	5,0	4,6
	soitan/laulan ryhmässä, mutten ota tunteja	4,7	5,3	5,0
	soitan/laulan ryhmässä ja otan tunteja	4,4	6,0	5,0
	Yhteensä	100 (n=928)	100 (n=562)	100 (n=1490)

Niitä nuoria, jotka eivät harrasta soittamista tai laulamista ollenkaan, on pojista 44 % ja tytöistä 27 %. Lisäksi pojista on jättänyt vastaamatta koko kysymykseen peräti 19 % (tytöistä 8 %). Jos lasketaan musiikkia harrastamattomien määrään mukaan myös ne nuoret, jotka ovat valinneet vastausvaihtoehdon ”aikaisemmin, mutta en enää moneen vuoteen”, niin pojista aktiivisesti musiikkia harrastamattomia on 70 % ja tytöistä 45 %. Näin ollen joskus musiikkia tavalla tai toisella harrastavia on tytöistä 55 %, eli reilusti yli puolet, ja pojistakin 30 %.

Yllättävän moni laulaa tai soittaa itseksensä: tytöistä lähes kolmasosa ja pojistakin noin joka kahdeksas. Soittotunteja tytöt ottavat kaksi kertaa niin paljon kuin pojat. Tämä ei ole yllättävää vaan tuttu asetelma aiemmistakin tutkimuksista. Mahdollinen bändissä toimiminen sisältyy kysymykseen ”ryhmässä soittamisesta tai laulamista”. Kysymys muotoiltiin ”ryhmässä soittamiseksi”, jotta myös erilaisissa kansanmusiikkiryhmissä ja muissa vastaavissa kokoonpanoissa soittavat nuoret voisivat vastata siihen. Tytöt soittavat myös ryhmissä hieman poikia tyypillisemmin – poikkeuksena yli 10 000:n asukkaan kaupungit, joissa asetelma on toisinpäin. Varsinkin tyttöjen bändeissä soittamisen kasvuun on kiinnitetty huomiota muissakin tuoreissa tutkimuksissa (esim. Tilastokeskuksen tutkimus 2005); tämä ennen hyvin miehin kulttuurinen käytäntö, rockbändien perustaminen, on saanut jalansijaa entistä enemmän tyttöjen piirissä, aina 80-luvulta lähtien (ks. Lähtenmaa 1989).

Nuoret saattoivat ilmoittaa harrastavansa useita musiikin lajeja. Tämä on yhä tyypillisempää nuorten soitonharrastajien keskuudessa (ks. Keskinen 2003). Jo musiikkikoulutus tähtää monipuolisuuteen ja rajojen ylittämiseen. Tämä näkyy esimerkiksi monien suomalaisten nuorten menestyvien rockartistien taustalta löytyvänä klassisen musiikin koulutuksena (esimerkiksi Nightwishin entisellä solistilla Tarja Turusella on oopperalaulajan koulutus ja Apocalypticin soittajilla klassisen musiikin koulutus). Kysymyksellä ”Mitä musiikkia soitat/laulat/teet enimmäkseen?” (kysymyksen jälkeen lueteltiin musiikin lajeja) haettiin tosin vastausta siihen, mitä vastaaja eniten harrastaa, mutta halutessaan saattoi valita useamman kuin yhden vaihtoehdon ”eniten harrastamukseen”. Näin vastaajat olivat usein myös tehneet.

Lähes 43 % tytöistä ilmoitti harrastavansa rockia. Ilmeisesti lähes kaikki ylipäättään soittamista, laulamista tai muuta musiikin tekemistä (säveltämistä) harrastavat tytöt soittavat tai laulavat myös rockmusiikkia. 45 % tytöistä arvioi soittavansa tai laulavansa ”täysin sekalaista”. Tämä sopii hyvin yhteen rockin soiton yleisyyden kanssa: klassista tai kansanmusiikkia soittavat tytöt soittavat tai laulavat joskus myös rockmusiikkia. Pojista taas suurempi osuus ilmoittaa soittavansa tai laulavansa nimenomaan rockmusiikkia (30 %) kuin ”täysin sekalaista” (22 %).

Suunnilleen sama osuus pojista (30 %) on ilmoittanut soittavansa tai laulavansa kuin tekevänsä juuri rockmusiikkia. Mahdollisesti osa rockia tekevästä pojista säveltää ja ”sämplää” sitä nimenomaan tietokoneella; Tilastokeskuksen tutkimuksen mukaan (ks. Hanifi 2005, 122) 15–24-vuotiaista suomalaisista nuorista 15 % todellakin tekee tai muokkaa tietokoneella musiikkia.

Rockin tekemisessä on tapahtunut suuri sukupuoliroolien murros niin harrastamisen kuin esiintyjienkin kentällä viimeisen reilun 20 vuoden aikana. Rock pysyi syntyajoistaan 50-luvulta lähtien aina 80-luvulle saakka ”miehisyyden linnakkeena”. Niin naispuoliset rockesiintyjät, muutamia rocklaulajanaisia lukuun ottamatta, kuin rockin soittoa harrastavat tytötkin olivat harvinaisuuksia (Frith 1983; Lähtenmaa 1989). Monet jopa pitivät rockin soittoa naisille ja tytöille sopimattomana, ”liian epänaissellisenä” (mt:t). Tämä asetelma on vähitellen murtunut: rockesiintyjien parissa on entistä enemmän naisia ja vaikka perinteisten rockinstrumenttien soittajat ovat edelleen pikemminkin miehiä, niin rockin harrastajien piirissä alkaa olla myös soittajien joukossa entistä enemmän tyttöjä.

Niin Helsingin nuorten harrastuksista tehdyt (Lankinen 1984, Siurala 1991) kuin Tilastokeskuksenkin tekemät laajat selvitystutkimukset (Liikkanen, Hanifi & Hannula 2005) kertovat tästä harrastamisen kentällä tapahtuneesta muutoksesta, ja nyt siis myös tämä selvitys Pohjanmaan nuorten osalta. Kun kaiken kaikkiaan nuorten soittoharrastus on viimeisen kymmenen vuoden aikana vähentynyt koko maassa, niin tätä vähenemistä on tapahtunut hieman enemmän poikien kuin tyttöjen kohdalla.

Olisiko jopa niin, että rockin soitto menettää poikien parissa osan vetovoimaisuudestaan tyttöjen tunkeutuessa ”kentälle”?

Rock- ja popmusiikin alalajia ”teknoa” ilmoitti soittavansa, laulavansa tai tekevänsä 8 % tytöistä ja 10 % pojista. Tekno-musiikkia voi tehdä myös pelkällä tietokoneella ilman, että itse varsinaisesti laulaisi tai soittaisi. Myös Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimuksen mukaan ”teknon” soittaminen tai tekeminen on suhteellisen harvinaista, mutta harvinaisuudessaan suunnilleen yhtä yleistä nuorten miesten ja naisten parissa (ks. Hanifi 2005, 121). ”Tekno” nousi laajemmankin suomalaisen yleisön tietoisuuteen suomalaisen teknoartisti Daruden maailmanmenestyksen myötä muutama vuosi sitten; ilmeisesti teknon tekeminen on kuitenkin jäänyt suhteellisen pienen piirin harrastukseksi.

Toista kysyttyä rock- ja popmusiikin alalajia, ”räppiä”, harrastavat Pohjanmaalla ainakin näiden vastausten perusteella useammat 15–16-vuotiaat tytöt kuin pojat. Tytöistä 15 %, pojista 10 % kertoo harrastavansa räpin tekemistä. Röp (anglosaksisesti kirjoitettuna ”rap”) on rytmikästä riimiteltyä puhelaulua, joka yleensä esitetään melko aggressiivisesti ja jossa on usein vihaisuutta puhkuvat sanat – milloin kritisoidaan yhteiskuntaa (suomalaisista räppäreistä esim. Steen Ykkönen) tai kerrotaan elämän ankeammasta puolesta (esim. Notkea Rotta), milloin uhotaan naisvihaa (amerikkalaisista räppäreistä esim. Eminem). Toisaalta räpissä on noussut, niin sen synnyinmaassa USA:ssa kuin jo Suomessakin, myös naisräppäreitä, joiden aihe- ja tunneskaala on monipuolisempi, tosin vihaisuutta ja kriittisyyttä täysin unohtamatta (Suomessa esim. räppärit Kana ja Mc Pöly). Räpissä sanat – ja tietenkin niiden esittäminen rytmikkäästi puhumalla – ovat jopa tärkeämmässä roolissa kuin taustamusiikki (joka voi olla täysin koneellista). Näin ollen räpin tekemisen suosio tyttöjen parissa ei olisi yllätys; onhan tytöillä sanojen käyttöön ja sanataiteeseen liittyviä harrastuksia selvästi enemmän kuin pojilla.

Vielä kysyttiin rockin eri alalajeista erikseen hevirockin harrastamisesta. Sitä pojat harrastivat enemmän kuin tytöt: pojista 28 % ja tytöistä 12 %. Hevirock onkin perinteisesti eniten ”miehistä uhoa” täynnä oleva rockin laji pröystäilevine kitarasooloineen ja uhoavine lavaesiintymisineen (Ehrnrooth 1988, Lähtenmaa 1989). Myös valtakunnallisella tasolla nuorten ja nuorten aikuisten soittoharrastuksia tarkasteltaessa hevi on osoittautunut miehiä enemmän kuin naisia puoleensa vetäväksi musiikin lajiksi (ks. Hanifi 2005, 121).

Iskelmämusiikin ja popin harrastamista kysyttiin niin ikään erikseen. Molempia näistä tytöt ilmoittivat tekevänsä poikia enemmän: iskelmää tytöistä noin viidesosa, pojista runsas kymmenesosa. Iskelmän kohdalla oli myös kiintoisa ero pienempien paikkakuntien ja yli 10 000:n asukkaan kaupunkien kohdalla: ensin mainituissa peräti 24 % tytöistä katsoi harrastavansa iskelmien(kin) tekoa, soittoa tai laulua, kun taas jälkimmäisissä tytöistä vain 15 % katsoi harrastavansa (myös iskelmiä). Pojilla vastaavaa eroa ei sanottavammin ollut. Olisiko agraarin ja urbaanimman kulttuurin kohdalla tässä, iskelmien arvostamisessa, vielä pieni ero? Popin tekemistä katsoivat harrastavansa lähes kaikki tytöt, jotka ylipäätään soittivat tai lauloivat: 46 % tytöistä. Pojista ”poppia” katsoi harrastavansa 18 %.

”Popmusiikiksi” kutsuttu rytm’n’bluesin johdannainen on, toisin kuin rockmusiikiksi kutsuttu, perinteisesti katsottu myös tytöille ja naisille soveliaaksi toimintakentäksi, kun taas ”miehisen” rockin portinvartijat – rockkriitikot jne. – ovat arvioineet yleensä popin rockia alempiarvoiseksi ja kaupallisemmaksi musiikin lajiksi (ks. Frith 1983, Ehrnrooth 1988, Lähtenmaa 1989). Todellisuudessa rockin ja popin välinen rajanveto on käytännössä mahdotonta, ja kyseisiä termejä – tarkoittamaan erillisiä musiikin lajeja – käytetäänkin enemmän rockmusiikin sisäisissä kenttätaistelussa kuin misään muualla.

Klassista musiikkia harrastaa ilmoituksensa mukaan 20 % tytöistä ja 9 % pojista. Koko väestönkin tasolla naiset soittavat klassista musiikkia miehiä enemmän (Hanifi 2005, 121), ja klassisen musiikin soitto etenkin pianolla on perinteisesti kulttuurisissa luokituksissa katsottu keskiluokkaisen taustan omaavien tyttöjen niin sanotuksi hyväksi harrastukseksi (esim. Lähtenmaa 1989). Tytöt ottavat soitto-tuntejakin poikia enemmän – niin perinteisesti kuin tässä aineistossa – ja tämä kietoutuu pit-

kähti yhteen klassisen musiikin soittamisen kanssa: toisin kuin rockin soittoa, klassista ei voi oikein opetella tunteja ottamatta. Toisaalta klassisen musiikin soittotaidot antavat erittäin hyvän pohjan myös rockin soitolle, kuten yhä useampi kansainvälisesti menestynyt suomalainen rocktähtikin on siis osoittanut. Tämän aineiston tytöistä soittotunteja ottaa 12 %, kun taas pojista vain 6 %.

Hengellistä musiikkia soittaa jopa yllättävän moni: peräti 18 % tytöistä, ja 9 % pojistakin. Kansanmusiikkia jo huomattavasti harvemmat: tytöistä 10 %, pojista 7 %. Kiintoisaa kyllä, kansanmusiikin kohdalla sukupuoliero on pienimmillään; ilmeisesti pelimanniharrastus ei nuoremmilla sukupolvilla ole sukupuolittunutta, vaan tasaväkisesti tyttöjä ja poikia piiriinsä vetävää. Vielä näiden nuorten isovanhempien ikäluokan kohdalla pelimannimusiikkiyhtyeet olivat Pohjanmaalla melko miesvaltaisia joukkoja, vaikkei silloinkaan naisia kokonaan ulossulkevia (ks. Järviluoma 1997). Jazzin soittajia oli vain alle 10 % nuorista, mikä ei ole yllättävää; jazz on niin suosioltaan kuin harrastajakunnaltaankin pysynyt Suomessa melko marginaalisessa asemassa.

3.4. TEATTERIHARRASTUS SEKÄ TANSSI

Teatteriharrastuksella on Pohjanmaalla, jo nuorisoseuraliikkeen historian myötä, pitkät ja kunnia-kaat perinteet. Teatteri – mukaan lukien näyttelemisen, teatteripuvustuksen ja lavastuksen, kuten kysymyksessä oli lueteltu – on tämän päivän pohjalaisnuorten parissa melko harvinainen, muttei kuitenkaan aivan olemattoman pieneksi kutistunut harrastus. Pojista 8 % näyttelee ilmoituksensa mukaan vähintään joskus, tytöistä vähän suurempi osa: 15,6 %. Vähintään viikoittain teatteria harrastaa kuitenkin vain ani harva: pienemmällä paikkakunnilla 5 %, isommilla 3 %. ”Harvemmin kuin kuukausittain” on harrastajien piirissä tyypillisin ilmoitettu harrastustiheys – tämä saattaa viitata esiintymisiin koulun näytelmissä ja/tai avustajana toimimisiin kesäteattereissa tai muissa sellaisissa. Halu teatterin harrastamiseen on kuitenkin varsin suurta, tyttöjen parissa parinkymmenen prosentin luokkaa. Tässä on selkeästi luova harrastus, jolle olisi tilausta tutkimusalueen nuorten parissa!

Myös tanssi lukeutuu kulttuuriharrastuksiin. Kysytyistä luovista harrastuksista tanssi on harrastus, jota haluttaisiin harrastaa kaikkein eniten, mutta jonka kohdalla harrastustoiset eivät toteudu: peräti noin kolmasosa tytöistä (pienemmällä paikkakunnilla 34 %, yli 10 000 asukkaan paikkakunnillakin 27 % tytöistä) haluaisi harrastaa tanssia. Pojilla vastaava lukema on 3 % paikkeilla. Nyt aktiivisesti, eli vähintään viikoittain, tanssia harrastaa 16 % niin pienempien kuin suurempienkin paikkakuntien tytöistä. Pojilla vastaava lukema on vain alle 2 % luokkaa, mutta tämä sukupuoliero ei ole yllättävä: tanssiharrastuksen leimautuminen naissukupuoleen on syvälle ainakin länsimaiseen kulttuuriin juurtunut ilmiö. Kuukausittain tanssia harrastaa viidesosa tytöistä. Pojista vähintään kuukausittain tanssia harrastaa keskimäärin 3 %. Pieni joukko ilmoittaa harrastavansa tanssia harvemmin kuin kerran kuukaudessa. Tanssiharrastuksesta kiinnostuminen nousi voimakkaasti esiin myös avovastausten kohdalla (joita analysoidaan tarkemmin tuonnempana).

3.5. PERINTEISTEN KULTTUURIHARRASTUSTEN RAJAMAILLA

Sirkus on nuorten harrastuksena noussut viime vuosina tietyn asteiseen suosioon; ainakin pääkaupunkiseudulla järjestetyt taikuri- ja muut vastaavat kurssit ovat varsin suosittuja. Näin ollen myös sirkusta (suluissa mainittiin taikatempu ja akrobatia) kysyttiin nuorten mahdollisten harrastusten joukossa. Se, että niistäkin harvoista, jotka sirkusta sanovat harrastavansa, useimmat harrastavat sitä ilmoituksensa mukaan ”harvemmin kuin kuukausittain” (eli poikien runsaat 4 % ja tyttöjen 3 %) kertonee sitä, että järjestettyjä mahdollisuuksia – toimivia nuorisosirkuksia tai -kursseja – ei alueella juuri ole, tai sitten ne eivät ainakaan kohtaa tämän ikäisiä asian potentiaalisia harrastajia.

Tätä käsitystä tukee myös se, että pienempien paikkakuntien nuorista peräti 9 % haluaisi harrastaa sirkusta, isompien paikkakuntien nuorista 7 %. Tyttöjen parissa tämä intressi on hieman suurempi kuin poikien piirissä. Myös sirkustaide on luovaa toimintaa, jossa esteettinen elementti yhdistyy fyysiseen taitavuuteen. Tässäkin siis luova harrastus, jolle olisi ainakin jonkin verran ”kysyntää” tutkimusjoukossa.

Myönteisenä yllätyksenä aktiivisen ja luovan harrastamisen näkökulmasta voitaneen pitää sitä, että peräti yli puolet nuorista harrastaa käsillä tekemistä, siis ”tuunaamista, virkkausta/kutomista, nikkarointia ja pienoismalleja” ainakin joskus. Tässä on lisäksi luova harrastus, jossa – muutoin suhteellisen passiivisina näyttäytyvät – pojat ovat tyttöjä aktiivisempia. Uudissana ”tuunaaminen” tarkoittaa esineiden (esim. moottoriajoneuvojen, huonekalujen ja vaatteiden) muokkaamista, ”tuunaamista” uuteen uskoon: korjaamalla, värjäämällä, koristelemalla ja niin edelleen. Ei varmaankaan ole syytä epäillä, etteikö tuunaamisessa olisi luovaa elementtiä mukana. Pohjalaispoikien tuunaamisharrastus on näkynyt viime aikoina valtakunnan medioissakin, ainakin ”tuunattujen” traktoreiden esittelyinä.

TAULUKKO 4. Käsillä tekemisen (tuunaamisen, virkkauksen, nikkaroinnin tms.) harrastaminen (%)

Sukupuoli		Pienet kaupungit ja maaseutukunnat	Yli 10000 asukkaan kaupungit	Yhteensä
tyttö	ei vastausta	0,9	1,1	1,0
	lähes päivittäin	5,3	2,1	4,1
	viikoittain	11,1	10,1	10,8
	kuukausittain	10,6	12,5	11,3
	harvemmin	26,3	22,5	24,9
	en, mutta haluaisin harrastaa	4,4	5,4	4,8
	ei harrasta	41,4	46,3	43,2
	Yhteensä	100 (n=906)	100 (n=534)	100 (n=1 440)
poika	ei vastausta	1,3	1,8	1,5
	lähes päivittäin	13,5	12,6	13,2
	viikoittain	16,3	13,7	15,3
	kuukausittain	11,4	8,4	10,3
	harvemmin	18,8	17,3	18,2
	en, mutta haluaisin harrastaa	3,2	3,9	3,5
	ei harrasta	35,6	42,3	38,1
	Yhteensä	100 (n=928)	100 (n=562)	100 (n=1 490)

Pojista noin 13 % (pienemmissä paikoissa vähän yli, isommissa vähän alle) harrastaa käsillä tekemistä päivittäin. Tyttöjen parissa osuus on paljon pienempi, varsinkin isommilla paikkakunnilla. Viikoittainkin harrastavia on paljon – niin, että vähintään viikoittain harrastavien osuus nousee pojilla 28,5 %:iin. Käsitöiden harrastaminen on yleisempää pienemmillä kuin suuremmilla paikkakunnilla – ehkä maaseutumaiset olosuhteet antavat harrastamiselle jotenkin paremmat edellytykset (ainakin pojille, nikkarointiin ym. soveltuvine ulkorakennuksineen jne.) kuin kaupunkimaisemat kerrostalo-olosuhteet? Tytöistäkin 14,9 % harrastaa käsitöitä vähintään viikoittain. Kun mukaan otetaan myös ne, jotka harrastavat käsitöitä harvemmin kuin kuukausittain, mutta kuitenkin joskus, yli puolet niin pojista kuin tytöistäkin harrastaa käsitöitä; vähäisintä se on isompien paikkakuntien tyttöjen keskuudessa, yleisintä pienempien paikkakuntien poikien keskuudessa.

Tässä harrastuksessa siis monien muiden luovien harrastusten kohdalla oleva sukupuoli-asetelma on

päälaellaan. Myös niitä, jotka eivät harrasta käsitöitä, mutta haluaisivat, on jonkin verran, vaikkakin vähänlaisesti verrattuna moniin muihin harrastuksiin: eniten, eli 5 % suurten paikkakuntien tyttöjen keskuudessa. Useinhan käsitöiden teko ei vaadikaan kovin kummoisia saati kalliita resursseja, vaan – varsinkin tuunaamisen tapauksessa – ennen kaikkea mielikuvitusta.

Harrastuksiin, joiden suosio oli ainakin vielä 2000-luvun alussa nousussa, kuuluvat roolipelit. Vain vähemmistö harrastaa niitä: tytöistä alle 20 % ja pojista alle 30 % ylipäätään koskaan. Toisaalta niin tytöissä kuin pojissakin on niitä, jotka haluaisivat harrastaa roolipelejä – tosin vain muutama prosentti, mutta kuitenkin. Tämä pieni signaali on tärkeä huomata: roolipelit kuitenkin tukevat ja kehittävät luovuutta – juonellisine, kielelliseen ilmaisuun liittyvine ja visuaalisine ynnä muine moninaisine aspekteineen – monipuolisella tavalla. Poikien – joilla muuten luovat harrastukset ovat pääosin varsin vähissä – kohdalla heidän pienikin kiinnostuksensa roolipelejä kohtaan on myönteinen signaali kulttuuriharrastusten ja niiden kehittämismahdollisuuksien kannalta.

Lyhyesti kerraten: roolipelit jakautuvat karkeasti kahteen päätyyppiin, perinteisiin roolipeleihin ja niin kutsuttuun larppaamiseen (engl. *live action role-playing*). Perinteisen roolipelin ideana on eläytyä kuvitteellisen roolihahmon elämään ja näytellä suullisesti tämän tekoja; live-roolipelissä tarina siirtyy paperilta ja mielikuvituksesta askeleen kohti ”todellisuutta”, koska pelaaja myös näyttää oikeasti roolihahmoaan (ks. Latvala 2000, 26–27). Myös helsinkiläisnuorten harrastuksia selvitetessä tuli esiin, että roolipelit ylipäätään ovat hieman suosittumia poikien kuin tyttöjen keskuudessa. Niin sanottu larppaaminen on tyttöjen piirissä suosittumaa kuin perinteiset roolipelit, joissa kaikki ”tapahtuu” vain paperilla ja mielikuvituksessa (ks. Keskinen 2001, 49–50).

3.6. ETENKIN SOSIAALISIA TAITOJA KEHITTÄVIÄ HARRASTUKSIA

Järjestötoiminta ei ole suoranaista ”luovaa toimintaa”, mutta siinä on mahdollisuus kehittää monia sosiaalisia taitoja ja toki myös verbaalisia kykyjään, niin puhujana kuin kirjoittajanakin, samoin kuin kykyä ymmärtää isoja kokonaisuuksia ja monimutkaisia rakenteita. Niin partio kuin toimiminen seurakuntanuorissakin ovat suhteellisen harvinaisia harrastuksia: partiota harrastaa aktiivisesti vain 2,8 % tutkimusjoukon nuorista. Seurakuntanuortenkin tilaisuuksissa käyminen on suosittumaa – peräti 10 % tutkimusjoukon nuorista käy niissä viikoittain, ja vähintään kuukausittain niissä käy peräti 19 %. Vain vajaa kaksi kolmasosaa – hieman yli 60 % – ei käy niissä koskaan. Tämän seurakunnan tilaisuuksiin osallistuvan joukon suuruutta voinee osin selittää rippikoulun ajallinen läheisyys – ovathan tutkimusjoukon nuoret juuri rippikouluiässä. Ehkei kuitenkaan pelkästään: ainakin aiempien tutkimusten mukaan pohjalaisnuoret ovat perinteisesti uskonnollisempia kuin esimerkiksi pääkaupunkiseudun nuoret (ks. Helve 2002).

VPK-toiminta on näiden nuorten piirissä suhteellisen harvinaista. Siinä on paljon samoja piirteitä kuin muussa yhdistystoiminnassa, mutta sen lisäksi se tarjoaa joskus – todella harvoin kylläkin – tilaisuuden myös ”tositoimintaan”. Joka tapauksessa se on jaksanut vetää piiriinsä nuoria ihmisiä jo kymmeniä, muissa maissa satojakin vuosia. Nyt jo siitäkin olivat kiinnostuneempia tytöt kuin pojat.

Poliittisissa nuorisojärjestöissä toimitaan melko vähän, mikä ei tosiaankaan ole yllätys – siinä määrin laajaa on ollut huolestunut keskustelu nimenomaan nuorten poliittisesta passiivisuudesta ja siitä, ettei nuoria meinata saada mukaan varsinkaan perinteiseen puoluepoliittiseen toimintaan (esim. Paakkunainen ym. 2004). Tässä valossa on yllättävää pikemminkin se, että nuorista löytyy tässä aineistossa niitä, jotka haluaisivat toimia poliittisissa nuorisojärjestöissä! Ei paljon, mutta kuitenkin (ks. liite 4, taulukko 16). Tässä siis vinkki poliittisille puolueille: kiinnostusta poliittiseen nuorisojärjestötoimintaan voi paikka paikoin nuorten piirissä taas esiintyä.

Populaarikulttuuriin kietoutuva nuorten ajankäyttömuoto, jonka luovuudesta ollaan montaa eri mieltä, on fanitoiminta. Ainakin sen leimaaminen täysin passiiviseksi ja ”aivottomaksi” toiminnaksi on liian yksioikoista eikä tee oikeutta ilmiön aktiivisille ja luoville elementeille (ks. Lähteenmaa 1989). Rocktähtien ”fanittaminen” on ollut perinteisesti tyttöjen harjoittamaa toimintaa (mt.). Lähes kolmasosa tämän aineiston nuorista harjoittaa fanitoimintaa (suluissa oli mainittu kysymyksen kohdalla fanitoiminta netin keskustelusivuilla, fanituotteita keräämällä jne.) ainakin joskus (osa siis jopa harvemmin kuin kuukausittain). Internetin aikakaudella fanitoiminta on entistä enemmän kansainvälistä ja kielimuurit ylittävää: ”megatähtiä” koskevilla sivustoilla keskustelijat ovat usein kaikilta maailman kulmilta. Keskustelukieli on tällöin tyypillisimmin englanti. Näin ollen ”fanittaminen” voi nykyisin tukea myös vieraiden kielten, ainakin englannin, oppimisessa.

Tässä aineistossa tytöistä vajaat 40 %, ja pojistakin hieman alle 30 %, harjoittaa faniutta ainakin joskus. Vaikka ilmiöllä ei liene suurta kiinnostavuutta luovien harrastusten saati niiden tukemisen kannalta, poikien fanius näinkin suuressa mittakaavassa on kiintoisa ilmiö sinänsä. Se saattaa kertoa jotain poikien ja populaarikulttuurin – jonka piirissä tavallaan ovat nykyään urheilutähdetkin – muuttuvasta suhteesta.

3.7. TIETOKONEPELAAMINEN – MILLAINEN HARRASTUS?

Tietokoneen ääressä puuhailussa (kysymys ”harrastatko asioita tietokoneen parissa: chat, surffailu, yms.”) sukupuoliero sen sijaan katoaa suunnilleen olemattomiin. Tytöistä niin pienemmällä kuin isommillakin paikkakunnilla 68 % tekee jotakin tietokoneen parissa vähintään viikoittain; pojilla vastaava osuus on keskimäärin 83 %. Vain pienen pieni osuus nuorista ei puuhaile tietokoneen ääressä vapaa-aikanaan ollenkaan; yllättävää kyllä, heitä on tyttöjen parissa vielä vähemmän (3 %) kuin poikien (7 %). Kun katse tarkennetaan siihen, mitä kaikkea tytöt ja pojat tekevät tietokoneen parissa, esiin tulee lisää kiintoisia sukupuolieroja. Niitä käsitellään lisää tuonnempana, mutta otetakoon jo nyt katsottavaksi ”pelaaminen tietokoneella tai konsolilla”. Se oli omana kysymyksenään potentiaalisten harrastusten luettelossakin, jo siksi, että se entuudestaan tiedettiin nuorten ajankäytössä tärkeälle sijalle nopeasti nousseeksi asiaksi (ks. esim. Kangas & Kuure 2004).

Pojista 45 % pelaa tietokoneella tai konsolilla ilmoituksensa mukaan päivittäin tai lähes päivittäin (ero pienempien ja isompien paikkakuntien välillä on vain alle 3 prosenttiyksikköä niin että isommissa paikoissa pelataan vielä enemmän). Ero tyttöihin on huomattava: tytöistä pelaa päivittäin runsaat 9 %. Kun viikoittain pelaaminen otetaan tarkasteluun mukaan, sukupuoliero vain kasvaa. Vähintään viikoittain pelaa pojista 69 %, tytöistä vain 23 %. Ero on huikea. Poikien suurempi kiinnostus erilaisten pelien pelaamiseen on tunnettu tosiseikka vuosikymmenten, ellei vuosisatojen takaa, mutta tietokone- ja konsolipelien maailman avautuminen käytännössä lähes kaikkien ulottuville on lisännyt poikien pelaamisen aivan uudenlaisiin mittakaavoihin. Esimerkiksi muutama vuosi siten tehdyssä Pelastakaa lapset ry:n Lasten ääni -kyselyssä jo 7–10-vuotiaista pojista 51 % pelasi tietokonepelejä päivittäin; tytöistä taas 37 % – vain kaksi prosenttia tytöistä ja yksi pojista ei pelannut ollenkaan (Pelastakaa lapset 2005). Viikoittain tietokone- tai konsolipelejä pelaa suomalaisista 9–12-vuotiaista toisen tutkimuksen mukaan (ks. Oksanen & Näre 2005, 38) 90 % pojista ja 53 % tytöistä. Kyseessä oli vertaileva pohjoismainen tutkimus, ja siinä osoittautui, että suomalaiset pojat pelaavat enemmän kuin norjalaiset ja ruotsalaiset pojat (mts. 38–39).

Tietokone- ja konsolipelien maailma ei siis ole tytöillekään vieras. Tämänkin aineiston tytöistä 70 % oli pelannut näitä pelejä vähintään joskus. Tässä aineistossa pelaamisen tiheyttä katsottaessa tytöt sijoittuvat tyypillisimmin luokkaan ”pelannut harvemmin kuin kuukausittain” – eli ero poikiin oli huomattava. Valitettavasti pelien sisällöistä ei kysytty, joten ei ole tietoa siitä, pelaavatko nämä tytöt kenties kokonaan tai osittain samoja vai eri pelejä kuin pojat.

Tietokonepelit ovat saaneet alkunsa armeijoiden strategisten simulaatioiden suunnittelun maailmasta. Ei siis ole yllättävää, että niiden maailma on alun perin ollut todella miehinen. Pelisisällöissä naiset joko loistavat poissaolollaan tai heidät on kuvattu puhtaiksi (seksi)objekteiksi – joskus myös vetävännäköisiksi toimintasankareiksi. Vaikka pelit ovat sitten syntyäikojensa toki monipuolistuneet, niiden arvomaailma ja kuvasto ovat edelleen lähempänä perinteistä miehistä kuin sukupuolineutraalia tai naisten elämänpiiriä. Markkinoilla on nykyään myös tyttöjen suosima, ”kotiympäristöön” sijoittuva SIMS-peli, joka on etenkin 10–12-vuotiaiden tyttöjen suosiossa. (Oksanen & Näre 2006, 72–74.)

Väkisinkin tulee mieleen, että poikien esiin tullut muiden harrastusten vähäisyys (lukuun ottamatta urheiluharrastusta, jota tähän mennessä ei ole katsottukaan), voi liittyä osaltaan tietokonepelien pelaamisen runsauteen: niihin kuluu pojilta jo yksinkertaisesti niin paljon aikaa, että tuo aika on helposti poissa jostakin muusta tekemisestä. Tietenkin se voi olla ”poissa” television katselemisesta tai muusta vastaavasta, jolloin ei niin sanotusti menetetä mitään. Mutta jos se on poissa muusta aktiivisesta tekemisestä, herää kysymys, menettävätkö pojat itse tässä jotain. Vai antaako tietokonepelien pelaaminen sellaista sisältöä elämään ja kehittääkö se sellaisia tunne- ja älyllisiä kompetensseja, että se onkin poikien sisäisen maailman ja persoonan kehittymisen kannalta vain hyvä asia, että pelejä pelataan noin antaumuksella? Kysymys on vaikea, ja siihen vastaaminen luiskahtaa helposti moralisoinniksi. Joka tapauksessa pelien sisältö on valitettavan usein väkivaltaa ja tappamista, siis niiden simulointia virtuaalimaailmassa; vähintäänkin pelien runsaassa pelaamisessa on moraalikehityksen kannalta vaaransa, ainakin jos pelatut pelit ovat valtaosin raaistavia sisällöltään. (Ks. Oksanen & Näre, emt.).

Se, onko tietokonepelien pelaaminen peräti luova harrastus, täysin passiivista ja myös passivoivaa ajankulua vai jotain siltä väliltä on monimutkainen kysymys. Pelitutkijat (mm. Ermä, Mäyrä ja Heliö, Oksanen ja Näreen 2006, 89 mukaan) ovat kuvanneet pelaamisen uppoutumiskokemusta, jossa yhdistyvät aistimellinen, toiminnallinen ja mentaalinen taso. Tähän uppoutumiseen liittyy pelin haasteisiin eläytymistä ja toiminnallisuutta joko motorisena pelitaitona tai älyllisenä ponnisteluna. Sosiaalipsykologi Oksanen ja sosiologi Näre huomaavat, että uppoaminen on puolestaan eräänlainen syvä, virtaava luovuuden tila – ja tämän kokemuksen luovasta, sujuvasta tekemisestä voi saavuttaa myös pelejä pelatessa. Tämä uppoutumisen kokemus myös takaa pelaamisen nautittavuuden ja mukaansatempaavuuden (mts. 89).

Pelien kohdalla jos missä tullaan kysymykseen siitä, mikä on luova harrastus, mikä ei – mikä kulttuuriharrastus, mikä ei. Tietokonepelit ovat isojen kansainvälisten yhtiöiden tuottamia, ja ne on tehty yhtiöiden voitontavoittelu mielessä pitäen – mutta tämä tuskin vielä riittää argumentiksi sen puolesta, että niiden pelaaminen ei voi olla luovaa. Tosin 30-luvulla syntynyt kulttuurintutkimuskoulukunta – jonka perinteitä marxilaiset tutkijat vaalivat vielä 70-luvullakin – katsoi, että massa-tuotettu ”kulttuuri” kapitalismissa ei ole oikeaa kulttuuria (ks. Clarke ym. 1976). Tätä näkemystä tuskin enää edustaa kukaan.

Peleissä on usein seksistisiä ja varsin väkivaltaisia, pelaajan tunne-elämää mahdollisesti pitemmän päälle turruttavia sisältöjä – mutta voiko senkään perusteella sanoa, että niiden pelaaminen ei voi olla luovaa? Toisaalta pelaajan ”siirrot”, näennäisestä vapaudestaan huolimatta, ovat kuitenkin pelin sisäisessä logiikassa rajattuja, mutta niin ovat ”siirrot” usein myös taiteen tekemisessä: pianossakin on vain tietty määrä tietyn äänen tuottavia koskettimia. Kaiken kaikkiaan uusien tietokonepelien ja niiden pelaamisen lokeroiminen ”luovuus” – ”epäluovuus” -akselilla on erittäin vaikeaa; pelitutkijatkin näyttävät karttavan kannan ottamista asiaan. (Ks. Näre & Oksanen 2006).

Toinen asia on se, että pelaaminen monta tuntia päivässä, saati yötä päivää, voi olla pelaajalle niin psyykkisesti kuin jopa fyysisestikin vahingollista – olipa se kulttuuria tai ei. Tietokonepeli-addiktioit ovat psykologienkin tunnistama ongelma. Mutta kuten muillekin addiktioille, myös peliaddiktioille on ominaista se, että toiset pelaajat tulevat riippuvaisiksi, toiset eivät – ja logiikkaa riippuvuuden

synnyn taustalla ei kunnolla tunneta (ks. Sulkunen 2007).

Tietyt maksimimäärät pelaamista viikossa on kuitenkin määritelty riskipelaamisen rajoiksi. Näin on tehty nimenomaan lapsista ja kasvavista nuorista puhuttaessa. Psykologi Tarja Salokosken mukaan vähintään 14 tuntia viikossa pelaava 10–16-vuotias on pelien suurkuluttuja, jolloin peliriippuvuuden riskit alkavat kasvaa, samoin muutkin psyykkiset riskit, varsinkin jos väkivaltaiset pelisisällöt yhdistyvät hallitsemattomaan peliriippuvuuteen (Salokoski Oksasen & Näreen, mts. 90–91 mukaan).

3.8. MUUT HARRASTUKSET

Harrastuksiin, joita selvitettiin erikseen kysymällä mutta joiden jakaumia ei ainakaan tässä yhteydessä esitellä tarkemmin, kuuluvat skeittaus ja ”parkour”, keräily, pöytä- ja lautapelit, kalastus ja metsästys sekä ratsastus. Näin toimitaan kolmesta syystä: siksi, että niiden harrastaminen on melko harvinaista, alle 50 %:ttä koskevaa, sekä siksi, että mikään niistä ei ole myöskään suoranaisten ”kulttuuriharrastus”, joka kuuluisi Kulttuurirahaston intressialaan. Kolmantena perusteena on se, että niiden jakaumissa tai muissa vastaavissa ei näytä olevan mitään erityishuomiointia vaativaa. Niistä esitetään kuitenkin muutamia huomioita. Lisäksi harrastusluettelossa esitettiin peruskysymykset myös moottoriurheilusta sekä yleisurheilusta ja yksilöurheilusta. Ne ovat niin selkeästi urheiluharrastuksia, eikä niiden tarkastelu kuulu tämän selvityshankkeen rajauksen piiriin, että tehtäköön niistä tässä vain melko yleisiä huomioita. (Kaikkien näidenkin osalta esitellään kuitenkin lukuina nuorten niihin kohdistamat harrastusmahdollisuustoiveet.)

Skeittaus ja ”parkour” ovat sellaisia nuorisokulttuurista itsestään alun perin nousseita, Suomeen ulkomailta parina viime vuosikymmenenä rantautuneita harrastuksia, joiden oletettiin olevan ainakin jonkinlaisessa suosiossa myös Pohjanmaalla. Skeittaus nousi suosioon Suomessa jo 80–90-luvun vaihteessa. Se on tyypillisesti poikien ohjaamattomissa kaveriporukoissa harjoittamaa toimintaa, ja urheilullisten elementtien lisäksi (so. itse skeittaamisen) siihen kietoutuu paljon myös nuorisokulttuurisia ja tyyllisiä elementtejä (Lähteenmaa 1991, Siurala 1991). Koska nytemmin skeittaajaporukat, ainakin pääkaupunkiseudulla, usein myös kuvaavat videokameralla temppejujan, skeittaamiseen on alkanut liittyä myös kuvallis-visuaalinen elementti. ”Parkour” on eräänlainen tapa liikkua kaupunkitilassa vaihtoehtoisella tavalla, sekin. Se on myös nuorisokulttuurinen muoti, jota harjoitetaan nimenomaan ilman aikuisohjausta. Käytännössä se on kiipeilyä, hyppimistä (katolta toiselle, kaiteelta toiselle) ja niin edelleen, jossa on akrobaattimaisia piirteitä. Helsingissä se on viime aikoina saavuttanut hieman suosiota nimenomaan poikien piirissä.

Hieman yllättäen skeittauksen ja ”parkourin” suosio Pohjanmaalla oli melko pohjalukemissa. Vaikka kyseessä ovat enemmänkin urbaanit kuin maaseutumaiseen miljööseen ”istuvat” ilmiöt, niin seudun isoista kaupungeista Vaasasta, Kokkolasta ja Seinäjoelta olisi voinut olettaa löytyvän näiden harrastajia, mutta näin ei ollut. Voi olla, että skeittauksen suursuosio alkaa Suomessa muutenkin olla menneen talven lumia eikä ”parkour” ole tänne oikein koskaan rantautunutkaan. Haluja perinteisesti miehisen skeittausharrastuksen aloittamiseen tuli esiin nyt lähinnä tytöillä.

Keräily ja pöytä- ja lautapelit ovat kaikki kysytyjä harrastuksia, joiden harrastajia oli melko vähän – tai, joita ainakin harrastettiin erittäin harvoin. Keräilyharrastajien – postimerkkeilijöiden, perhosten keräilijöiden, jne. – joukko lienee aina ollut nuorissa vähemmistönä, ja niin se on nytkin. Voisi olettaa, että internet- ja multimedia-aikakautena vanhojen postimerkkien tai muiden vastaavien ääressä puuhailu tuntuisi entistä vähemmän vetovoimaiselta – vaan kukapa tietää. Ainakin tässä aineistossa keräilyn harrastaminen oli kuitenkin harvinaista. Pöytä- ja lautapelit eivät nekään olleet kovin suuressa suosiossa – mutta yksi niistä, nimittäin pokeri, on tämänkin aineiston signaalien perusteella nousemassa suureen suosioon. Pokeribuumi tulee esiin avovastauksissa, joiden antia käsitellään tuonnempana.

Ratsastus sekä metsästys ja kalastus ovat ulkoilma- ja eräliikuntaa, joiden suosiota ja laajuutta haluttiin kartoittaa osana nuorten harrastuskenttää. Ratsastuksen jatkuvasti suuri suosio etenkin teinityttöjen piirissä tiedetään (ks. Tolonen 1992), metsästys ja kalastus on taas todettu yllättävänkin tärkeiksi harrastuksiksi ainakin osalle maaseudun, ja varsinkin syrjäseutujen nuorista miehistä (esim. Waara 1996). Pohjanmaa ei todellakaan ole syrjäseutua – mutta suurelta osin maaseutua kuitenkin. Joka tapauksessa metsästyksen ja kalastuksen suosio oli varsin matalalla.

Yleisurheilu, yksilöurheilu ja joukkueurheilu ovat suosiossaan aivan omaa luokkaansa. Niiden suosio on varsinkin poikien piirissä huomattavasti suurempaa kuin kulttuuriharrastusten. Näin on Helsingissäkin 10–18-vuotiaiden piirissä, eli sinänsä ilmiössä ei ole mitään yllättävää.

4. HARRASTUKSIIN LIITTYVÄT TOIVEET

Nuorten harrastuksiin ja harrastusmahdollisuuksiin liittyviä toiveita selvitettiin tässä kyselyssä varsin monella tavalla ja useilla eri kysymyspatteristoilla, koska nimenomaan nuorten harrastustoiveet, etenkin kulttuuriharrastuksiin liittyvät, olivat selvityksen tilaajan erityisessä intressissä. Tässä aluvuossa esitellään harrastustoiveet ensin sellaisina kuin ne tulivat esiin kysymyksessä 7 (jonka antia on muutoin jo käsitelty edellä) vaihtoehtovalikoiman kohdassa ”en, mutta haluaisin harrastaa” (ks. liite 4). Nämä harrastustoiveet ovat tulleet esiin siis valmiiksi strukturoituihin, rajattuihin, vaihtoehtoihin reagoitaessa. Tämän jälkeen siirrytään käsittelemään niin sanottujen avovastausten huomattavasti detaljoidumpaa antia kysymykseen.

Merkille pantavina seikkoina tässä harrastushaluja koskevien vastausten sukupuolijakauksessa on muun muassa se, että näyttelemistä ja tanssia tytöt haluavat moninkertaisesti enemmän kuin pojat: tytöt haluavat 16 prosenttiyksikköä enemmän näyttelemistä kuin pojat (tytöt 19 %, pojat 3 %), ja tytöt haluavat tanssia peräti 28 prosenttiyksikköä poikia enemmän (tyttöjen 34 % pienillä paikoilla, 27 % isommilla; pojista keskimäärin vain 3 % haluaa tanssia). Myös joukkueurheilua tytöt haluavat poikia enemmän, mikä on hienoinen yllätys: 7–9 %:n ero tyttöjen hyväksi.

Pienempiä eroja tyttöjen hyväksi on muun muassa halussa harrastaa valo- ja videokuvausta (tytöistä 13 %, pojista 7 %), musiikkia (tytöistä 10 %, pojista 5 %) ja sirkusta (tytöistä 12 %, pojista 4 %). Tyttöjen poikia suurempi halua harrastaa moottoriurheilua on ehkä yllättävää. Kyse on tosin vain muutaman prosenttiyksikön erosta, mutta se on molemmilla paikkakuntatyypeillä tyttöjen hyväksi. Tytöt ovat kiinnostuneempia myös perinteisesti varsin ”poikakulttuurisista” skeittauksesta ja ”parkourista”, joissa on peräti noin 5 prosenttiyksikön ero tyttöjen hyväksi.

Kysymyslomakkeen kohdassa 7 (ks. liite 1) nuorilta kysyttiin, kuinka usein he mahdollisesti harrastavat musiikkia (soittamalla, laulamalla tai säveltämällä), teatteria, tanssia, käsillä tekemistä, valo- tai videokuvausta, kirjoittamista (runot, blogit ym.), lukemista, asioita tietokoneen parissa (chat, surffailu), maalaamista ja piirtämistä, liveroolipelejä, tietokoneella tai konsolilla pelaamista, nuorisosirkusta, kalastusta tai metsästystä, partiota, VPK:ta, seurakuntatoimintaa, fanitoimintaa, poliittista toimintaa, keräilyä, moottoriurheilua, ratsastusta, skeittausta tai ”parkouria” sekä joukkue- ja yksilöurheilua.

Kysymyksessä 10 nuoria pyydettiin kertomaan, puuttuiko edellisestä listasta jokin harrastusmahdollisuus, jota he haluaisivat harrastaa, mutta jota ei ole tarjolla heidän kotikunnassaan. Kysymyksen muotoilusta huolimatta nuoret ovat listanneet paljon myös sellaisia harrastusmahdollisuuksia, jotka esiintyivät jo edellä esitetyssä listassa. Vastajat eivät siis ole antaneet kysymyksen muotoilun rajoittama itseään vaan ovat yksinkertaisesti kertoneet mitä haluaisivat harrastaa, jos siihen olisi kotipaikkakunnalla mahdollisuus. Kysymyksen ”onko mielessäsi edellisestä luettelosta puuttunut harrastus, jota haluaisit harrastaa, mutta sitä ei ole tarjolla kotikunnassasi?” pohjalta muodostettiin liitteessä 3 esitetyt luokat.

TAULUKKO 5. Kotikunnasta puuttuvat tai vähäiset harrastukset. (n)

	Sukupuoli		Yhteensä
	tyttö	poika	
pallo- ja mailapelit	59	64	123
talvi- ja vesiuurheilu	44	30	74
tanssi- jäätanssi ja voimistelu	57	3	60
kontakti- ja itämaiset lajit	47	34	81
moottoriuurheilu	3	44	47
skeittausta tai ”parkour”	3	3	6
extremelajit	10	11	21
muu urheilu	26	27	53
liveroolipelit/ anime- ja mangaharrastukset	7	1	8
musiikki: soittaminen ja laulaminen	8	6	14
valo- ja videokuvaus	7	0	7
muu kulttuuriharrastuksiin liittyvä toiminta	13	6	19
muut kurssit ja kerhot	3	7	10
eläinten kanssa toimiminen ja hevosurheilu	17	1	18
halli-, lauta- ja pöytäpelit	13	38	51
tietokoneella pelaaminen ja tekeminen	0	10	10
erilaiset tilat	8	18	26
useita urheiluharrastuksia	10	4	14
useita kulttuuriharrastuksia	4	2	6
useita erilaisia harrastuksia	16	7	23
ei	346	352	698
pilailuvastaus	4	34	38
tyhjä	735	788	1 523
Yhteensä	1 440	1 490	2 930

Tyhjille, ei- ja pilailuvastauksille luotiin omat luokkansa. Tyhjäksi kohdan jätti 1523 nuorta ja ”ei” vastasi 698 nuorta. Pilailuvastauksiksi kirjattiin 38 vastausta. Tässä kohtaa on hyvä huomioida, että myös pelkät joo/kyllä-vastaukset koodattiin tyhjiksi, koska niitä esiintyi varsin vähän ja koodausvaiheessa niille ei katsottu aiheelliseksi luoda omaa luokkaansa. Toisaalta voidaan tietysti perustellusti ajatella, että kohdan täysin tyhjäksi jättäneiden mielestä kysymyksen 7 listasta ei puuttunut mitään heille tärkeää harrastusmuotoa, jota ei voisi harrastaa nuoren kotipaikkakunnalla. Jos tyhjien kohtien lukumäärä tulkitaan tässä tyytyväisyydeksi, niin 698 ei-vastauksen antaneen sekä yli 1500 kohdan tyhjäksi jättäneen nuoren mielestä heidän kotipaikkakunnaltaan ei puutu mitään kysymyksen 7 ohessa esitetyistä harrastusmahdollisuuksista.

Kysymyksen 7 ohessa esitetty harrastuslista kattaneen siten ainakin vastaajien enemmistön harrastukset; etenkin koska urheiluharrastukset on niputettu siinä joko joukkue- tai yksilölajeiksi. Kuitenkin 671 nuorta oli kirjannut tähän kohtaan jonkin harrastus- tai muun vastaavan toiveen. Varsin kiinnostavia luokkia – niin tämän kuin muidenkin avointen kysymysten kohdalla – ovat muutamat suhteellisen pienet vastausryhmät, koska juuri ne voivat antaa viitteitä mahdollisista nousevista trendeistä. Toisaalta myös muutamat isokokoisemmat luokat antavat tässä viitteitä nuorten erityistoiveista ja verraten uudemmissa ja nousevista kiinnostuksen kohteista.

Suurimmaksi luokaksi muodostui pallo- ja mailapelien luokka, joka keräsi 123 vastausta. Tyttöjen ja poikien osalta vastaukset jakaantuivat lähes tasan (59/64). Sukupuolten välisten erojen puuttuminen on tämän luokan kohdalla toisaalta jopa yllättävää, sillä esimerkiksi juuri pallo- ja mailapeliluokkaan tässä niputettu jalkapallo ja sähly ovat perinteisesti poikien suosimia joukkueurheilumuotoisia lajeja (ks. esim. Berg 2005, 150). Toisaalta moni tyttö toivoikin, että esimerkiksi juuri sählyn ja jalkapallon harrastusmahdollisuuksia järjestettäisiin tytöille erikseen. Muita nuorten listaamia pallo- ja mailapelejä ovat muun muassa pesäpallo, lentopallo, koripallo ja sulkapallo.

Toiseksi eniten nuoret halusivat kotiseudulleen kontakti- tai itämaisten lajien harrastusmahdollisuuksia. Näille lajeille muodostettiin oma luokkansa juuri niitä koskevien vastausten verraten suuren määrän vuoksi. 81:stä kontakti- tai itämaisia lajeja listanneesta vastaajasta 47 oli tyttöjä. Luokkaan kuuluvat tässä esimerkiksi sellaiset lajit kuin nyrkkeily, potkunyrkkeily, jooga, pilates, karate, taekwondo ja miekkailu. Tyttöjen verraten suuri määrä selittynee ainakin osittain sillä, että jooga ja pilates on luokiteltu tässä itämaisiksi lajeiksi. Toisaalta itämaisten taistelulajien harrastajien määrä on ollut jo pitkään kasvussa koko maassa ja esimerkiksi kuntonyrkkeily on erittäin suosittua varsinkin juuri naisten keskuudessa (ks. lisää esim. <http://www.city.fi>).

Taistelulajit eivät kuitenkaan ole täysin uusi ”villitys”, sillä useat itämaiset lajit rantautuivat Suomeen jo 1980-luvulla ja lajeille on löytynyt vankkumaton kannattajakuntansa (ks. esim. Tiusanen 2007). Ne eivät siis ole enää niinkään uusia harrastusmuotoja, mutta esimerkiksi Valaskiven (2006) mukaan niillä on kuitenkin jopa eräänlaisen kulttiharrastuksen maine yhdessä muiden japanilaista alkuperää olevien harrastusmuotojen kanssa. Näille kulttiharrastuksille on myös tyyppillistä, että ne ponnahtavat aina välillä suuremman yleisön tietoisuuteen. (Mt., 26.)

Tämän selvityksen aineisto antaisi viitteitä siitä, että itämaiset lajit ovat nykyisin taas muodikkaita ja suosittuja harrastusmuotoja. Lajit ovat olleet näkyvillä myös mediassa. Esimerkiksi sellaiset viime vuosien menestyneet, itämaista mystiikkaa tarjoilevat taisteluelokuvat, kuten Andy ja Larry Wachowskin viime keväänä televisiossakin esitetty *Matrix*-trilogia, Ang Leen ohjaama *Hiiptävä tiikeri, piilotettu lohikäärme*, Zhang Yimoun *Lentävien tikarien talo* ja Quentin Tarantinon *Kill Bill* -elokuvat ovat varmasti tehneet lajeja ja niihin liittyvää kulttuuriperinnettä ja ideologiaa taas enemmän tunnetuksi. Lajit kiinnostanevatkin esimerkiksi nuoria myös niiden kulttuuriperinteen vuoksi. Kontaktiurheilun puolella taas Suomen menestynein naisnyrkkeilijä Eva Wahlström on varmasti nostanut naisten nyrkkeilyn imagoa ja tuonut lajin lähemmäs naisharrastajia.

Kolmanneksi eniten nuoret listasivat erilaisia talvi- ja vesiurheilun muotoja. 74:stä talvi- tai vesiurheilulajeja maininneesta tyttöjä on 44 ja poikia 30. Nuorten mainitsemia talviurheilulajeja ovat esimerkiksi jääkiekko ja laskettelu. Vesiurheilulajeista mainittiin ylivoimaisesti eniten uinti, joka on myös esimerkiksi Tilastokeskuksen vuoden 2002 vapaa-aikatutkimuksen mukaan yksi suosituimmista nuorten liikuntamuodoista (ks. esim. Berg 2005, 149–151; ks. myös Kansallinen liikuntatutkimus 2005–2006). Erikoisempiin tähän luokkaan niputettuihin lajeihin kuuluivat ehkä kuviokellunta ja wakeboarding eli vesilautailu (ks. myös liite 5), joka on lajina samantyyppinen kuin vesihiihto.

Neljänneksi suurimman luokan muodosti ”tanssi, jäätanssi ja voimistelu” -luokka. Voimistelu on niputettu tässä yhteen erilaisten tanssilajien kanssa siksi, että laji on luonteeltaan tanssillista ja samalla esittävä. Myös jäätanssi ja taitoluistelu on tärkeää erottaa laajemmasta talvi- ja vesiurheiluluokasta nimenomaan erityiseen tanssiluokkaan. Ne myös mainittiin usein. Tanssin, jäätanssin tai voimistelun mainitsi tämän kysymyksen kohdalla yhteensä 60 nuorta, joista ylivoimaisesti eniten oli tyttöjä; tanssin mainitsi ainoastaan kolme poikaa. Kyselyn mukaan viikoittain tai päivittäin tanssia harrastaa kyselyyn osallistuneista nuorista yhteensä vajaat 9 %, joista myös suurin osa on tyttöjä. Noin 17 % nuorista ei harrastanut tanssia kyselyyn osallistumisen hetkellä, mutta haluaisi harrastaa sitä. Nuorten listaamien tanssilajien kirjo oli laaja: modernin ja klassisen tanssin, voimistelun ja erilaisten jäätanssin muotojen lisäksi mainittiin myös muun muassa irlantilainen tanssi, paritanssit ja cheerleading, joka niputettiin tässä siis myös tanssiksi.

Tässä kohtaa on hyvä huomata, että tanssiharrastus esitettiin yhtenä vaihtoehtona siis jo kysymyksessä 7, mutta sen mainitsi kysymyksen 10 kohdalla kuitenkin näinkin moni vastaaja. Tämä kertonee tässä siitä, että tanssia tai voimistelua ei joko voi harrastaa nuoren kotipaikkakunnalla olleena tai sitten mahdollisuuksia tai vaihtoehtoja on nuoren mielestä tarjolla liian vähän. Toisaalta edellä esitetyn itämaisuusteeman tavoin myös nuorten taitoluistelu on saanut viime vuosina paljon mediahuomiota: Kiira Korpi on ollut paljon julkisuudessa kansainvälisen menestymisensä myötä ja hän on varmasti useamminkin tytön urheiluidoli. ”Fanituksesta” saa todisteita esimerkiksi internetin keskustelupalstoilta, joilta löytyy paljon Korpea ihailevien tyttöjen kommentteja (ks. esim. <http://www.koululainen.fi>).

Seuraavaksi suurimmaksi luokaksi kysymyksen 10 kohdalla muodostui ”muu urheilu” -luokka, johon luokittelimme kaikki ne urheilulajit ja urheilulliset harrastusmuodot, jotka eivät sopineet mihinkään muista muodostetuista luokista. Tällaisia olivat esimerkiksi suunnistus, jousiammunta ja ampuminen. Enemmistön tämän luokan vastauksista muodostavat kuitenkin usein erityistä tilaa vaativat airsoft ja paintball -taistelupelit (ks. liite 5). Luokkaan kertyi yhteensä 53 vastausta. Sen sukupuolijakauma oli tasainen.

Kuudenneksi eniten nuoret toivovat kotiseudulleen halli-, lauta- ja pöytäpelejä. Tähän luokkaan kuuluvat erilaiset korttipelit, kuten pokeri sekä lisäksi biljardi, keilaus ja curling. Esimerkiksi korttipelit ja keilaus ovat luonteeltaan hiukan erityyppisiä lajeja ja harrastuksia, mutta muodostavat tässä yhteydessä kuitenkin varsin kuvaavan ja luontevan luokan: nämä lajit ovat nuorten kohdalla usein enemmän ajanvietettä kuin vakavaa kilpailemista. Halli-, lauta- ja pöytäpelien luokkaan lajiteltiin yhteensä 51 vastausta, joista suurin osa oli poikien.

Pöytä- ja lautapelien harrastamisesta kysyttiin jo kysymyksessä 7 ja kyselyn mukaan siihen vastanneista nuorista melkein 10 % harrastaa pöytä- tai lautapelejä päivittäin tai vähintään viikoittain. Huomattava enemmistö heistä on poikia. Noin 29 % vastaajista ilmoitti, ettei harrasta pöytä- tai lautapelejä laisinkaan. Halli-, lauta- ja pöytäpelejä – tai lähinnä siis pokeria – toivottiin avoimen kysymyksen ”onko mielessäsi edellisestä luettelosta puuttunut harrastus, jota haluaisit harrastaa, mutta sitä ei ole tarjolla kotikunnassasi?” kohdalla kuitenkin näinkin paljon. Tämä viitanee siihen, että nuoret ovat joko käsittäneet pöytä- ja lautapelit kysymyksen 7 kohdalla lähinnä perinteiseksi biljardiksi tai pöytätennikseksi, eivätkä miellä esimerkiksi pokeria pöytäpeliksi tai sitten he yksinkertaisesti vain kaipaavat näiden lajien harrastusmahdollisuuksia lisää. Keilaus ja curling taas ovat lajeina sellaisia, että ne tarvitsevat oman erityisen tilansa, joten niiden esiintyminen tässä kohtaa ei ole yllättävää.

Pokeriin liittyvien toiveiden suuri määrä ei toisaalta ole yllättävää, sillä lajin suosio on ollut kasvussa viime vuosina, myös Suomessa. Amerikkalaisten julkisuuden henkilöiden kiinnostus ja televisioidut peliturnaukset ovat tuoneet lajille mediahuomiota, joka on vaikuttanut positiivisesti lajin suosioon: pelin saama julkisuus motivoi ja toisaalta erilaisten dokumenttien ja televisiosarjojen esittelemä pelimaailma kiehtoo uusia harrastajia. Viimeaikaiseen supersuosioonsa peli on noussut kuitenkin nimenomaan internetin välityksellä. Nettipelaaminen yleistyy kovaa vauhtia ja samalla ammattipelaajien sekä puoliammattilaisten keski-ikä on laskenut. Pokeri kiinnostaakin nykyään jo varsin nuoria. (Pyysing & Erola 2007.)

Halli-, pöytä- ja lautapelien luokan sisältämien pokeritoiveiden määrän perusteella on perusteltua todeta, että pokeri on tänä päivänä myös Pohjanmaan nuorten keskuudessa verraten suosittu harrastus. Nuoret ovat myös maininneet erikseen lajin eri muotoja, kuten Texas Hold'em ja Omaha. Osa pokeria toivoneista nuorista toivoi nimenomaan pokeripöytiä, eikä nettipelaaminen-termiä käyttänyt kukaan pokeria toivoneista nuorista, jolloin on perusteltua väittää, että todennäköisesti suurin osa kyselyyn osallistuneista nuorista toivoi nimenomaan muita kuin nettipelaamiseen liittyviä pokerinpeluumahdollisuuksia.

Seuraavaksi eniten mainintoja keräsi moottoriurheiluluokka. Ei liene yllättävää, että ylivoimaisesti

eniten luokkaan liittyviä vastauksia antoivat pojat. 47:stä ainoastaan kolme tyttöä haluaisi harrastaa jostain moottoriurheiluun liittyvää, jota ei ole tarjolla nuoren kotipaikkakunnalla. Moottoriurheiluksi luokiteltiin esimerkiksi mikroautoilu, motocross ja jokamiesluokka; harrastajien kielellä jokkis (ks. liite 5). Erikoisempia mainintoja tässä luokassa olivat drifting (liite 5) ja formula-autoilu. Myös moottoriurheilu löytyy kysymyksen 7 ohessa esitetystä listasta ja lähes 17 % nuorista kertoo harrastavansa sitä päivittäin. 9 % nuorista ei harrasta lajia, mutta haluaisi harrastaa. Lähes 48 % kohtaan vastanneista ei kuitenkaan kertomansa mukaan harrasta ollenkaan moottoriurheilua. Moottoriurheilulajeihin liittyvien mainintojen verraten korkea määrä kysymyksen 10 kohdalla ei kuitenkaan ole kovin yllättävää, sillä suuri osa lajeista vaatii sekä oman erityisen kaluston että tilan. Tilatoiveet luokiteltiin tässä vielä erikseen; luokka esitellään myöhemmin.

Yhdeksänneksi suurimmaksi ryhmäksi tämän kysymyksen kohdalla muodostui ”erilaiset tilat” -nimen saanut luokka. Tähän luokkaan niputettiin yhteensä 26 vastausta, joista 18 oli poikien. Esimerkiksi airsoft ja paintball on luokiteltu muuksi urheiluksi silloin, kun vastaaja on maininnut pelkästään lajin nimen. Jos nuori on kuitenkin maininnut toivovansa kotipaikkakunnalleen erityisesti juuri airsoftin tai paintballin harrastamiseen vaadittavia tiloja, silloin vastaus on luokiteltu muiden erilaisia tiloja sivuavien vastausten joukkoon. Muita esille nousseita tiloja olivat esimerkiksi erilaiset urheiluharrastuksiin liittyvät hallit ja tilat, nuorisotalo sekä peli(automaatti)halli. Enimmäkseen tilatoiveet koskivat erilaisia joukkueurheiluharrastuksia, mikä selittää osaltaan sen, että suurin osa tiloja toivoneista oli poikia.

Perinteisiä kulttuurisia harrastusmuotoja, kuten musiikki- ja laulutunteja toivoi 14 nuorta. Lähes päivittäin musiikkia ja laulua kertoo kuitenkin harrastavansa noin 23 % nuorista. Melkein 8 % nuorista ei kertomansa mukaan soita tai laula, mutta haluaisi kuitenkin. Valo- tai videokuvausta taas toivoi seitsemän nuorta. Viikoittain näitä harrasti kuitenkin lähes 10 % kyselyyn vastanneista nuorista. Muita kulttuuriharrastuksiin liittyviä kerhoja tai kursseja toivoi yhteensä 19 nuorta. Muihin kulttuuriharrastuksiin luettiin tässä esimerkiksi kielikurssit, joita esiintyi verraten paljon (neljä mainintaa). Eritellysti toivottiin esimerkiksi japanin kieltä, mutta myös ylipäätään kielikursseja. Erikoisempia toiveita tässä luokassa edustavat ehkä lasinpuhallus ja ”mediakoulu”. Myös teatteriin ja konsertteihin liittyvä toiminta niputettiin ”muu kulttuuriharrastuksiin liittyvä toiminta” -luokkaan. Niitä mainittiin tämän kysymyksen kohdalla kuitenkin erittäin vähän. Se ei ole yllättävää, sillä koko aineiston tasolla peräti noin 76 % vastanneista ilmoitti, ettei harrasta teatteriin liittyviä harrastuksia ollenkaan. Toisaalta 11 % kuitenkin haluaisi harrastaa, vaikka ei kyselyyn vastaamisen hetkellä harrastanutkaan. Useita kulttuuriharrastuksiin liittyviä vastauksia antoi kuusi nuorta.

Erilaisia extremelajeja, kuten laskuvarjohyppyä, riippuliittoa ja kiipeilyä toivoi 21 nuorta. Eläinten kanssa toimimista, joka tässä määritetty agilityksi ja eläinten hoidoksi sekä hevosurheilua toivoi 17 tyttöä ja yksi poika. Useita urheiluharrastuksia listasi 14 nuorta ja useita erityyppisiä – sekä kulttuuriharrastuksiin että urheiluun liittyviä – vastauksia antoi 23 nuorta.

Tietokoneisiin liittyviä harrastusmuotoja, kuten laneja (ks. liite 6 eli selitykset ja lisätiedot aiheesta) sekä esimerkiksi määrittelemätöntä tietokonepelaamista toivoi lisää kymmenen poikaa. Kyselyyn vastanneista nuorista päivittäin tietokoneella tai konsolilla pelaa noin 27 % nuorista ja viikoittainkin pelaamista harrastaa lähes 20 % kyselyyn vastanneista nuorista, joista suurin osa on kuitenkin poikia. Liveroolipelejä ja mangaan sekä animeen liittyviä harrastusmuotoja, kuten cosplay-tapaamisia (liite 6) tai mangan piirtämiskursseja toivoi seitsemän tyttöä ja yksi poika.

Erilaisia (kaupunki)tilassa liikkumisen tapoja (skeittausta, ”parkour”, rullaluistelu) mainitsi kysymyksen 10 kohdalla yhteensä kuusi nuorta ja noin 79 % nuorista ilmoitti, ettei harrasta esimerkiksi skeittausta tai ”parkouria”. Toisaalta skeittausta ja ”parkour” oli myös yhtenä harrastusvaihtoehtona jo kysymyksen 7 ohessa. Lanit, anime ja manga sekä skeittaaminen ja ”parkour” ovatkin suosittuja lähinnä juuri tiettyjen nuorten ryhmien keskuudessa. Nämä harrastusmuodot ovat lisäksi toisaalta sellaisia omaehtoista kulttuurinharrastamisen muotoja, joita nuoret voivat harrastaa – ja usein harrastavatkin –

ilman aikuisen ohjausta tai valvontaa. Tämän kysymyksen kohdalla niiden ympärille muodostetut luokat jäivät suhteellisen pieniksi, mutta niitä voidaan pitää kuitenkin hedelmällisinä tarttumakohtina nimenomaan heikkoja signaaleita etsittäessä.

Yhteenvedona voidaan sanoa, että suurin osa nuorten harrastustoiveista liittyi tämän kysymyksen kohdalla urheiluharrastuksiin. Eniten nuoret toivoivat nimenomaan sellaisia urheiluharrastuksia, jotka vaativat sekä ohjausta, valmennusta että usein myös erityisen oman tilansa. Kulttuuriharrastusluokat keräsivät urheiluharrastuksia vähemmän vastauksia, mutta toisaalta kulttuuriharrastuksia oli esitelty melko kattavasti jo kysymyksessä 7, johon tässä kysymyksessä 10 viitattiin. Perinteisesti suosittujen nuorten harrastusmuotojen, kuten joukkueurheilun ja tavallisimpien yksilöurheilulajien ohella aineistosta nousivat esille itämaiset taistelulajit ja tanssin monet muodot modernista tanssista jää-tanssiin ja voimisteluun. Pienistä luokista mielenkiintoisia olivat erilaisia kerho- ja kurssimaisia kulttuuriharrastuksia koonnut luokka, johon esimerkiksi kielikurssitoiveet sisältyivät, liveroolipeli ja anime- ja mangaharrastuksia kuvannut luokka sekä tietokoneella ja konsolilla pelaamisen luokka. Näitä luokkia tarkasteltiin myös kuntien mukaan, jolloin selvisi, että esimerkiksi anime- tai mangaharrastuksia toivoneet nuoret eivät olleet kotoisin samasta paikasta, vaan ympäri Pohjanmaata, kuten myös tietokonepelaamista lisää toivoneet pojat.

HARRASTUSMAHDOLLISUUKSIA, JOITA NUORET KAIPAAVAT KOTISEUDULLEEN LISÄÄ

Kysymyksessä 40 nuoria kehoitettiin kertomaan millaisia ei-urheilullisia harrastusmahdollisuuksia he haluaisivat kotipaikkakunnalleen (lisää). Kysymyksen 40 ”millaisia harrastusmahdollisuuksia (muuta, kuin urheiluharrastukseen liittyviä) toivoisit kotiseudullesi (lisää)?” pohjalta muodostettiin liitteessä 3 esitetyt luokat.

TAULUKKO 6. Mitä harrastusmahdollisuuksia nuoret toivoivat lisää. (n)

	Sukupuoli		Yhteensä
	tyttö	poika	
musiikki: soittaminen ja laulu	55	50	105
teatteri	40	2	42
tanssi, jäätanssi ja voimistelu	76	3	79
käsillä tekeminen	11	2	13
valo- ja videokuvaus	16	1	17
kuvataide	13	3	16
liveroolipelit	3	3	6
halli-, pöytä- ja lautapelit	9	23	32
pelaaminen tietokoneella tai konsolilla	5	14	19
nuorisosirkus	4	1	5
kalastus, metsästys ja erätoiminta	1	14	15
järjestäytynyt toiminta	5	2	7
moottoriurheilu	5	51	56
eläinten kanssa toimiminen ja hevosurheilu	22	1	23
skeittausta ja ”parkour”	2	6	8
joukkueurheilu	20	44	64
muu ohjattu liikunta	35	42	77
kulttuurin harrastamiseen liittyvät kerhot ja kurssit	16	6	22
muut kerhot ja kurssit	9	4	13
kulttuurin harrastamiseen liittyvät tilat	14	13	27
muut tilat ja hallit	47	76	123
muut tapahtumat ja esitykset	27	7	34
useita urheiluharrastuksiin liittyviä vastauksia	11	9	20
useita kulttuuriharrastuksiin liittyviä vastauksia	50	6	56
useita erityyppisiä vastauksia	62	34	96
ei mitään	70	125	195
pilailuvastaus	4	36	40
tyhjä	808	912	1 720
Yhteensä	1 440	1 490	2 930

Jopa 975 nuorta oli käyttänyt tilaisuuden hyväkseen ja kertonut harrastustoivomuksiaan, 195 nuorta kertoi erikseen, että eivät toivo mitään ja 1720 nuorta oli jättänyt kohdan tyhjäksi. Tämän kysymyksen kohdalla 40 luokiteltiin pilailuvastaukseksi. Kysymyksellä haettiin siis nimenomaan muita kuin urheiluun liittyviä harrastuksia, mutta siitä huolimatta moni nuori esitti tässä kohtaa urheiluharrastustoiveen. Kysymys keräsi verraten paljon vastauksia. Eniten nuoret toivoivat kotipaikkakunnalleen erilaisia toiminta- ja urheilutiloja sekä halleja. Kulttuurin harrastamiseen liittyvät tilat on luokiteltu selvyuden ja vertailun vuoksi erikseen, ja niitä käsitellään myöhemmin.

123 nuorta, 47 tyttöä ja 76 poikaa, toivoivat esimerkiksi uimahallia, jalkapallokenttää, skeittihallia, erilaisia moottoriurheiluratoja, airsoft-paikkoja ja nuorten omia tiloja kuten nuorisotaloa tai kahvilaa. Myös keila- ja curlinghalleja toivottiin. Erilaisiin tiloihin ja halleihin liittyvien toiveiden

verraten suuri määrä ei ole tässä yllättävää, sillä jo avoin kysymys 10 keräsi paljon vastaavia vastauksia. Useat ryhmäharrastusmuodot myös vaativat oman tilansa. Airsoft- ja paintball-tiloja toivottiin koko aineiston tasolla melko paljon. Tämä antaisi viitteitä siitä, että nämä muun muassa sodankäyntiä imitoivat ampumapelit ovat tällä hetkellä varsin suosittuja ”ryhmäpelimuotoja”. Airsoft ja paintball (liite 5) ovat tavallaan vanhempien nuorten ja myös aikuisten (niin miesten kuin naistenkin) versioita pikkupoikien ”pyssyleikeistä”.

”Muut tilat ja hallit” -luokka sisältää myös skeittihalli- ja ramppitoiveita. Vaikka skeittausta voi harrastaa myös käyttäen hyväkseen kylän tai kaupungin infrastruktuuria, skeittihallien ja ramppien suosio ei ole erityisemmin vähentynyt, vaan nuoret aktiiviharrastajat kaipaavat harrastusmuodolleen myös omaa erityistä tilaansa. Esimerkiksi Kokkolassa skeittaajilta puuttui vielä muutama vuosi sitten talvisin harjoitus- ja harrastuspaikka. Joukko aktiivisia harrastajia oli yhteydessä Kokkolan seutukunnan nuorten osallisuushankkeen toimijoihin sekä kaupungin eri yksiköihin. Aktiivinen harrastajien ryhmä suunnitteli ja myös toteutti skeittihallin yhteistyössä osallisuushankkeen, nuorisotyön, nuorisovaltuuston, liikuntapalveluiden ja teknisen viraston kanssa. Nuoret hankkivat hallitilan itse ja rampit nousivat talkoovoimin. (Ks. <http://www.kenuti.fi>.)

Toiseksi eniten nuoret toivoivat lisää musiikillisia harrastusmuotoja. Soittamiseen ja laulamiseen liittyvän toiveen esitti 105 nuorta. Tämän luokan sukupuolijakauma on tasainen, mikä on kiinnostavaa, sillä useimmat harrastusmuodot ovat olleet aineistossa selkeästi sukupuolittuneita. Lisäksi esimerkiksi Kososen (2006, 84–85) mukaan nuoret pojat opettelevat tyttöjä useammin soittamaan mielellään itsekseen, kun taas tytöt kaipaavat enemmän organisoitua opetusta. Tämän kysymyksen kohdalla kuitenkin sekä tytöt että pojat kaipasivat kotiseudulleen lisää musiikki- ja lauluharrastuksia. Voidaan tietenkin kysyä, olisiko sukupuolten välisiä eroja saatu, jos soittaminen ja laulaminen olisi luokiteltu erikseen. Ne on kuitenkin luokiteltu tässä samaan ryhmään, koska musiikin harrastaminen on usein monipuolista ja sekä soittamista että laulamista yhdistävää.

Musiikki- ja lauluharrastukset ovat perinteisesti suosittuja kulttuurisia harrastusmuotoja, ja niitä on mahdollista harrastaa myös varsin omaehtoisesti. Kuitenkin verraten suuri määrä nuoria toivoi kotiseudulleen enemmän ohjattua musiikki- ja laulutoimintaa sekä lisäksi erikseen vielä tiloja esimerkiksi bänditoiminnalleen. Toisaalta aineiston keruun aikoihin televisiosta saattoi taas seurata Suomen Idols-ohjelmaa (<http://www.mtv3.fi/idols>), jossa metsästettiin Suomen seuraavaa musiikki-idolia. Ehkä tämä populaari ohjelma saa aina muutaman nuoren innostumaan helposti lähestyttävästä musiikki- ja lauluharrastuksesta ja toivomaan lisää musiikkiuraa edistäviä tai mahdollistavia harrastusvaihtoehtoja.

Kolmanneksi suurimman luokan muodosti useita erityyppisiä harrastusmuotoja sisältävät vastaukset. Lisää sekä liikunnallisia että kulttuurisia harrastusmahdollisuuksia toivoi yhteensä 96 nuorta, joista enemmistö eli 62 oli tyttöjä. Tämän luokan suuruus viitanee siihen, että nuoret toivovat ylipäätään enemmän kaikenlaista harrastustoimintaa ja mahdollisuuksia kotipaikkakunnalleen. Useita harrastuksia listanneet nuoret eivät ehkä halua erotella yhtä ainuttakaan harrastusta, vaan toivovat, että heillä olisi mahdollisuus valita suuremmasta tarjonnasta ja ylipäätään mahdollisuus harrastaa monipuolisesti erilaisia asioita.

Seuraavaksi suurimmat ”tanssi, jäätanssi ja voimistelu” sekä ”muu ohjattu tai yksilöliikunta” -luokat keräsivät likimain yhtä paljon vastauksia. Tanssia tai voimisteluharrastuksia toivoneista lähes kaikki 79 olivat tyttöjä ja vain kolme oli poikia. Tanssiluokkaan kertyi myös tämän kysymyksen kohdalla useita eri tanssityylitoiveita: showtanssi, kansantanssi, kilpatanssi, myös tanssipiiriä toivottiin. Ohjatun ja yksilöliikunnan kohdalla sukupuolijakauma oli melko tasainen: 35 tyttöä ja 42 poikaa. Tämä luokka sisältää useita erityyppisiä lajeja joogasta ja pilateksesta rentoutuskurssiin, big airiin (liite 5) ja nyrkkeilyyn. Luokan tasainen sukupuolijakauma selittyy osittain sillä, että tämän vastauksen kohdalla kaikki paitsi selkeät joukkueurheilulajit luokiteltiin tähän ryhmään. Joukkueurheiluluokkaan kertyi 64 vastausta, ja se oli siten viidenneksi suurin luokka. Joukkueurheiluluokan vastausten enem-

mistö oli odotetusti poikien antamia.

Kuudenneksi eniten vastauksia eli 56 keräsivät ”useita kulttuuriharrastuksia” ja ”moottoriurheilua” -luokat. Erilaisia kulttuuriharrastuksia enemmän listanneista 50 eli huomattava enemmistö oli tyttöjä, moottoriurheiluluokan vastauksien suhde menee toisinpäin, sillä moottoriurheilua toivoneista peräti 51 oli poikia. Yhteensä 49 nuorta toivoi joko kulttuuriharrastuksiin liittyvää kerho- tai kurssi- tai seuramaista toimintaa tai erityisiä kulttuuriharrastuksiin liittyviä tiloja tai laitteita/välineitä. Tilojen kohdalla sukupuolijakauma oli tasainen (14/13), mutta kulttuuritoimintaa haluavat olivat enimmäkseen tyttöjä. Muuksi kurssi-, kerho- tai seuramaiseksi kulttuuritoiminnaksi tässä luokiteltiin esimerkiksi toiveet erityisestä animeseurasta, sarjakuvakerhosta, kielikursseista sekä toive saada oma erityinen tv-ohjelmien tekoon liittyvä kerho tai kurssi. Tähän luokkaan kertyi 22 mainintaa. (Nuorisosirkus on luokiteltu tässä erikseen ja siihen liittyviä toiveita esitti 5 nuorta.) Kulttuurin harrastamiseen liittyviksi tiloiksi taas luokiteltiin esimerkiksi maininnat elokuvateattereista ja teatteritiloista sekä myös muutama toivomus saada laillisia paikkoja graffitien maalaamista eli peinttaamista varten.

Käsillä tekeminen, valo- ja videokuvaus sekä kuvataide luokiteltiin tämän kysymyksen kohdalla erikseen. Ne keräsivät yhteensä 46 vastausta; kaikissa näissä luokissa ylivoimainen enemmistö vastauksista tuli tytöiltä. ”Käsillä tekeminen” -luokkaan lajiteltiin esimerkiksi sellaiset toiveet kuin savityöt ja askartelu, sisustus ja puukäsityöt. Valo- ja videokuvaukseen liittyviä toiveita taas olivat digokuvaus, elokuvien teko sekä tietysti niin valo- kuin videokuvauskerhotoiveet.

Teatteriharrastuksiin liittyviä toivomuksia tämän kysymyksen kohdalla esitti 42 nuorta, joista vain kaksi oli poikia. Nuoret toivoivat näytelmäpiirejä, määrittelemättömiä ”teatterijuttuja”, teatteriryhmiä sekä myös stand up -komiikkaa. Nuorisosirkusta lisää toivoi viisi nuorta. Erilaisia esityksiä ja tapahtumia tai ylipäätään määrittelemättömää toimintaa lisää kaipasi 34 nuorta. Toivottujen esitysten ja tapahtumien kirjo oli laaja: konsertteja ja festareita, elokuvia ja teatteriesityksiä ja näyttelyitä sekä esimerkiksi animenkatseiluiloja.

Halli-, pöytä- ja lautapeliin luokka oli suuri niin kysymyksen 10 kuin kysymyksen 17 kohdalla. 32 nuorta toivoi tässä kohden lisää näihin harrastusmuotoihin liittyvää toimintaa. Heistä yhdeksän oli tyttöjä. Halli-, pöytä- ja lautapeleiksi luokiteltiin tässäkin yhteydessä esimerkiksi biljardi, pingis, keilaus, curling ja pokeri. Näistä biljardi ja pingis saivat vähiten mainintoja. Keilaus ja curling vaativat niitä varten rakennetut tilat, joten se selittää niiden esiintymisen. Pokeria voi tuki harrastaa myös kaveriporukassa, mutta nuoret kaipaavatkin järjestettyjä turnauksia tai pelitapahtumia.

”Eläinten kanssa toimiminen ja hevosurheilu” -luokkaan kertyi 23 vastausta, joista yksi tuli pojalta. Verraten suureksi luokaksi tämän kysymyksen kohdalla muodostui myös tietokoneella ja konsolilla pelaaminen: 19 nuorta, joista viisi tyttöjä ja 14 poikia, toivoi lisää erilaisia, lähinnä tietokonepelaamiseen liittyviä aktiviteetteja. Enemmistö tämän luokan vastaajista toivoi laneja (liite 6). Lisää kalastusta, metsästystä ja erätoimintaa taas toivoi 14 poikaa ja yksi tyttö. Luokkaan kertyi verraten paljon vastauksia. Esimerkiksi skeittaus ja ”parkour” -luokkaan kertyi tämän kysymyksen kohdalla ainoastaan kahdeksan mainintaa ja järjestäytynyt toiminta – partio, seurakuntanuorten toiminta ja poliittinen toiminta – seitsemän mainintaa. Liveroolipelejä, kuten esimerkiksi tibia-kilpailua (ks. liite 5) toivoi lisää myös vain kuusi nuorta.

5. HARRASTUSAIKEISTA LUOPUMINEN

Harrastusaikeista luopumista selvitettiin siksi, että saataisiin selville, millaisia esteitä nuoret mahdollisesti kohtaavat ja kokevat harrastusten aloittamiselle. Tämä tieto on tärkeätä pohdittaessa sitä, miten nuorten harrastusmahdollisuuksia – ja etenkin kulttuuriharrastusten edellytyksiä – voitaisiin parantaa. Luopumista ”harrastusaikeesta” eikä jo aktualisoituneesta harrastuksesta kysyttiin siksi, että pienemmällä paikkakunnilla ei välttämättä tarjoudu mahdollisuutta kokeillakaan harrastusta, josta olisi kiinnostunut.

Nuorista vajaa kolmasosa katsoi, että he ovat joutuneet luopumaan jostain harrastusaikeestaan; noin kaksi kolmasosaa eli selkeä enemmistö katsoi, että näin ei ole käynyt. Tytöt olivat joutuneet luopumaan harrastusaikeestaan hieman poikia tyypillisemmin.

Asiaa selvitettiin tarjoamalla erinäisiä valmiita vaihtoehtoja syiksi harrastusaikeesta luopumiselle. Kysymykseen vastasivat luonnollisesti vain ne, jotka olivat vastanneet ylipäätään joutuneensa luopumaan jostain harrastusaikeestaan. Koska kaikkia mahdollisia esteitä ei luonnollisestikaan ollut lueteltavissa, yhtenä tarjottuna vaihtoehtona oli myös ”muu syy”. Muut olivat: ”ei tukea vanhemmilta”; ”harrastusmahdollisuuden puuttuminen lähiseudulta”; ”harrastustila liian kaukana tai hankalan matkan päässä kotoa”; ”mahdottomat aikataulut”; ”omiin piirteisiin liittyvä syy (esim. esiintymisjännitys tms.)” sekä ”jokin muu syy”.

Näiden syiden jakautumista tarkasteltiin paikkakuntatyypin (iso kaupunki – pienemmät paikat) sekä sukupuolen luokissa. Lisäksi asiaa tarkasteltiin myös seutukunnittain (ks. tuonnempana). Kuten saattoi olettaakin, ”harrastusmahdollisuuden puuttuminen lähiseudulta” oli tyypillisempi syy harrastusaikeesta luopumiselle pienemmissä paikoissa kuin alueen isoimmassa kaupungeissa; ero ei kuitenkaan ollut kovin suuri. 8 % pienempien paikkakuntien kysymykseen vastanneista nuorista ilmoitti tämän syyksi, kun osuus suuremmissa kaupungeissa oli 4 %. Ero sukupuolten välillä oli suurempi, ylipäätään ja myös paikkakuntatyyppien sisällä: pienempien paikkojen tytöistä peräti 10 % koki joutuneensa luopumaan harrastusaikeesta, kun pojilla vastaava osuus oli 5 %. Suuremmissa kaupungeissa vastaavat osuudet olivat tyttöjen 6 % versus poikien 2 %. Tämä sukupuoliero johtunee ainakin osittain siitä, että tytöissä on paljon tanssiharrastusmahdollisuuden toivojia (tämä tuli esiin ns. avovastauksissa, joiden antia tähän teemaan käsitellään seuraavaksi), ja tästä mahdollisuudesta on selvästi puutetta. Ero liittyyne osin siihenkin, että pojat eivät ylipäätään ole aivan niin harrastusorientoituneita kuin tytöt.

”Harrastustila liian kaukana kotoa tai liian hankalan matkan päässä” oli niin ikään tyypillisempi ongelma pienemmällä paikkakunnilla kuin kaupungeissa. Ero oli kuitenkin jopa yllättävän pieni: vain 3 %:n luokkaa. Pienillä paikkakunnilla 5 % piti tätä harrastusaikeensa toteuttamisen esteenä, kun kaupungeissa osuus oli 2 %. Tässäkin tytöt kokivat asian ongelmaksi hieman poikia tyypillisemmin, niin suuremmissa kaupungeissa (tytöt 3 %, pojat 1 %) kuin maaseutumaisemmissakin paikoissa (tyttöjen 7 % vs. poikien 3 %). ”Mahdottomat aikataulut” olivat syynä pienillä paikkakunnilla 4 %:lla, kaupungeissa 5 %:lla. ”Jokin muu syy” (joka pitää sisällään mitä laajimman kirjon erilaisia sekalaisia syitä) oli kaikista eniten vastauksia saanut luokka: kaupungeissa 11 %, pienemmällä paikoillakin 8 % ilmoitti sen. ”Vanhemmilta saatu vähäinen tuki” samoin kuin ”omiin piirteisiin liittyvä syy” olivat äärimmäisen vähämerkityksisiä, vain muutaman prosentin (yhdestä kahteen prosenttiin) vastauksia saavia tarjottuja syitä.

Jos nuori vastasi kyllä lomakkeen kysymykseen 34 ”oletko joskus luopunut toiveestasi tai aikeestasi alkaa harrastaa jotakin ylivoimaisten esteiden takia”, kohdassa 35 pyydettiin selvittämään: ”mistä harrastuksesta olet luopunut?” Vastausten luokittelussa käytettiin pohjana kysymyksessä 7 esitettyä harrastuslistaa. Lopullisessa luokittelussa listasta jätettiin pois ne lomakkeen kohdassa 7 mainitut harrastukset, jotka eivät saaneet yhtään mainintaa ja luokitteluun lisättiin uusia luokkia siten, että se oli kattava. Osa muodostetuista luokista on tämänkin kysymyksen kohdalla erittäin pieniä, jopa

vain muutaman vastauksen luokkia. Ne on kuitenkin luokiteltu erikseen siksi, että harrastuksesta ylivoimaisen esteen takia luopuneiden määrää on mahdollista tarkastella rinnakkain samoja harrastusmahdollisuuksia lisää kaivanneiden määriin.

Kyselylomakkeessa, kohdassa 34 kysyttiin nimenomaan harrastustoiveesta tai aiikeesta luopumista, ei jo aloitetun harrastuksen lopettamisesta. Toisaalta kysymyksessä 35 kysyttiin ”mistä harrastuksesta olet luopunut”, vaikka muotoilun olisi ehkä pitänyt olla ”mistä harrastusaikeesta olet luopunut”. Kysymysten muotoilusta johtuen nuoret ovat voineet listata kysymyksen 35 yhteydessä siis myös niitä harrastuksia, jotka he ovat jo konkreettisesti aloittaneet, mutta päätyneet syystä tai toisesta lopettamaan. Tämä näkökohta on pyritty huomioimaan kyselyn tuloksia tulkittaessa ja raportoitaessa. Kysymyksen ”mistä harrastuksesta olet luopunut?” pohjalta muodostettiin taulukossa esitellyt luokat. Harrastusluokat on ristiintaulukoitu nuorten kysymyksen 36 ”jos olet joutunut luopumaan harrastusaikeestasi, tapahtuiko se...” kohdalla valitsemien syiden kanssa taulukossa, joka löytyy liitteestä 7 (liite 7 eli ristiintaulukointi kysymyksestä 35 ja 36). Seuraavassa tarkastellaan sekä harrastuksia, joista nuoret olivat kyselyn mukaan joutuneet luopumaan tai lopettamaan, sekä luopumisen tai lopettamisen ilmoitettuja syitä.

TAULUKKO 7. Harrastukset, joista nuoret ovat joutuneet luopumaan. (n)

	Sukupuoli		Yhteensä
	tyttö	poika	
musiikki: soittaminen ja laulu	54	13	67
teatteri	28	3	31
tanssi ja voimistelu	120	9	129
kulttuuriharrastuksiin liittyvät kerhot, kurssit ja toiminta	10	3	13
pöytä- ja hallipelit	1	2	3
partio	5	4	9
moottoriturheilu	2	26	28
eläinten kanssa toimiminen ja hevosurheilu	49	0	49
skeittausta ja ”parkour”	1	6	7
joukkueurheilu	96	138	234
yksilö ja ohjattu liikunta	53	43	96
itämaiset taistelulajit	25	25	50
muut kerhot ja toiminta	5	4	9
useita urheiluharrastuksiin liittyviä vastauksia	15	12	27
useita kulttuuriharrastuksiin liittyviä vastauksia	22	1	23
useita erityyppisiä vastauksia	37	7	44
ei	5	10	15
pilailuvastaus	2	15	17
tyhjä	910	1 169	2 079
Yhteensä	1440	1490	2930

Noin 69 % nuorista vastasi kysymyksen 34 kohdalla, ettei ole luopunut aiikestaan tai toiveestaan aloittaa jokin harrastus ja peräti 60 nuorta oli jättänyt kokonaan vastaamatta. Kuitenkin peräti 29 % vastanneista ilmoitti joutuneensa luopumaan harrastusaikeestaan tai -toiveestaan. Kysymyksen 35

kohdalla hieman vähemmän eli 819 nuorta tarkensi harrastuksen, josta oli luopunut, tyhjäksi kohdan oli jättänyt 2079 nuorta ja 15 nuorta vastasi ”ei” tässä vielä erikseen.

Eniten mainintoja keräsi joukkueurheilun luokka. Luokan saamista 234 vastauksesta enemmistö oli poikien antamia. Vastausten perusteella nuoret tuntuivat luopuneen useimmiten aikeestaan alkaa harrastaa joko jääkiekkoa tai jalkapalloa. Melkein yhtä paljon mainintoja saivat pesäpallo ja sähly. Lähes kaikki joukkuelajit ovat sellaisia harrastusmuotoja, jotka vaativat taustakseen erityistä seura-toimintaa tai vähintäänkin oman erityisen tilansa, jonne joukko lajin harrastajia voisi kokoontua. Kyselyssä kartoitettiin myös syitä, miksi nuori on joutunut luopumaan jostakin harrastusaikeestaan ja joukkueurheilun kohdalla nuoret olivat valinneet 23 %:ssa tapauksissa harrastusmahdollisuuksien puuttumisen lähiseudulta. Hieman useammin eli 29 %:ssa tapauksissa syy oli kuitenkin nuorten mukaan ”jokin muu” eli syy jäi epäselväksi.

Toiseksi eniten vastauksia keräsi ”tanssi, jäätanssi ja voimisteluharrastusten” luokka. Tämän luokan 129 vastauksesta ainoastaan yhdeksän oli poikien. Tanssiharrastuksesta luopuneet nuoret mainitsivat useita erilaisia tanssityylejä, kuten baletin, hip hopin ja modernin tanssin ja voimistelusta muun muassa teline- ja kilpavoimistelun. Tämänkin luokan kohdalla syy harrastuksesta luopumiseen oli useimmiten eli 33 %:ssa tapauksista lajin puuttuminen paikkakunnalta. 23 % prosenttia nuorista oli luopunut harrastuksestaan siksi, että harrastusmahdollisuudet olivat liian kaukana.

Kolmanneksi eniten nuoret kertoivat luopuneensa erilaisista yksilöurheilulajeista tai muista ohjatuista liikuntamuodoista. 53 tytön ja 43 pojan tässä yhteydessä listaamat harrastukset olivat moninaisia: esimerkiksi paini, aerobic, hiihto, suunnistus, ammunta sekä yleisurheilu. Itämaiset lajit eroteltiin mainintojen määrän vuoksi omaksi rajatuksi luokakseen, jota käsitellään alla. Ohjattuun liikuntaan liitettiin tämän kysymyksen kohdalla siten myös sellaiset kontaktilajit kuin nyrkkeily, potkunyrkkeily ja esimerkiksi jooga, jotka saivat kuitenkin vain muutamia mainintoja. Myös yksilö- ja ohjatun liikunnan luokan kohdalla syy harrastuksesta luopumiseen oli 24 %:ssa tapauksista harrastusmahdollisuuksien puuttuminen lähiseudulta. 20 % nuorista taas oli ilmoittanut syyksi myös yksilö- ja ohjatun liikunnan kohdalla ”jonkin muun”, jolloin todellinen syy jäi epäselväksi.

Neljänneksi suurin luokka oli musiikki- ja lauluharrastusten luokka. Tähän luokkaan kertyi 67 vastausta, joista enemmistö (54) oli tyttöjen antamia. Nuoret listasivat tässä yhteydessä useita erilaisia soittimia (esimerkiksi piano, kitara, sello, poikkihuilu ja kantele), joiden soittamisesta he olivat joutuneet luopumaan. Usein mainittiin lisäksi laulutunnit. Bändin perustamiseen ja bänditoimintaan yleensäkin liittyneet vastaukset on myös luokiteltu musiikki ja laulu -luokkaan. Syiksi erilaisista musiikki- ja lauluharrastuksistaan luopumiseen nuoret olivat valinneet useimmiten kohdan ”jokin muu syy” (33 % tapauksista). Noin 28 % nuorista oli luopunut aikeestaan aikataulujen ja noin 21 % taloudellisten syiden vuoksi. Vastausvaihtoehto ”jokin muu” oli siis tämänkin harrastusvaihtoehdon kohdalla suurin, mikä on varsin mielenkiintoista.

Viidenneksi suurimmat rajatut luokat ovat kysymyksen 35 kohdalla ”itämaiset taistelulajit” -luokka sekä eläinten kanssa toimiminen ja hevosurheilu -luokka. 50 kyselyyn vastanneista nuorista ilmoitti joutuneensa luopumaan itämaisista taistelulajeista, ja lähes sama määrä eli 49 tyttöä kertoi syystä tai toisesta luopuneensa (useimmiten) joko koiratoiminnasta tai hevosiin liittyvästä urheilusta. Itämaisten taistelulajien luokassa on tällä kertaa yhtä paljon tyttöjen ja poikien vastauksia. Kysymyksen 10 kohdalla luokka, johon itämaiset taistelulajit niputettiin, keräsi kuitenkin enemmän nimenomaan tyttöjen vastauksia.

Kysyttäessä miksi nuoret olivat joutuneet luopumaan harrastuksestaan, noin 22 % itämaisista lajeista luopuneista valitsi syyksi harrastusmahdollisuuden puuttumisen lähiseudulta. Saman verran kertoi, että harrastusmahdollisuudet olivat liian kaukana ja samoin 22 % valitsi vaihtoehdon ”jokin muu” tämänkin harrastusluokan kohdalla. Hevosurheilusta luopumiseen liittyi myös yleensä määrittelemätön ”jokin muu syy” (noin 29 % tapauksista), mutta seuraavaksi eniten nuoret olivat valinneet taloudelliset syyt -vaihtoehdon (noin 18 % tapauksista).

Teatteri- ja moottoriurheiluluokat keräsivät likimain yhtä paljon vastauksia. 28 tyttöä ja kolme poikaa kertoi luopuneensa teatteriharrastuksesta ja 26 poikaa ja kaksi tyttöä puolestaan moottoriurheilusta. Teatteriluokkaan niputettiin vastaukset näyttelemisestä ilmaisutaitoon. Moottoriurheiluksi luettiin esimerkiksi mikroautoilu ja moottorikelkkailu. Teatteriharrastuksen hylkäämiseen liittyi kyselyn mukaan 32 %:ssa tapauksista mahdollomat aikataulut ja seuraavaksi yleisin syy oli jälleen kerran ”jokin muu” (23 % tapauksista). 19 % teatteriharrastuksesta luopuneista nuorista ilmoitti syyksi harrastusmahdollisuuksien puuttumisen lähiseudulta. Moottoriurheiluluokan kohdalla syiksi kerrottiin peräti 46 %:ssa tapauksista taloudelliset syyt. Tämä ei ole yllättävää, sillä moottoriurheilu on harrastuksena verraten kallis ja vaatii usein oman ajoneuvon tai esimerkiksi crossipyörän. 25 % nuorista valitsi syyksi ”jonkin muun” ja 14 % taas harrastusmahdollisuuden puuttumisen paikkakunnalta. Moottoriurheilun kohdalla ”jokin muu” syy voi olla esimerkiksi harrastuspaikkojen, esimerkiksi erilaisten moottoriratojen puuttuminen paikkakunnalta. Tätä tulkintaa tukee myös se, että erilaisia moottoriurheilupaikkoja toivottiin paljon avointen kysymysten 10 ja 40 kohdalla.

Useiden vastausten luokat olivat verraten suuria ja niitä tarkastellaan tässä yhdessä. Useita erityyppisiä – sekä kulttuuri- että urheiluharrastuksia sisältäviä – vastauksia (37 tyttöä/7 poikaa), useita urheiluharrastamiseen liittyviä vastauksia (15 tyttöä/12 poikaa) ja useita kulttuuriharrastuksiin liittyviä vastauksia (22 tyttöä/1 poika). Sekä kulttuuri- että urheiluharrastuksia sisältävien vastausten luokka on tässä suurin, ja enemmistö monesta harrastuksesta luopumaan joutuneesta on näiden kolmen luokan kohdalla tyttöjä. Näiden luokkien verraten suuri koko on mielenkiintoista. Miksi nuoret ovat joutuneet luopumaan useista harrastuksista? Kun tarkastellaan nuorten luopumiselleen antamia syitä (ks. liite 7) niin useita urheiluharrastuksia lopettaneet ovat valinneet useimmiten vastausvaihtoehdon ”jokin muu syy”. Useista kulttuuriharrastuksista tai useista erityyppisistä harrastuksista luopuneet ilmoittavat useimmiten luopumisensa syyksi harrastusmahdollisuuden puuttumisen paikkakunnalta.

Kulttuuriharrastuksiin liittyvästä kerho- tai kurssityyppisestä harrastuksesta kertoi luopuneensa 13 nuorta, joista enemmistö oli tyttöjä. Tämä luokka pitää sisällään melkein yhtä monta eri harrastusmuotoa kuin siinä on vastausta. Nuoret mainitsevat luopuneensa esimerkiksi valokuvauksesta, maalaamisesta, käsillä tekemisestä ja akrobatiasta. Muiksi harrastusmuodoiksi luokiteltiin tässä kaikki ei-urheilulliset ja ei-kulttuuriset harrastusmuodot, jotka eivät myöskään sopineet mihinkään muuhun luokkaan. Tähän luokkaan kertyi yhdeksän vastausta ja suurin osa koski VPK:sta luopumista. Partio on luokiteltu omaksi luokakseen ja se keräsi yhdeksän mainintaa. Myös skeittaus ja ”parkour” luokiteltiin tämän kysymyksen kohdalla erikseen, ja se keräsi vain seitsemän mainintaa, joista yksi oli tytöltä.

Kysymyksen 35 avovastauksista muodostetuista luokista pienin eli kolmen vastauksen muodostama luokka on halli- ja pöytäpelien luokka. Kukaan vastaajista ei kertonut luopuneensa esimerkiksi ainoastaan korttipeleistä tai keilauksesta, vaikka niitä mainittiin verraten usein esimerkiksi kysymyksen 10 kohdalla. Kysymyksen 35 kohdalla tähän luokkaan kuuluu ainoastaan pingis ja curling. Tämä on mielenkiintoinen tulos, sillä (halli-) pöytä- ja lautapelien harrastusmahdollisuuksia toivottiin esimerkiksi kysymyksen 10 kohdalla verraten paljon. Pokerin harrastamisesta ei siis ollut joutunut luopumaan kukaan.

Kysymyksen 35 pohjalta tehdyt luokat ristiintaulukoitiin kysymyksen 36 (”jos olet joutunut luopumaan harrastusaikeestasi, tapahtuiko se...”) kanssa (ks. ristiintaulukointi kysymyksestä 35 ja 36), jossa nuorille esitettiin seuraavat vaihtoehdot: taloudellisista syistä (itselläni tai perheelläni ei ollut varaa siihen), en saanut tukea vanhemmiltani, harrastusmahdollisuuden koti- ja lähiseudultani puuttumisen vuoksi, harrastustila oli liian kaukana kotoani tai vaikeasti saavutettavissa, omiin piirteisiini liittyvistä syistä (esim. epäsopiva lauluääni, fyysinen vamma, kova jännittäminen), mahdollottomien aikataulujen vuoksi (harrastusajat koulun kanssa päällekkäin, liian myöhäiset harjoitusajat tms.), jostain muusta syystä. Usean luokan kohdalla harrastusaikeesta tai toiveesta luopumisen syy oli useimmiten ”jokin muu syy”. Mitä nämä ”muut syyt” sitten voisivat olla?

Harrastusaikeesta luopumisen syitä on verraten vaikeaa tulkita, sillä aihetta ei ole juuri tutkittu aikaisemmin. Aikeesta luopuminen on myös hankalammin määriteltävissä ja tietysti eri asia kuin konkreettisesta, jo aloitetusta harrastuksesta luopuminen. Harrastuksen lopettamisen syitä on kyllä tutkittu, mutta tästäkään aiheesta ei ole olemassa koko maan kattavaa tutkimusta. Kyselylomakkeessa olisi toki voitu pyytää nuoria tarkentamaan, mitä nämä lopettamisen ”muut syyt” ovat, mutta näin ei kuitenkaan tehty. Nämä ”muut syyt” ovat kuitenkin niin kiinnostavia, että esitämme tässä joitakin muissa tutkimuksissa ja selvityksissä esiteltyjä vaihtoehtoja.

Esimerkiksi Nuorten Akatemian ja Nuoren Suomen tekemän harrastustutkimuksen (N=522) mukaan yleisin syy harrastuksen lopettamiseen on motivaation puute; nuori kyllästyy harrastukseensa. Toiseksi yleisin syy harrastuksen lopettamiseen on ajan puute ja kolmanneksi yleisin syy puhdas laiskuus. Myös kiusaaminen saattaa olla lopettamisen taustalla. (Nuorten harrastuskysely kevät 2004.) Tutkimuksen otos ei salli yleistettävien päätelmien tekoa, mutta samansuuntaisia selityksiä on saatu myös muista tutkimuksista (ks. esim. Lämsä 2002).

Nuorten Akatemian *Lisää harrastamisen paikkoja nuorille* -hankkeen käynnistämisyksityksessä Nuoren Suomen kanssa tehdyn pohjatutkimuksen haastatteluosuudessa (N=66) löydettiin joitakin eroja isojen ja pienten paikkakuntien välillä. Haastattelut olivat ryhmähaastatteluita. Vain pienempien paikkakuntien (36 000 asukasta tai vähemmän) nuorten esittämiä syitä olivat muutto tai harrastuksen tai muiden harrastajien lopettaminen paikkakunnalta. Muita lopettamissyitä olivat esimerkiksi pitkä matka ja partion kohdalla toiminnan liian vahva uskonnollisuus. Vain suuremmilla paikkakunnilla (90 000 asukasta tai enemmän) asuvien nuorten vastauksissa esiintyneitä syitä olivat esimerkiksi lajin tulossa oleva kallistuminen tai harrastuskavereiden puuttuminen. (Laine 2004, 17.)

Lämsän (2002) mukaan joukkueurheiluharrastuksen konkreettisen lopettamisen syitä voivat olla esimerkiksi valmentajaan ja joukkueen menestymiseen liittyvät syyt. Toisaalta syitä voivat olla myös tiukasti perinnesidonnaisten lajien tarjoamat roolit, jotka eivät välttämättä tarjoa nuorelle hänen kaipaamaansa vapautta tai valtaa suhteessa omaan suoritukseensa. Useiden nuorisajohtoisten lajien – kuten skeittaamisen, lumilautailun tai extremelajien – keskuudessa korostuvat enemmän urheilun ja toiminnan muut ulottuvuudet kuin kilpaileminen, ja valta on useammin aikuisten tai seuraorganisaation sijaan nuorilla toimijoilla. Harrastuksen konkreettista lopettamista ei kuitenkaan pitäisi Lämsän mukaan tarkastella pelkästään lajikohtaisesti, sillä nuori voi lopettaa yhden harrastuksen vain aloittaakseen jonkin toisen. Syyt ovat kuitenkin usein varsin moninaisia. (Ks. Lämsä 2002.)

6. KULTTUURITAPAHTUMISSA KÄYNTI

Kyselyssä selvitettiin varsin tarkasti nuorten kulttuuritapahtumissa käyntiä – näin siksi, että oltiin kiinnostuneita siitä, mikä suhde nuorilla on jo olemassa oleviin kulttuuripalveluihin, ja missä määrin ja ketkä nuoret niitä käyttävät – ja myös kenen kanssa ja missä olosuhteissa. Siksi eri kulttuuri-instituutioiden käyttöä kysyttäessä selvitettiin samalla, onko käynyt esimerkiksi teatterissa koulun kanssa, vanhempien kanssa, tai nimenomaan ja vain lomamatkalla.

6.1. KULTTUURITAPAHTUMISSA KÄYNTI TAPAHTUMIEN SISÄLTÖJEN MUKAAN

Kulttuuritapahtumat, joita koskien kysymykset esitettiin, olivat: teatteriesitys, tanssiesitys, sirkus, kansanmusiikkiesitys tai -festivaalit, klassisen musiikin konsertti, populaarimusiikista eriteltyinä rock-, räp- ja niin sanottu konemusiikkikonsertti (tai -festivaali), runonlausuntaesitys, nukketheateriesitys, museo, taidenäyttely (museossa, kahvilassa tai taidegalleriassa), elokuvateatteri sekä nuorisoseuran tai muun vastaavan järjestämä elokuvaesitys. Lisäksi selvitettiin vielä erikseen, missä näistä tapahtumatyypeistä haluaisi käydä eniten (jos ei ole käynyt ollenkaan, tai: enemmän kuin käy nyt).

Koska tapahtumatyyppinä on näin paljon, esitetään seuraavassa tiettyjä yleisiä linjoja toisaalta tyttöjen ja poikien kulttuuritapahtumissa käymisestä – sellaisia, jotka toistuvat kautta linjan, tapahtumatyyppistä toiseen – ja lisäksi tyypillisimmin esiintyviä eroja, joita tuli esiin kotikuntatyyppien (alueen yli 10 000:n asukkaan kaupungit vs. pienemmät paikat) välillä. (Tarkempaa erottelua eri paikkakuntien nuorten välillä ei ollut mielekästä tässä tehdä jo tilastoteknisistä syistä.)

Kautta linjan sukupuolten välisenä erona on poikien tyttöjä vähäisempi käyminen kulttuuritapahtumissa. Kiintoisaa ja merkille pantavaa on, että sama ”linja” säilyy maaseutupaikoista suurempiin kaupunkiin, ja vieläpä suunnilleen yhtä suurena, tapahtumatyyppistä riippuen. Niin sanotun perinteisen korkeakulttuurin tapahtumien kohdalla ero on suurimmillaan: sekä maaseudulla ja pienissä kaupungeissa että suuremmissa kaupungeissa se on teatteriesitysten, klassisen musiikin ja tanssiesitysten kohdalla yli 10 %:n luokkaa. Asuinpaikkatyyppien välinen ero kulttuuritapahtumissa käymisen useudessa on yllättävän matala; sijaitsevathan monet kulttuuri-instituutiot nimenomaan kaupungeissa. Usein teatterissa käymisessä (käynyt useammin kuin kolme kertaa elämässään) ero on 6 prosenttiyksikköä isompien kaupunkien nuorten ”hyväksi”, mutta harvemmin käymisessä erot eivät ole senkään kokoisia. Tanssiesityksissä yli 10 000:n asukkaan kaupunkien nuorista on käynyt vähintään kerran elämässään 5 prosenttiyksikköä suurempi joukko kuin pienempien paikkojen nuorista. Rock-konserteissa käymisessä erot isojen kaupunkien ja pienempien paikkojen nuorten välillä ovat vielä pienempiä.

TAULUKKO 8. Teatteriesityksissä käyminen. (%)

Sukupuoli		Pienet kaupungit ja maaseutukunnat	Yli 10 000 asukkaan kaupungit	Yhteensä
tyttö	ei vastausta	0,4	1,1	0,7
	en koskaan	7,0	3,2	5,6
	vain koulun kanssa	46,6	44,4	45,8
	vapaa-ajalla pari kertaa	24,0	24,2	24,0
	vapaa-ajalla 3 kertaa tai useammin	15,2	23,0	18,1
	vain lomamatkoilla	2,0	1,1	1,7
	en ”normaalioloissa”	4,9	3,0	4,2
	Yhteensä	100 (n=906)	100 (n=534)	100 (n=1440)
poika	ei vastausta	1,9	1,2	1,7
	en koskaan	17,5	16,2	17,0
	vain koulun kanssa	49,2	47,0	48,4
	vapaa-ajalla pari kertaa	11,7	13,3	12,3
	vapaa-ajalla 3 kertaa tai useammin	4,6	9,6	6,5
	vain lomamatkoilla	1,7	1,1	1,5
	en ”normaalioloissa”	13,3	11,6	12,6
	Yhteensä	100 (n=928)	100 (n=562)	100 (n=1490)

Sukupuolien välinen ero oli pienimmillään rockmusiikkikonserttien, etenkin sen marginaalisten alalajien – kuten niin sanotun konemusiikin – kohdalla: vain muutaman prosentin luokkaa.

TAULUKKO 9. Rock-konserteissa tai -festivaaleilla käyminen. (%)

Sukupuoli		Pienet kaupungit ja maaseutukunnat	Yli 10 000 asukkaan kaupungit	Yhteensä
tyttö	ei vastausta	0,9	0,9	0,9
	en koskaan	24,8	23,2	24,2
	vain koulun kanssa	0,8	1,9	1,2
	vapaa-ajalla pari kertaa	38,5	36,7	37,8
	vapaa-ajalla 3 kertaa tai useammin	28,6	33,0	30,2
	vain lomamatkoilla	2,0	1,1	1,7
	en ”normaalioloissa”	4,4	3,2	4,0
	Yhteensä	100 (n=906)	100 (n=534)	100 (n=1440)
poika	ei vastausta	1,2	1,6	1,3
	en koskaan	34,6	30,2	33,0
	vain koulun kanssa	2,2	3,6	2,7
	vapaa-ajalla pari kertaa	29,2	31,1	29,9
	vapaa-ajalla 3 kertaa tai useammin	20,2	23,3	21,3
	vain lomamatkoilla	2,7	2,7	2,7
	en ”normaalioloissa”	10,0	7,5	9,1
	Yhteensä	100 (n=928)	100 (n=562)	100 (n=1490)

Vastausvaihtoehdot kysymykseen ”Oletko käynyt seuraavissa paikoissa, foorumeissa tai esityksissä? (– ja esitystyyppi, esim. ”teatteri”) olivat siis ”en koskaan”, ”vain koulun kanssa”, ”vapaa-ajalla pari kertaa”, ”vapaa-ajalla 3 kertaa tai useammin” -vaihtoehtojen lisäksi ”vain lomamatkoilla” sekä ”en ’normaalioloissa””. Kahteen viimeiseksi mainittuun luokkaan tuli jokaisen kysytyn kulttuuritapahtuman tapauksessa vain muutamia vastauksia. Etenkin viimeisimmällä vaihtoehdolla tavoiteltiin erikoistilanteita ja -tapauksia, kuten vaikka omien kaukaisten sukulaisten kanssa ja/tai vain ulkomailla tehtyjä ”visiittejä” kulttuuri-instituutioihin, jotka ovat olleet täysin poikkeuksellisia ja sellaisiksi jäävätkin; kyseessä oli siis eräänlainen ”kaatoluokka”.

Koulu osoittautui tärkeäksi nuorten kulttuuri-instituutioihin tutustuttajaksi. Niin museossa kuin teatterissakin paljon useampi oli käynyt nimenomaan koulun kanssa kuin omalla vapaa-ajallaan tai vanhempiensa kanssa. Taulukkoon 10 on koottu prosenttiosuudet vain ja ainoastaan koulun kanssa kulttuuri-instituutioissa ja -esityksissä käymisestä, ja toisaalta omalla vapaa-ajalla käymisestä ”muutaman kerran tai useammin”.

TAULUKKO 10. Kulttuuritapahtumissa ja -instituutioissa käynti koulun kanssa ja vapaa-ajalla (%)

	Vain koulun kanssa	Vapaa-ajalla vähintään pari kertaa
Teatteri	47,1	30,3
Museo	42,9	25,5
Kirjailijavierailu	34,7	2,7
Taidenäyttely	34,9	21,6
Runonlausuntaesitys	10,8	3,5
Klassisen musiikin konsertti	16,0	11,7
Nukketeatteri	26,8	5,9
Tanssiesitys	22,4	29,8
Kansanmusiikkiesitys	9,1	22,9
Elokuvateatteri	2,6	86,0
Nuorisoseuran tms. järjestämä elokuvaesitys	8,2	17,2
Sirkus	7,2	49,4
Rock-konsertti/-festivaali	1,9	59,5
Räp-konsertti	1,2	21,2
Ns. konemusiikkikonsertti	1,1	12,2

Listan seitsemän ensimmäistä kulttuuritapahtumaa ja/tai -instituutiota on siis sellaisia, joissa on käyty tyypillisemmin koulun kanssa kuin omalla vapaa-ajalla. Rockkonserttien ja -festivaalien lisäksi niin tanssia kuin kansanmusiikkia samoin kuin sirkusesityksiä on käyty katsomassa enemmän omalla vapaa-ajalla kuin koulun kanssa. Ilmeisesti niin Pohjanmaan vahva kansanmusiikkiperinne ja toisaalta – muuallakin tässä selvityksessä esiin tuleva – nuorten suuri kiinnostus tanssitaidetta kohtaan näkyy siinä, että nämä kulttuurimuodot ”kiilaavat” lähes – nuorisokulttuuriin limittyvien – elokuvan ja rockmusiikin rinnalle.

6.2. ETELÄ- JA KESKI-POHJANMAAN KULTTUURITAPAHTUMISSA KÄYNTI

Lisäksi selvitettiin erityisesti ja erikseen tietyissä Etelä- ja Keski-Pohjanmaan tapahtumissa käyntiä. Nämä olivat Kaustisen Kansanmusiikkijuhlat, Ilmajoen Spelit, Seinäjoen Tangomarkkinat, Kauhajoen Nummirock, Tuurin Miljoonarock ja Seinäjoella järjestettävä Provinssirock. Liitteessä 8 olevat taulukot kertovat niissä käyneisyydestä ja nuorten mahdollisista toiveista päästä käymään niissä. Ei ole yllättävää, että Provinssirockissa on sekä käyty useimmin että sinne myös eniten toivotaan päästävän; onhan kyseessä valtakunnallisestikin suuri ja tasokas rocktapahtuma. Muut tapahtumat keräsivät parinkymmenen prosentin joukkoja (esim. Kaustinen) tai sitäkin pienempiä.

Seuraavaksi tarkastellaan erilaisiin tapahtumiin ja festivaaleihin liittyvien avointen kysymysten tuottamia vastauksia. Nuorilta kysyttiin, missä paikallisissa (Pohjanmaan alueen) tapahtumissa tai festivaaleilla he ovat käyneet ja missä muissa tapahtumissa haluaisivat käydä. Avoimet vastaukset luokiteltiin ja luokkien jakaumat on esitelty tässä pääasiassa absoluuttisina lukuina. Kaikkia erilaisiin tapahtumiin liittyviä vastausluokkia on tarkasteltu tässä sukupuolen mukaan. Vaikka tuloksia ei ole mahdollista yleistää, niin koska tapahtumaluokkien ristiintaulukointi uuden kuntaluokituksen – ”pienet kaupungit ja maaseutukunnat” sekä ”yli 30 000 asukkaan kaupungit” – kanssa osoitti joitakin mielenkiintoisia ja osajoukkojen lukumäärästä huolimatta selviä eroja, ne on raportoitu tässä lyhyesti.

NUORTEN SUOSIMAT PAIKALLISET TAPAHTUMAT

Kysymyslomakkeen kohdassa 21 nuorilta kysyttiin: Ovatko seuraavat tapahtumat ja festivaalit nuorelle tuttuja? Entä onko hän käynyt niissä? Nämä tapahtumat olivat: Provinssirock, Tuurin Miljoonarock, Kaustisten kansanmusiikkifestivaalit, Ilmajoen musiikkijuhlat, Seinäjoen tangomarkkinat, Kauhajoen Nummirock, Etelä-Pohjanmaan Spelit, Vaasan Rockperry ja Seinäjoen vauhtiajot (ks. liite 9). Kysymyksessä 22 nuorilta kysyttiin missä muussa Pohjanmaan alueen tapahtumassa he ovat mahdollisesti käyneet. Avoimen kysymyksen 22 ”oletko käynyt jossain muussa paikallisessa (Pohjanmaan alueella) edellä mainitun tyyppisessä tapahtumassa, missä?” vastausten pohjalta muodostettiin liitteessä 9 näkyvät luokat.

TAULUKKO 11. Tapahtumat, joissa nuori on käynyt Pohjanmaan alueella. (n)

	Sukupuoli		Yhteensä
	tyttö	poika	
rockfestivaalit	160	124	284
kansanmusiikkifestivaalit	12	4	16
hengelliset tapahtumat	10	4	14
nuorten rockhenkiset klubit ja konsertit	36	41	77
juhannustapahtumat	25	14	39
moottoriurheilutapahtumat ja autonäyttelyt	5	22	27
koko perheen kaupunkitapahtumat	48	18	66
kulttuuri- ja teatteritapahtumat	7	3	10
muut tapahtumat	9	13	22
LANit	0	4	4
muut kuin paikalliset tapahtumat	18	18	36
ei	203	221	424
pilailuvastaus	2	20	22
tyhjä	888	977	1865
Yhteensä	1440	1490	2930

619 nuorta oli kertonut tässä kohtaa jonkin muun tapahtuman tai festivaalin, jossa oli käynyt. Yhteensä 2311 nuorta oli jättänyt kohdan tyhjäksi, vastannut pelkästään joo/kyllä tai ei, tai sitten pilailut. Kysymyksessä pyydettiin nimeämään nimenomaan paikallisia tapahtumia, mutta osa nuorista oli kuitenkin listannut jonkin muun kuin paikallisen tapahtuman – ne on luokiteltu tässä myös erikseen ja tähän luokkaan niputettiin 36 vastausta. Luokka käsitellään viimeiseksi, sillä se on kuitenkin syytä huomioida suhteellisen suuren kokonsa vuoksi.

Ehdottomasti suurimmaksi luokaksi muodostui rockfestivaalit-luokka 284 vastauksellaan, joka on lähes puolet kaikista kohtaan vastanneista. Ryhmän vastaajista 160 oli tyttöjä ja 124 poikia. Kysymyksen 22 vastausten pohjalta muodostetut luokat ristiintaulukoitiin kunnista muodostettujen luokkien ”pienet kaupungit ja maaseutukunnat” ja ”yli 30 000 asukkaan kaupungit” kanssa. Eroja syntyi ainoastaan rockfestivaaliluokan kohdalla: pienten kaupunkien ja maaseutukuntien nuoret olivat käyneet selvästi useammin paikallisilla rockfestivaaleilla kuin suurempien kaupunkien nuoret. Rockfestivaaliluokassa suurimmat äänisaaliit keräsivätkin toisaalta juuri Lapuan Laurilanpuistossa järjestettävä kaksipäiväinen Välipuistorock ja Jalasjärvellä järjestettävä Aukustirock. Muita tähän luokkaan niputettuja mainittuja tapahtumia olivat esimerkiksi Vaasa Water Carnival, Tiukan Lidstock, Seinäjoen Torirock ja suhteellisen useasti mainitut Kurikan Seven Rock ja Kokkola Rock Festival. (Ks. lisää liite 3.)

Toiseksi suurimmaksi muodostunut vastausluokka nimettiin ”nuorten rockhenkiset klubit ja konsertit” -luokaksi. Luokkaan niputettiin yhteensä 77 vastausta ja luokan sukupuolijakauma oli verraten tasainen (36/41). Luokkaan ryhmiteltiin esimerkiksi nuorisotaloilla tai nuorisoseuroilla järjestetyt konsertit ja ”bileet”. Moni nuori oli maininnut oman tai lähiseudun konsertteja tai vastaavia tapahtumia järjestävän paikan nimeltä, kuten Rytmikorjaamo, Kauhajoen Kasino ja Evijärven ja Tuiskulan nuorisoseurat. Tuiskulan Nuorisoseuran tapahtumista mainittiin erikseen esimerkiksi Tuiskurock (ks. lisää www.tuiskurock.net). Rytmikorjaamolla taas järjestetään erityisiä Puhalla nollat -konsertteja, jotka mainitsi muutama nuori. Myös Rytmikorjaamon Kultrock (ks. lisää <http://www.kultrock.org>) mainittiin. (Ks. myös liite 9.)

”Rockfestivaalit” ja ”rockhenkiset klubit ja konsertit” -luokkien muodostuminen suurimmiksi ei ole yllättävää, sillä kyselyn mukaan lähes 60 % kyselyyn vastanneista nuorista on käynyt vapaa-ajallaan jossain rockkonsertissa tai -festivaaleilla vähintään kaksi kertaa. Noin 20 % nuorista oli kyselyn mukaan käynyt esimerkiksi juuri Provinssirock-tapahtumassa vähintäänkin kerran. Toisaalta lähes 29 % nuorista ei ollut käynyt koskaan mainitun tyyppisissä tapahtumissa.

Kolmanneksi suurimmaksi muodostuneeseen koko perheen kaupunkitapahtumat -luokkaan niputettiin 66 vastausta. Luokka muodostui esimerkiksi erilaisista musiikkia, kulttuuria ja urheilua yhdistävistä tapahtumista, kuten Kokkolan Venetsialaiset -tapahtuma, Kauhajoen Haku Päällä -festivaalit ja erilaiset markkinat ja taiteiden yöt. Suurin osa luokan vastauksista tuli tytöiltä, sillä 66 vastauksesta ainoastaan 18 oli pojilta.

Kolme edellä mainittua luokkaa ovat selvästi kysymyksen 22 vastausten pohjalta muodostetuista luokista suurimmat. Seuraavaksi suurin luokka, ”juhannustapahtumat”, keräsi 39 mainintaa, joista 25 oli tytöiltä ja 14 pojilta. Juhannustapahtumien ehdoton ykkönen oli näiden avovastausten kohdalla selvästi Kalajoen juhannus -tapahtuma (ks. liite 9).

”Moottoriurheilutapahtumat ja autonäyttelyt” sekä ”muut tapahtumat” -luokat olivat seuraavaksi suurimpia. Ensin mainittu keräsi 27 vastausta, joista suurin osa oli poikia ja viimeksi mainittu 22 vastausta, joista 9 oli tyttöjen. Moottoriurheilutapahtumat ja autonäyttelyt -luokkaan kuuluvat tässä esimerkiksi Tuurin tuning car show, Tractors pulling ja Kokkotreffin-tapahtuma. Kyselylomakkeessa kysyttiin erikseen, onko esimerkiksi Vauhtiajot-tapahtuma nuorille tuttu, entä onko hän käynyt tapahtumassa. 25 % ilmoitti, että on käynyt tapahtumassa vähintään kerran. 36 % oli valinnut vastausvaihtoehdon ”en ole käynyt, mutta haluaisin sinne”. Lähes 28 % nuorista oli kuullut tapahtumasta, mutta ei kuitenkaan ollut siitä kiinnostunut. Muiksi tapahtumiksi tässä luokiteltiin kaikki ne, jotka eivät sopineet muihin rakennettuihin luokkiin. Tähän luokkaan niputettiin esimerkiksi maininnat maatalousnäyttelyistä ja erilaisista muista kuin moottoriurheiluun liittyvistä kisoista sekä maininnat pokeriturnauksista.

Kansanmusiikitapahtumat ja hengelliset tapahtumat -luokat muodostuivat likipitään yhtä suuriksi. Ensiksi mainittuun lajiteltiin 16 ja toiseksi mainittuun 14 vastausta. Molemmissa luokissa on enemmän tyttöjen vastauksia. Mainittuja kansanmusiikitapahtumia olivat esimerkiksi Vanhan Paukun festivaalit ja Vaasan kuorofestivaalit. Kansanmusiikitapahtumien luokan jääminen melko pieneksi ei ole yllättävää. Vain noin 23 % kyselyyn vastanneista nuorista oli käynyt kansanmusiikkijuhlilla vapaa-ajallaan kaksi kertaa tai useammin ja peräti noin 52 % nuorista ilmoitti, ettei ollut koskaan käynyt kansanmusiikkifestivaaleilla tai nähnyt kansanmusiikkiesitystä. Kysyttäessä, ovatko esimerkiksi Kaustisen kansanmusiikkijuhlat nuorille tuttuja, tai ovatko he käyneet tapahtumassa, 54 % kyselyyn osallistuneista nuorista oli valinnut vastausvaihtoehdon ”olen kuullut, mutta en kiinnostunut”. Lähes 15 % oli kuitenkin käynyt tapahtumassa vähintäänkin kerran. Ilmajoen musiikkijuhlista oli kuullut, mutta ei kuitenkaan kiinnostunut noin 42 % vastanneista ja peräti 46 % ilmoitti, ettei ole koskaan kuullutkaan kyseisestä tapahtumasta.

Kulttuuri- ja teatteritapahtumiksi luokiteltuja tapahtumia listasi vain 10 nuorta. Viimeksi mainittuun luokkaan lajiteltiin tässä esimerkiksi erilaiset teatteriesitykset sekä Nuori Kulttuuri -tapahtuma. Neljä poikaa kertoo käyneensä laneissa, kuten esimerkiksi Moolan-tapahtumassa (ks. liite 6).

Kysymyksessä tapahtumat rajattiin paikallisiin, mutta 36 nuorta mainitsi jo tässä yhteydessä jonkin muun kuin paikallisen tapahtuman tai festivaalin. Tällaisia olivat esimerkiksi Turun Ruisrock ja Maata näkyvissä -tapahtumat sekä Vantaan Ankkarock (ks. liite 9). Useita erilaisia tapahtumia listasi 24 nuorta.

MUUT KUIN PAIKALLISET NUORTEN SUOSIMAT TAPAHTUMAT JA FESTIVAALIT

Kysymyksessä 23 nuorilta kysyttiin, onko jokin muu festivaali tai tapahtuma, jossa he haluaisivat käydä; tässä kysymyksessä ei määritelty paikkakuntaa erikseen. Vastausten pohjalta muodostettiin taulukossa 12 näkyvät luokat.

TAULUKKO 12. Tapahtumat, joissa nuori haluaisi käydä. (n)

	Sukupuoli		Yhteensä
	tyttö	poika	
paikalliset rockfestivaalit	26	14	40
muut kuin paikalliset rockfestivaalit	199	116	315
jazztapahtumat	9	59	14
kansanmusiikki- ja kulttuuritapahtumat	2	2	4
hengelliset tapahtumat	21	9	30
moottoriturheilutapahtumat	0	10	10
juhannustapahtumat	44	18	62
LANit	0	9	9
nuorten klubit ja konsertit	21	17	38
teatteri-, elokuva- ja tanssitapahtumat	5	2	7
harrastus- ja urheilutapahtumat	14	10	24
useita erilaisia tapahtumia	39	17	56
messut	1	4	5
muut	4	5	9
ei	163	222	385
pilailuvastaus	2	24	26
tyhjä	890	1006	1896
Yhteensä	1440	1490	2930

Paikalliset ja ei-paikalliset rockfestivaalit ja tapahtumat on eroteltu omiksi luokikseen. ”Muut kuin paikalliset rockfestivaalit” -luokkaan kertyi ehdoton enemmistö kaikista vastauksista; 623 jonkin tapahtuman tai festivaalin nimenneestä 315 nuorta oli listannut muun kuin paikallisen rockfestivaalin. Heistä 199 oli tyttöjä ja 116 poikia. Erityisen suosittuja tuntuivat olevan kevyempää poppia ja rockia esiintyjälinjauksissaan suosivat Turun Ruisrock ja Vantaan Ankkarock sekä raskaampaa musiikkia tarjoilevat Tampereen Sauna Open Air ja Helsingin Tuska-festivaali (ks. myös liite 9). Kysymyksen 23 vastausten pohjalta muodostetut luokat ristiintaulukoitiin myös edellä esitellyn uuden kuntamuuttujan kanssa ja ainoat selkeät erot näkyivät juuri ”muut kuin paikalliset rocktapahtumat” -luokan kohdalla, joihin toivoivat pääsevnsä useammin suurempien kaupunkien nuoret.

Toiseksi suurimman luokan tämän kysymyksen kohdalla muodosti ”juhannustapahtumat” -luokka. 62 vastaajaa kertoi haluavansa käydä esimerkiksi paikallisissa Kalajoen tai Lentäjien Juhannus-tapahtumissa (ks. liite 9). Selvä enemmistö tämänkin luokan vastauksista tuli tytöiltä. Kolmanneksi suurimmat luokat olivat ”paikalliset rockfestivaalit”, joka keräsi 40 mainintaa sekä ”nuorten klubit ja konsertit”, joka keräsi 38 mainintaa. Myös näissä luokissa tytöt muodostivat enemmistön, tosin viimeksi mainitun luokan kohdalla sukupuolten välinen ero on melko pienempi. Mainittuja paikallisia rockfestivaaleja tässä kohtaa olivat ainakin Jalasjärven Aukustirock, Lapuan Välipuistorock ja Kokkola Rock Festival sekä Seinäjoen Provinssirock (ks. liite 9).

Seuraavaksi suurimmaksi luokaksi muodostui ryhmä, joka nimettiin ”hengelliset tapahtumat”-luokaksi. Hengellisissä tapahtumissa haluaisi käydä 21 tyttöä ja 9 poikaa. Tämän kysymyksen kohdalla hengellisten tapahtumien luokka oli kaikkein suurin verrattuna muiden avoimien kysymysten kohdalla muodostettuihin samanlaisiin luokkiin. Eniten nuoret ilmoittivat halustaan käydä nimenomaan Turun maata näkyvissä -festivaaleilla (liite 9). Kyselyn mukaan noin 64 % nuorista ei harrasta seurakuntatoimintaa laisinkaan. Toisaalta kuitenkin noin 18 % kyselyyn vastanneista nuorista käy seurakunnan järjestämässä tilaisuuksissa vähintään kerran kuukaudessa. Nuoret eivät kuitenkaan ole koko aineiston tasolla kovin kiinnostuneita seurakuntatoiminnasta.

Harrastus- ja urheilutapahtumien luokkaan kertyi 24 mainintaa. Tähän luokkaan kuuluvat erilaiset harrastajatapahtumat, kuten Animecon (liite 6) sekä pokeriturnaukset, jotka muodostivat luokan enemmistön. ”Jazztapahtumat”-otsikon saaneeseen luokkaan kertyi tässä 14 mainintaa. Aikaisemmin jazztapahtumia ei ole eroteltu erikseen, mutta tässä niihin liittyviä mainintoja oli sen verran paljon, että kyseinen musiikin tyylilaji sai oman luokkansa. Enimmäkseen nuoret toivoivat pääsevänsä Pori Jazzille.

Teatteri-, elokuva- ja tanssitapahtumissa haluaisi vieraila seitsemän nuorta ja kansanmusiikki- ja (muihin kuin edellä mainittuihin) kulttuuritapahtumiin toivoisi pääsevänsä neljä nuorta. Moottoriurheiluluokka oli kaikkien muiden avointen kysymysten kohdalla melko suuri, mutta tässä se keräsi ainoastaan kymmenen mainintaa, joista kaikki tulivat pojilta. Toisaalta messut luokiteltiin erikseen ja messuluokan viidestä maininnasta lähes kaikki koskivat MP-messuja (liite 5).

”Lanit”-luokka (liite 6) taas keräsi yhdeksän mainintaa, mikä on edellisen kysymyksen vastaavan luokan kokoon verrattuna jo puolet enemmän. Myös laneissa käymisestä haaveilevat olivat kaikki poikia. Pelaaminen ja pelitapahtumat määrittyvät tässä(kin) selvityksessä siis lähinnä poikien jutuksi. Kirsi Alasaaren (2005) *Nuorisotyö*-lehden numerossa 2:2005 ilmestyneessä artikkelissa ”Lanpartyt – leirielämää nollalukulaisittain” haastatteleva lanpartyja harrastava poika vastaa haastattelijan kysymykseen ”miksi tytöt eivät osallistu lanpartyille?” seuraavasti: ”ehkä tytöt ei tiedä niin paljon, ehkä ne ei osaa ja ehkä ei aika riitä. En mä ainakaan oo saanu semmosta kuvaa, että tytöt ois vapaa-aikana paljon koneella” (ks. Alasaari 2005, 11).

7. KIRJASTOJEN KÄYTTÖ, NIIDEN ERI PALVELUJEN HYÖDYNTÄMINEN JA TYYTYVÄISYYS KIRJASTOIHIN

Kirjastoissa käynti nuorten piirissä on niin suosittua, että vain pienen pieni vähemmistö nuorista ei käy koskaan niissä. Tyttöillä käymättömyys on vielä harvinaisempaa kuin pojilla.

Nuoret ovat myös huomattavan tyytyväisiä kirjastoihin, ja kritiikkiä niiden toimintaa ja palveluvalikoimaa ja sen tasoa kohtaan esitetään varsin vähän. Yli 60 % maaseutumaisten paikkakuntien nuorista on erittäin tai melko tyytyväisiä kirjastojen valikoimiin, palveluihin ja tarjontaan, ja kaupungeissa ollaan vastaavissa lukemissa. 20 % nuorista on jotain tyytyväisen ja tyytymättömän väliltä, ja siis vain runsas 10 % on tyytymättömiä.

TAULUKKO 13. Kirjastossa käynti. (%)

	Sukupuoli		Yhteensä
	tyttö	poika	
ei vastausta	0,5	1,4	1,0
vähintään kerran viikossa	16,0	7,7	11,8
muutaman keerran kuussa	43,1	18,4	30,5
joitakin kertoja vuodessa	28,3	32,1	30,2
harvemmin	10,9	27,4	19,3
en koskaan	1,2	13,1	7,2
Yhteensä	100 (n=1440)	100 (n=1490)	100 (n=2930)

Vaikka kirjastoissa on nykyään mahdollista käyttää internetiä, lainata levyjä ja videoita ja niin edelleen, kirjastojen perinteisin ala – kirjojen lainaaminen – on nuorille erittäin relevanttia kirjastojen toimintaa. Peräti 90 % kertoo nimenomaan lainanneensa kirjoja sieltä: tytöistä 98 %, pojistakin 83 %. Levyjä kertoo lainanneensa runsas puolet. Toki myös nuoret käyttävät kirjastoissa paljon internetiä: tytöistä 85 %, pojista 74 % kertoo tehneensä niin.

Nuorilta kysyttiin myös erikseen tyytyväisyyttä versus tyytymättömyyttä kirjastojen tiettyihin toimialoihin liittyen. Kirjavalikoimien suppeus oli aiheuttanut tyytymättömyyttä maaseutupaikkakunnilla 14 %:n parissa, kaupungeissa vain 11 %:n parissa. Levy- ja videovalikoimien suppeus koettiin ongelmaksi useammin: 15 % maaseutupaikkakunnilla, 16 % kaupungeissa koki tämän ongelmaksi. On merkillepantavaa, että maaseutumaisten kuntien versus kaupunkien välinen ero on olemattoman pieni tässä asiassa; mitä ilmeisimmin maaseutukirjastot ovat ”ajan tasalla” siinä missä kaupunkienkin kirjastot. Lehtivalikoimien liikaa suppeutta ei kokenut ongelmaksi juuri kukaan – vain 4 % nuorista piti tätä ongelmana molemmilla paikkakuntatyypeillä.

Myös kirjastojen aukioloaikoihin oltiin varsin tyytyväisiä: maaseudulla vain 6 %, kaupungeissa sitäkin pienempi joukko – vain 4 % – katsoi, että ”kirjasto on auki silloin, kun sinne ei pääse”. Helsingissä on aivan viime aikoina noussut keskustelua siitä, että kirjastohenkilökunta on joutunut toistuvasti toppuuttelemaan liian meluisia nuoria kirjastoasiakkaita tai heitä on jopa jouduttu häättämään ulos. Voisi olettaa, että tällaiset episodit luovat jännitteitä kirjastohenkilökunnan ja nuorten ja asiakaskunnan välille. Tällaisesta jännitteestä ei näytä Pohjanmaalla olevan tietoa, kun vain alle 5 % nuorista allekirjoitti väitteen, että ”kirjaston henkilökunta on tyyliä, varsinkin nuorille”.

8. NUORISOTALOILLA KÄYNTI JA NIISSÄ TEHTÄVÄT ASIAT

Myös nuorisotaloilla käyntiä ja niissä tehtäviä asioita selvitettiin varsin seikkaperäisesti. Vastaukset kysymykseen nuorisotaloilla käynnistä ja nuorisotaloilla käynnin mahdollisuudesta tuottivat seuraavanlaisen jakauman.

TAULUKKO 14. Nuorisotaloilla käynti. (%)

Sukupuoli		Pienet kaupungit ja maaseutukunnat	Yli 10 000 asukkaan kaupungit	Yhteensä
tyttö	ei vastausta	5,7	5,6	5,7
	lähistöllä ei toimivaa nuorisotaloa	6,0	1,5	4,3
	lähistöllä nuorisotalo, mutten koskaan ole käynyt	17,5	17,6	17,6
	ei käynyt muutama vuoteen	10,0	12,2	10,8
	yli vuosi sitten	12,0	15,4	13,3
	1–6 kk sitten	20,2	19,7	20,0
	1–4 vk sitten	12,4	12,7	12,5
	alle viikko sitten	16,1	15,4	15,8
	Yhteensä	100 (n=906)	100 (n=534)	100 (n=1440)
poika	ei vastausta	8,2	5,7	7,2
	lähistöllä ei toimivaa nuorisotaloa	4,0	2,1	3,3
	lähistöllä nuorisotalo, mutten koskaan ole käynyt	11,2	13,0	11,9
	ei käynyt muutama vuoteen	8,9	13,0	10,5
	yli vuosi sitten	10,5	11,7	10,9
	1–6 kk sitten	18,2	18,7	18,4
	1–4 vk sitten	14,2	11,4	13,2
	alle viikko sitten	24,8	24,4	24,6
	Yhteensä	100 (n=928)	100 (n=562)	100 (n=1490)

Jopa yllättävän hyvin nuorisotaloverkko kattaa myös maaseudun, sillä ”lähistöllä ei ole toimivaa nuorisotaloa” -vastausvaihtoehdon olivat valinneet pienempienkin paikkojen nuorista vain muutamat, joista muodostui 5 % (isompien paikkojen nuorista näin oli vastannut yhteensä 1,8 %). Muutoin nuorisotalolla kokonaan käymättömiä oli nuorista 15 %. Tämä on tuttua muistakin nuorisotaloilla käyntiä koskevista selvityksistä eri puolilta Suomea: nuorisotalot eivät ole 80-luvulta tähän päivään tavoittaneet suinkaan koko nuorisoioluokkaa – ja ehkei niin tarvitse ollakaan (ks. Ehrnrooth 1988, Keskinen 2001, Salasuo 2007).

Yhteensä noin neljäsosa vastaajista kuului joukkoon, joka oli käynyt joskus aiemmin – yli vuosi tai vieläkin pitempi aika sitten – nuorisotalolla, muttei käynyt enää. Näitä oli tytöissä ja pojissa varsin saman verran, eikä kotipaikkatyypilläkään ollut tässä suuren suurta erottelevaa merkitystä: kaupungeissa tämä tilanne oli hieman tyypillisempi kuin maaseutumaisemmissa paikoissa. Erittäin aktiivisia nuorisotalojen käyttäjiä – sellaisia, jotka olivat käyneet talolla viimeksi 1–4 viikkoa sitten – oli 13 %; ero pienempien ja isompien paikkojen välillä oli siis vain 1 %.

Sukupuoltenkin välinen ero oli olemattoman pieni, vain parin prosentin luokkaa. 1–6 kk sitten

käyneitä oli vielä enemmän: 19 % molemmissa paikkakuntatyypeissä. Tässäkin sukupuolten välinen ero oli minimaalisen pieni. Vielä on hyvin aktiivisesti nuorisotaloja käyttävät; ne, jotka ovat kyse-lyhetkellä käyneet nuorisotalolla alle viikko sitten. Heitä on tytöistä noin 15,8 %, pojista 24,6 %. Paikkakuntatyyppien väliset erot ovat tässäkin hyvin pieniä. Näin ollen nuorisotalojen melko aktiivisten käyttäjien osuudeksi muodostuu yhteensä noin 50 % – joka on enemmän kuin mitä on saatu toistuvasti muualla maassa tehdyissä nuorisotaloilla käyntiä koskevissa selvityksissä ja tutkimuksissa (ks. edellä mainitut). Toisaalta hyvin aktiivisten käyttäjien joukon kooksi muodostuu runsaat 30 %, joista suurempi osa on poikia kuin tyttöjä. Tämä on hyvin lähellä sitä lukemaa, joka on saatu muissakin, muun muassa edellä mainituissa tutkimuksissa.

Nuorilta kysyttiin myös sitä, mitä he yleensä nuorisotalolla tekevät siellä ollessaan. Mahdollisia toimintoja tarjottiin kutakin erikseen niin, että useampaan kuin yhteen asiaan saattoi vastata myönteisesti. Seuraavassa kyseiset toiminnot esitetään vastaajien sukupuolen mukaan eriteltyinä

TAULUKKO 15. Mitä teet nuorisotalolla? (%)

	tyttö	poika
juttelen henkilökunnan kanssa	28,4	30,1
pelaan biljardia tms. peliä	47,8	64,2
osallistun kerhoon/kurssille	15,8	12,1
käytän siellä tietokonetta	24,5	29,7
juttelen ja hengailen kavereiden kanssa	63,3	69,1

Henkilökunnan kanssa juttelu on yhtä yleistä niin tyttöjen kuin poikienkin kohdalla. Se, että pojat pelaavat tyttöjä huomattavasti enemmän pelejä (esimerkiksi biljardia) nuorisotalolla, on huomattu aiemmissakin nuorisotalojen käyttöä koskevissa selvityksissä eri puolilla Suomea. Samoin se, että tytöt käyttävät poikia tyypillisemmin hyväkseen nuorisotalojen kurssitarjontaa.

Kysymyksessä 17 nuoria pyydettiin kertomaan haluaisivatko he jotain harrastusmahdollisuuksia paikalliselle nuorisotalolle. Kysymyksen ”onko joitain sellaisia harrastusmahdollisuuksia, joita haluaisit paikalliselle nuorisotalolle?” pohjalta muodostettiin seuraavassa taulukossa esitetyt luokat.

TAULUKKO 16. Harrastuksia, joita nuoret toivoivat paikalliselle nuorisotalolle. (n)

	Sukupuoli		Yhteensä
	tyttö	poika	
musiikki: soittaminen ja laulu	7	7	14
tanssi ja voimistelu	16	0	16
pöytä- tai lautapelit	14	50	64
tietokoneella tai konsolilla pelaaminen	1	10	11
kulttuuriharrastuksiin liittyvät kerhot, kurssit tai muu toiminta	6	1	7
ohjattu toiminta	2	8	10
joukkueurheilu	3	19	22
muu ohjattu liikunta	13	8	21
kulttuurinharrastamiseen liittyvät tilat ja laitteet	8	12	20
muut laitteet ja tilat	22	61	83
esitykset ja tapahtumat	25	6	31
muut kerhot	3	5	8
useita urheiluharrastuksiin liittyviä vastauksia	1	1	2
useita kulttuuriharrastuksiin liittyviä vastauksia	5	1	6
useita erityyppisiä vastauksia	9	4	13
ei mitään	256	266	522
pilailuvastaus	1	26	27
tyhjä	1048	1005	2053
Yhteensä	1440	1490	2930

Tyhjäksi koodattiin 2053 vastausta – myös tässä määrittelemättömät joo/kyllä -vastaukset on koodattu tyhjäksi – ei-vastauksen kirjasi 522 nuorta ja 27 vastausta luokiteltiin pilailuksi. Yhteensä ai-noastaan 328 nuorta siis kertoi tässä kohden harrastusmahdellisuustoiveensa nuorisotaloon liittyen. Vastanneiden verraten pieni määrä johtunee ainakin osittain siitä, että läheskään kaikki nuoret eivät käytä nuorisotalon palveluita, eivätkä vietä aikaansa nuorisotaloilla. Kyselyyn vastanneista nuorista kuitenkin noin 20 % oli käynyt nuorisotalolla alle viikko sitten ja viimeisen puolen vuoden aikana nuorisotalon palveluita oli käyttänyt yhteensä noin 62 % kyselyyn vastanneista nuorista. Toisaalta vajaa 15 % kyselyyn vastanneista nuorista ei ollut koskaan käynyt paikallisella nuorisotalolla ja 4 % ilmoitti, että heidän lähiseudullaan ei ole nuorisotaloa. Täysin tyhjäksi kysymyksen ”koska olet viimeksi käynyt nuorisotalolla?” oli jättänyt peräti noin 7 % kyselyyn osallistuneista nuorista.

Ylivoimaisesti eniten vastauksia keräsi ryhmä, joka nimettiin ”muut tilat ja laitteet” -luokaksi. Kulttuuriharrastuksiin liittyvät laitteet ja tilat luokiteltiin omaksi ryhmäkseen. Muita laitteita ja tiloja paikalliselle nuorisotalolle toivoi yhteensä 83 nuorta, joista enemmistö (61) oli poikia. Vastauksissa toivottiin esimerkiksi tietokoneita ja internetyhteyttä sekä televisiohuonetta ja kahvilaa. Kysymys oli kohdennettu nimenomaan paikallisen nuorisotalon tarjontaan, mutta osa nuorista toivoi tässä yhteydessä myös jalkapallokenttää ja lisää erilaisia sisäpeli- ja liikuntatiloja. Erilaisia kulttuuriharrastuksiin liittyviä tiloja ja laitteita toivoi 20 nuorta; toiveet kohdistuivat lähinnä karaokelaitteisiin ja erilaisiin soittimiin.

Toiseksi eniten nuoret toivoivat erilaisia pöytä- ja lautapelejä. Pelipöytätoiveet on erotettu muista laitteista ja tiloista ja niihin viittaavat vastaukset on liitetty tähän luokkaan. Tässä kohden on hyvä huomata, että curling ja keilaus on niputettu tämän kysymyksen kohdalla muun ohjatun liikunnan

luokkaan. Erilaisia pöytä- ja lautapelejä toivoi yhteensä 64 nuorta, joista selvä enemmistö oli poikia. Biljardi- ja pingispöydät kuuluvat perinteisesti nuorisotalon varusteluun ja myös kyselylomakkeen kohdassa 16 ”jos käyt nuorisotalolla, niin mitä teet siellä?” yhtenä nuorisotalon mahdollisena aktiviteettina esitettiin biljardi- tai muu vastaava peli. Nuoret saivat vastata kysymyksessä esitettyjen aktiviteettivaihtoehtojen kohdalla joko kyllä tai ei, ja pojat olivat valinneet biljardi-kohdassa useimmin kyllä-vaihtoehdon ja tytöt taas ei-vaihtoehdon. Perinteisten biljardin ja pingiksen lisäksi nuoret toivoivat nuorisotalolle myös pokeripöytiä ja pokeriturnauksia. Pokeria toivoivat erityisesti pojat. Pokerin suosio erottui jo kysymyksen 10 saamista vastauksista, joissa halli-, pöytä- ja lautapeliluokkaan niputettiin kuudenneksi eniten mainintoja. Tämä huomio sallinee johtopäätöksen, että pokeri on vähintäänkin noussut haastamaan perinteisen biljardin ja pingiksen.

”Joukkueurheilu” ja ”muu ohjattu liikunta” -luokat keräsivät kysymyksen 17 kohdalla yhteensä kolmanneksi eniten vastauksia. Yhteensä 43 nuorta toivoi nuorisotalolleen lisää erilaisia joukkuelajeja ja seuroja sekä erilaisia ohjattuja liikuntakursseja tai tunteja. Pojat toivoivat enemmän joukkuelajeja ja tytöt ohjattuja liikuntamuotoja. Erilaisia tanssiharrastukseen liittyviä tunteja toivoi lisäksi 16 tyttöä. Toivottuja ohjattuja liikuntamuotoja olivat esimerkiksi aerobic ja pilates sekä itsepuolustuskurssi ja tässä siis myös curling ja keilaus. Erikoisempina toiveina tässä luokassa ovat varmasti laskuvarjohyppy ja sukellus, sillä kysymyksessä 17 pyydettiin kuitenkin tarkastelemaan nimenomaan nuorisotalon tarjontaa. Laskuvarjohyppy ei ehkä ole lajina perinteisin nuorisotalon puitteissa järjestetty harrastusmuoto, mutta miksei nuorisotalo toisaalta voisi järjestää myös erilaisia extremekursseja tai muodostaa toivottujen erikoisempien lajien ympärille erityisiä seuroja. Sen sijaan erilaiset ohjatut sisäliikuntamuodot ja esimerkiksi tanssikurssit/tunnit sopivat hyvin nuorisotalon toimenkuvaan. Se on tilana helposti lähestyttävä ja kontekstina myös sellainen, että nuoren on helppo osallistua siellä järjestettäviin yleisiin ohjattuihin liikuntatunteihin. Nuorisotalolla voi myös olla esimerkiksi oma jalkapalloseuransa.

Seuraavaksi eniten nuoret toivoivat nuorisotalolleen lisää erilaisia esityksiä ja tapahtumia. 31 nuorta oli listannut erilaisia tapahtumatoiveita, kuten discoja, konsertteja, erilaisia matkoja tai kisoja. Esityksiä ja tapahtumia toivoneista suurin osa oli tyttöjä, ja eniten toivottiin discoja ja määrittelemätöntä yhteistoimintaa. Kysymyksen 17 vastauksista muodostettiin myös ohjattu toiminta-luokka, johon kuuluvat esimerkiksi ratsastusta tai moottoriurheilua koskeneet vastaukset. Nuoret olivat siis toivoneet nuorisotalolleen esimerkiksi moottoriurheilutoimintaa, mikä on tässä kuitenkin tulkittava siten, että nämä nuoret toivovat, että nuorisotalo mahdollistaisi jollakin tavoin esimerkiksi juuri moottoriurheilun harrastamisen. Ohjattu toiminta-luokkaan kertyi yhteensä 10 vastausta.

Neljänneksi eniten toivottiin erilaisia ei-liikunnallisia kursseja tai kerhoja. Ne on jaoteltu tässä erikseen sekä kulttuurillisiin että muihin kerhoihin tai kursseihin. Kulttuuriharrastuksiin liittyviä kerhoja tai kursseja toivoi seitsemän nuorta ja muita kerhoja tai kursseja puolestaan kahdeksan nuorta. Kulttuuriharrastuksiksi on tässä määritelty esimerkiksi valo- tai videokuvaus, käsillä tekeminen ja kirjoittaminen. Muiden kerhojen ja kurssien luokkaan lajiteltiin kaikki muunlaiseen toimintaan viittaavat vastaukset, kuten MPK eli maanpuolustuskurssi ja tuunaus. Muiden kerhojen ja kurssien luokkaan lajiteltiin myös ne vastaukset, joissa toivottiin tarkemmin määrittelemättä lisää yhteistoimintaa. Kun kysyttiin, mitä nuori tekee nuorisotalolla, yhtenä vaihtoehtona kyselylomakkeessa oli biljardin peluun ohella myös ”osallistun siellä järjestettävään kerhon tai kurssin toimintaan”, minkä kohdalla tytöt valitsivat poikia useammin kyllä-vaihtoehdon. Kerho- ja kurssitoimintaa lisää toivovat ovat myös avointen kysymysten kohdalla useammin tyttöjä.

Lisää tietokonepelaamista nuorisotalolle toivoi 10 poikaa ja yksi tyttö. Pojat olivat toivoneet tämänkin kysymyksen kohdalla lisää mahdollisuuksia lähiverkkopelaamiseen (laneja). Tietokonetta nuorisotalolla käyttää kyselyn mukaan useammin poika kuin tyttö, mutta se ei tässä yhteydessä kerro kuitenkaan esimerkiksi pelaamisen määrästä, sillä nuoret eivät ole määritelleet tässä kohden koneen käyttötarkoitusta.

Nuori oli myös saattanut listata useita toiveita. Sekä urheiluharrastuksiin että kulttuuriharrastuksiin liittyviä toiveita oli kirjannut 13 nuorta. Useita kulttuuriharrastuksiin liittyviä vastauksia kirjasi kuusi nuorta ja muutama nuori toivoi tässä kohden useampaa urheiluharrastusta.

Kysymyksessä 17 vastaajia pyydettiin kertomaan, millaisia harrastusmahdollisuuksia he haluaisivat paikalliselle nuorisotalolle. Suurin osa vastaajista oli jättänyt kohdan joko tyhjäksi tai ilmoitti erikseen, ettei nuorisotalo kaipaa mitään lisää. Paikallisten nuorisotalojen tarjoamiin harrastusmahdollisuuksiin oltiin siten koko aineiston tasolla melko tyytyväisiä. Osa nuorista kuitenkin kaipasi nuorisotalolleen joko lisää tiloja ja laitteita tai vaihtoehtoisesti enemmän aktiviteetteja. Kysymykseen jotain konkreettisia ehdotuksia ja toiveita kirjanneista ylivoimainen enemmistö toivoi paikalliselle nuorisotalolleen joko erilaisia lisätiloja tai laitteita tai vaihtoehtoisesti erilaisia pöytä- tai lautapelejä. Nuorten toiveet kohdistuivat siten pääasiassa joko varustetason ja nuorisotalon toiminnallisten tilojen kohentamiseen tai laajentamiseen. Tämä on ymmärrettävää, koska kysymyksessä viitattiin konkreettisesti juuri nuorisotaloon; tilat ja laitteet määrittelevät pitkälti sen, minkälaiset aktiviteetit nuorisotalolle voi tilana ja ympäristönä ylipäätään ajatella mahdollisiksi. Mielenkiintoisena huomiona tämän kysymyksen kohdalla on ainakin pokeriin liittyvien mainintojen määrä.

9. HARRASTUSAIKEET JA NIISTÄ LUOPUMINEN SEKÄ PAIKALLISPERINTEESTÄ KIINNOSTUNEISUUS SEUTUKUNNITTAIN

Selvityksen tilaajien toivomuksesta harrastustoiveisiin ja harrastamisen esteisiin liittyviä toiveita käsiteltiin myös seutukunnittain. Seutukuntien välisiä vertailuja tehtäessä on oltava kuitenkin äärimmäisen varovainen, koska ei ole tiedossa, kuinka epätasaisesti vastaamattomuus kyselyyn on jakautunut eri seutukuntien kesken. Koska seutukunnat Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla koostuvat keskimäärin noin 3–6:sta kunnasta kukin, yhdessäkin saati muutamassa kunnassa alhaiseksi tai lähes olemattomaksi jäänyt vastausprosentti heiluttaa kuvaa koko seutukunnan tilanteesta. Isojen kaupunkien seutukunnissa ongelma on vielä suurempi. Näyttää siltä, että Vaasassa on vastattu selkeästi vähemmän aktiivisesti kuin Seinäjoella ja Kokkolassa – siksi esimerkiksi seutukuntien, joissa nämä sijaitsevat, välisten erojen vertailu on ongelmallista. Näin ollen seutukuntatarkastelu on varsin esittelevä, eikä erojen mahdollisilla syillä juurikaan spekuloida.

Syyt, joiden vuoksi harrastusaikeesta on jouduttu luopumaan, otettiin myös seutukunnittain tarkasteltaviksi. Kun nuoret saivat valita tarjotuista syistä tärkeimmän, oli tuloksena seuraavanlaisia lukuja. ”Taloudelliset syyt” olivat siis varsin harvinaisia – seutukunnista kuitenkin yleisimpiä Seinäjoen seutukunnassa (6 % syistä). ”Harrastusmahdollisuuden puuttuminen lähiseudulta” oli yleisempi syy, ja siinä näkyi selkeästi kaupunkimaisten versus harvempaan asuttujen seutukuntien välinen ero. Tyypillisin syy harrastusaikeesta luopumiseen tämä oli rannikon seutukunnassa ”Sydösterbottens kustregion” (14 %) seuraavaksi ”Järviseudulla” (12 %), ”Kyrönmaalla” (9 %) ja sitten ”Kokkolan seutukunnassa” (8 %). Muissa seutukunnissa tämän syyn osuus oli 2–7 %:n luokkaa. ”Mahdottomat aikataulut” oli taas tyypillisempi syy valtaosin kaupunkimaisemmissa seutukunnissa: tyypillisin tämä syy oli ”Vaasan seutukunnassa” (8 %), ja ”Seinäjoen seutukunnassa” (8 %) ja kolmanneksi ”Kaustisen seutukunnassa” (7 %). Viimeisimmässä saattaa vaikuttaa sama syy taustalla kuin Vaasan ja Seinäjoenkin alueella: harrastuksia on tarjolla melko runsaasti, ja moniaktiivisille nuorille voi syntyä aikatauluongelmia nimenomaan runsaan tarjonnan takia, jos harastaa monia eri harrastuksia. Kaikkein tyypillisin syy harrastusaikeesta luopumiseen useimmissa paikoissa oli ”jokin muu syy”. Tyypillisin se oli Vaasan seudulla (15 %). Sen sisältämien elementtien jäljittäminen on melkoisen mahdotonta.

Harrastuksia, joista oli jouduttu luopumaan – joko jo aikeesta tai aloitetusta harrastuksesta – tarkasteltiin seutukunnittain niin ikään. Valtaosa nuorista kaikkien seutukuntien alueella oli sellaisia, jotka eivät olleet joutuneet luopumaan mistään harrastusaikeestaan tai harrastuksestaan. Näiden osuus (eli tällä kohdalla ei vastattu mitään, oli vastattu ”ei” tai pilailuvastauksella) oli keskimäärin yli 70 %, eikä suuria vaihteluja seutukuntien välillä ollut – joukosta erottui ainoastaan ”Sydösterbottens kustregion”, jossa osuus oli vain 52 %, eli siellä oli harrastuksista jouduttu luopumaan huomattavasti tyypillisemmin kuin muualla. Toisaalta tässä on syytä huomata se, että kyseisestä seutukunnasta oli vain 52 vastaajaa kaikkineen (jolloin pienetkin asiat ja erot aiheuttavat sen, että niistä lasketut prosenttiluvut näyttävät huomattavasti ”dramaattisemmilta” kuin isommista joukoista lasketut luvut).

Kaikilla alueilla se harrastus, josta luopuneiden joukko muodosti suurimman prosentuaalisen osuuden, oli toisaalta ”tanssi” ja toisaalta ”joukkueurheilu”. Tanssista oli luovuttu hieman harvemmin kuin joukkueurheilusta, mutta koska tanssi voidaan hahmotella ainakin osittain kulttuuriharrastukseksi, käsiteltäköön se ensin. Tanssiharrastusaikeesta luopuneita oli eniten ”Kyrönmaalla”: 9 % sen nuorista (eli 15 nuorta) ilmoitti luopuneensa kyseisestä harrastuksesta tai sen aikomisesta. ”Sydösterbottens kustregion” -seutukunnassa vastaava osuus oli 8 % (joka huom. muodostuu kuitenkin vain neljästä ihmisestä). ”Suupohjan” seutukunnassa vastaava prosenttiosuus oli 6 % (17 nuorta). Muualla pro-

sentit tanssiharrastuksen kohdalla olivat 0–5 %.

Joukkueurheiluharrastuksesta oli jouduttu luopumaan useimmin ”Järviseudulla” (13 %), toiseksi eniten ”Sydösterbottens kustregion” -seutukunnassa (12 %) ja kolmanneksi eniten Seinäjoen seutukunnassa (9 %). Yksilö- ja ohjatusta liikunnasta oli jouduttu luopumaan hieman harvemmin: eniten Vaasan seutukunnassa (6 %), sitten niin ikään Seinäjoen seutukunnassa (4 %) ja harvempaan asutuilla ”Suupohjan” ja ”Järviseudun” seutukuntien alueilla runsaan 3 %:n tapauksessa.

Vielä neljäskin harrastus, jonka aikomisesta tai jo alkaneesta harrastamisesta on jouduttu luopumaan, on liikuntalaji – siinä on kuitenkin kulttuurinen ulottuvuutensa, sillä kyseessä ovat itämaiset taistelulajit. Luopuneiden osuudet ovat varsin pieniä, mutta joka tapauksessa kyseessä on harrastuskimppu, josta on jouduttu luopumaan neljänneksi tyypillisimmin. Useimmiten näin on käynyt Kokkolan seutukunnassa (2 % eli 11 vastaajaa), toiseksi yleisimmin Seinäjoen ja Vaasan seutukunnissa (molemmissa 1,9 % eli Kokkolan 11 ja Vaasan seutukunnissa 5 vastaajaa) sekä seuraavaksi seutukunnassa nimeltään ”Eteläiset seinänaapurit” (1,8 % on 4 vastaajaa.) Se, että tässä harrastuksessa – tai pikemminkin: siitä luopumisesta – on kärjessä nimenomaan alueen isoja kaupunkeja ympäristöineen – eli Kokkola, Vaasa ja Seinäjoki – kertonee lähinnä siitä, että niissä kyseinen harrastuskimppu on tullut jotenkin muotiin tai ainakin nuorten tietoisuuteen niin, että sen harrastamismahdollisuutta osataan toivoa.

Kaikkien muiden harrastusvaihtoehtojen kohdalla keskimääräiset lukemat ovat alle 1,8 %:n luokkaa, eli käytännössä aivan muutamien nuorten toiveita eri puolilta. Näistäkin kaksi kärkisijoilla olevaa – siis edellistä laskutapaa jatkaen neljäs ja viides harrastus ”listalla” – ovat muita kuin kulttuuriharrastuksia: eläinten kanssa toimiminen (1,7 %) ja moottoriurheilu (1 %). Kaiken kaikkiaan näistä luvuista voi päätellä, että kulttuuriharrastustoiminnan laajuuteen ollaan varsin tyytyväisiä alueen nuorten piirissä – niin vähän siihen liittyy harrastusaikeiden tai -haaveiden ”tyssäämisiä” nuorilla.

Nuorilta kysyttiin myös sitä, mitä mieltä he ovat mahdollisuuksistaan saada äänensä kuuluviin koskien mahdollisuuttaan vaikuttaa harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin kotikunnassaan. ”En saisi, vaikka yrittäisinkin” vastattiin tyypillisimmin ”Järviseudun” seutukunnassa: 27 % nuorista (yht. 67 nuorta) oli tällä kannalla. Toiseksi tyypillisin tämä kanta oli seutukunnassa ”Sydösterbottens kustregion” (27 % eli yhteensä 14 nuorta) ja kolmanneksi tyypillisin ”Kuusiokunnissa” (24 % eli 67 nuorta). Koko tutkimusalueella 22 % nuorista oli tällä kannalla.

Paljon yleisempää oli myöntyä vastaukseen ”Jos yrittäisin, voisin saadakin – mutta en ole yrittänyt”. Yleisin tämä vastaus oli ”Sydösterbottens kustregion”-seutukunnassa (48 % eli 25 nuorta) ja harvinaisin ”Suupohjan” seutukunnassa (41 % eli 121 nuorta). Muutoin näiden vastausten osuus oli 41 ja 48 %:n väliltä. Tämä kertonee nuorten suhteellisen vähäisestä pyrkimyksestä yrittääkään vaikuttaa asiaan, uskoivatpa he sen tuottavan tulosta tai sitten ei.

Lisäksi tarjottiin mahdollisuutta vastata ”Olen yrittänyt – ilman tulosta”. Tämä oli äärimmäisen harvinaista, keskiarvo oli 4 %. Tyypillisimmin näin oli koettu – hieman yllättäen – Kaustisen seutukunnassa, jossa osuus oli 9 % (23 nuorta). Yllättävältä tämä vaikuttaa siksi, että Kaustisella luulisi olevan kosolti harrastusmahdollisuuksia ainakin kansanmusiikkiin ja kansantansseihin liittyen. Ilmeisesti nämä toteutumattomat harrastustoiveet liittyvätkin aivan muuhun – arvatenkin urheiluun ja liikuntaan (muiden tämän selvityksen tulosten valossa). ”Olen yrittänyt ja saanutkin ääneni kuuluviin” oli yhtä harvinaista: keskimäärin hieman alle 4 % koko alueella oli tällä kannalla. Tyypillisintä tämä oli ”Suupohjan” seutukunnassa, jossa 5 % nuorista (yhteensä 15 henkilöä) oli tällä kannalla. ”Asia ei kiinnosta” oli koko alueen nuorista peräti 18 %:n kanta. Tyypillisin tämä asenne oli Seinäjoen seutukunnassa (21 % eli 140 nuorta) ja toiseksi tyypillisin lähellä Seinäjokea, ”Eteläiset seinänaapurit” -seutukunnassa (20 % eli 43 nuorta). Koko vastauspatteristoon reagoimatta oli jättänyt keskimäärin 6 % nuorista – heitä ei vastaaminenkaan asiaan ollut kiinnostanut tarpeeksi.

Tämä kaikki on melko ymmärrettävää sitä taustaa vasten, että kaiken kaikkiaan nuoret ovat melko tai varsin tyytyväisiä harrastusmahdollisuuksiinsa alueella keskimäärin. 22 % alueen nuorista on sitä

mieltä, että ”harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksia on riittävästi” ja peräti 37 % sillä kannalla, että niitä on ”melko riittävästi” – yhteensä tämä on 59 % eli reilusti yli puolet. Tyytyväisimpiä harrastusmahdollisuuksiin oltiin alueen isojen kaupunkien liepeillä, eli Seinäjoen, Kokkolan ja Vaasan seutukunnissa (tässä järjestyksessä): näissä tuli isoimmat prosenttiosuudet vastaukseen ”niitä on riittävästi.” ”Melko riittävästi” -vastausvaihtoehto oli valittu tyyppillisimmin Seinäjoen seutukunnassa, seuraavaksi Vaasan seutukunnassa ja kolmanneksi tyyppillisimmin ”Eteläiset seinänaapurit” -seutukunnassa. 10 % nuorista koko alueella ei osannut sanoa kantaansa asiaan (he olivat valinneet ”en osaa sanoa” -vaihtoehdon). 6 % nuorista oli jättänyt kokonaan vastaamatta kysymyksen.

Kaiken kaikkiaan tyytyväisyys harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin näyttää olevan keskimäärin varsin korkealla tasolla, ja jos tyytymättömyyttä ilmeneekin, yllättävän pieni joukko nuorista haluaa edes yrittää vaikuttaa asiaan – silloinkin, kun uskoisi sillä olevan vaikutusta, jos vain yrittäisi.

Suhdetta paikalliseen kulttuuriperinteeseen ja merkkihenkilöihin selvitettiin, koska kotiseudulla viihtymisellä ja kotiseudun myönteiseen tulevaisuuteen uskomisella näyttäisi olevan suhde siihen, miten seudun perinteeseen suhtaudutaan, mitä siitä tiedetään ja miten arvokkaana tätä tietoa pidetään (ks. Lähtenmaa 2006). Tosin suhde on monimutkainen – mikä vaikuttaa mihin, se ei ole mitenkään selvää. Silti ilmiökimpun selvittäminen tai edes valaiseminen on kiinnostavaa – Pohjanmaalla erityisesti, koska maakuntaylpeyttä ja -tietoisuutta alueella on perinteisesti esiintynyt, ainakin enemmän kuin esimerkiksi Savossa (ks. Paasi 1984; myös Lähtenmaa 2006).

Tätä ilmiökimpua oli mielekästä tarkastella seutukuntamuuttujaa vasten, koska voisi olettaa, että eri seutukunnilla saattaisi olla erilaiset perinteet tällaisessa menneisyyden ja paikallistietoisuuden vaalimisessa. Melkoisen pienet olivat kuitenkin tässäkin asiassa esiin tulleet erot seutukuntien välillä.

Tyyppillisimmin valittu vastausvaihtoehto kysymykseen ”Oletko saanut tietoa kotiseutusi kulttuuriperinteestä, kuten merkkihenkilöistä, musiikki- ja käsityöperinteestä, vanhoista tarinoista ja sananlaskuista ynnä muista vastaavista?” oli ”en ole saanut, eikä kiinnostaisikaan”. 36 % nuorista eli yli kolmasosa oli tällä kannalla. Selkeästi tyyppisin tämä kanta oli Vaasan seutukunnassa: sen valitsi peräti 44 % nuorista. Vaasa on suuri kaupunki, jossa kaksikielisyys saattaa vielä ”hajauttaa” kulttuuriperinnettä – sikäli Vaasan kärkisija tässä lienee ymmärrettävä. Toiseksi tyyppisin kanta oli kuitenkin ”Eteläiset seinänaapurit” -seutukunnassa (40 %) ja kolmanneksi tyyppisin ”Suupohjan” seutukunnassa (39 %) – näitä lukemia on vaikeampi tulkita.

Paradoksaalista kyllä, myös vastausvaihtoehdon ”en ole saanut (tietoa) valitettavasti” kohdalla Vaasan seutukunta oli taas kärjessä 14 %:llaan, ja toisena oli Kokkolan seutukunta 13 %:llaan. Keskiarvo kaikilla nuorilla tässä oli 11 %. Ilmeisesti näissä suuremman puoleisissa kaupungeissa olisi myös nuoria, joita kotiseutuperinne kiinnostaisi, mutta sitä ei niissä – juurikaan? – välitetä nuoremmille polville.

Koska sekin on nuorten kohdalla mahdollista, että he kokevat perinteitä ”tyrkyttävän”, tarjottiin mahdollisuutta vastata myös ”on kerrottu, vastoin tahtoani”. Tämän kannan kanssa oltiin yhtä mieltä tyyppillisimmin ”Eteläiset seinänaapurit” -seutukunnassa (16 %), toiseksi tyyppillisimmin ”Kuusiokunnissa” (14 %) ja kolmanneksi tyyppillisimmin Kokkolan seutukunnassa (16 %). Kokkolan seudun 3. sija tässä on kiintoisa, koska Kokkolan seudulla oli myös niitä suhteellisen paljon, jotka olivat sitä mieltä, että he eivät ole saaneet tätä perinnetietoa, valitettavasti. Ehkä Kokkola on sen verran suuri kaupunki, että tilanne vaihtelee kouluittain tässä asiassa – tai sitten ainakin kodeittain tai suvuittain.

Myönteisiksi luokiteltavat kannat asiaan, ”on kerrottu, onneksi” ja ”on (kerrottu) jotain, mutta haluaisin tietää lisää” saivat 22 %:n ja 11 %:n kannatuksen, yhteensä siis 33 %:n eli kolmasosan – keskimäärin. Ensin mainitun vaihtoehdon valitsijoita oli tyyppillisimmin Kaustisen seutukunnassa – aluehan on valtakunnallisestikin tunnettu paikallisperinteen, etenkin kansanmusiikin, vaalimises-taan. Ainakaan kaikki nuoret eivät näemmä koe tätä kielteiseksi, päinvastoin. Toiseksi tyyppillisim-

min tällä kannalla oltiin ”Järvisseudun” seutukunnassa (26 %). Harvinaisin tämä kanta oli Vaasan seutukunnassa, jossa vain 15 % katsoi, että ”on kerrottu, onneksi”.

”On (kerrottu) jotain, mutta haluaisin tietää lisää” -kanta sai eniten kannatusta Sydösterbottens kustregion -seutukunnassa (17 %, joka tosin muodostuu vain 9 nuoresta), ja toiseksi tyypillisin kanta oli Seinäjoen seutukunnassa (13 % eli 86 nuorta). Muutoin vastausprosentit tässä olivat hyvin lähellä toisiaan, 10 ja 12 %:n välillä.

Kotimaakunnan merkkihenkilöitä kohtaan tunnettu kiinnostus (”Oletko kiinnostunut koti-maakuntasi valtakunnallisesti merkittävistä kulttuurihenkilöistä – entisistä kuten Konsta Jylhä, Alvar Aalto tai nykyisistä kuten Lauri Tähkä, Antti Tuuri, Orvokki Autio jne.”) noudatteli samansuuntaisia linjoja. Niitä, joita asia ei kerta kaikkiaan kiinnosta, oli yli kolmannes kaikista (37 %), ja taas kerran kiinnostumattomien osuus oli suurin Vaasan seutukunnassa. Niitä, jotka saattaisivat olla kiinnostuneita oli keskimäärin 9 %, ja vaihtelu seutukuntien välillä oli tässä varsin pientä. ”En osaa sanoa” -vaihtoehdon oli kuitenkin valinnut neljännes (25 %) kaikista nuorista, eli potentiaalista kiinnostusta näitä hahmoja kohtaan saattaisi olla – vähiten Kyrönmaan seutukunnassa (20 %), eniten ”Sydösterbottens kustregion” -seutukunnassa (44 %, joka tosin muodostuu vain 23:sta nuoresta). Keskimäärin 11 % vastaajista ilmoitti olevansa kiinnostuneita näistä hahmoista osin siksi, nämä ovat Pohjanmaalta. Tyypillisintä tämä oli ”Suupohjan” sekä ”Eteläisten seinänaapurien” seutukunnissa (molemmissa 16 %). Vähiten tätä kotiseutupohjaista kiinnostusta kyseisiä hahmoja kohtaan tunnettiin Vaasan ja Kokkolan seutukunnissa (6 % ja 7 %); ilmeisesti kotiseutuhenkisyys ei ole ”in” varsinkaan alueen kaksikielisissä isommissa kaupungeissa.

Kaiken kaikkiaan mitään erityistä pohjalaisen maakuntahenkisyyden tyysijaa ei löytynyt näissä tarkasteluissa. Tämä on sikäli kiinnostavaa, että Suomen alueista kuitenkin toistuvasti juuri Pohjanmaalta nousee kulttuurivaikuttajia – niin kirjailijoita, yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistujia kuin viime aikoina rokkareitakin, kuten viimeksi Lauri Tähkä – jotka suorastaan korostavat pohjalaisuuttaan (vrt. esim. Savo, josta ei tällaisia juuri nouse). Mistä he tämän ”kotiseutu-uhon” imevät, jollei se ole tämän voimakkaampaa nuorten piirissä? Toisaalta, jos tehtäisiin näillä kysymyksillä vertaileva tarkastelu joihinkin muihin Suomen alueisiin tai maakuntiin, voisi tulla esiin, että kotiseutuperinnettä kohtaan tunnettu kiinnostus on niillä vielä vähäisempää. Näiden 9.-luokkalaistenhan piiristä sitä kuitenkin löytyi jonkin verran, noin vajaalta kolmannekselta.

10. YHTEENVETO JA POHDINTAA

Verrattaessa Etelä- ja Keski-Pohjanmaan nuorten kulttuuriharrastusaktiivisuutta muualla Suomessa, lähinnä pääkaupunkiseudulla viime vuosina selville saatuihin vastaaviin lukuihin, mitään valtavan suuria eroja ei ole – samansuuntaiset tendenssit näyttävät vaikuttavan kaikkialla. Näihin kuuluu muun muassa tyttöjen ja poikien soittoharrastuksen välille kasvanut kuilu: pojat harrastavat soittamista ja laulamista selkeästi vähemmän kuin tytöt. Perinteisesti tytöt ovat soittaneet klassista musiikkia, pojat pikemminkin rockia. Nyt lähes kaikki ylipäättään soittamista harrastavat tytöt soittavat, osin klassisen tai kansanmusiikin ohella, myös rockmusiikkia. Tässä on tapahtunut suuri muutos parisakymmenessä viime vuodessa.

Merkillepantava tässä aineistossa on poikien tietty ambivalenssi soittamisen suhteen; heistä peräti yli 19 % on jättänyt vastaamatta kysymykseen, soittavatko tai laulavatko he. Tämä saattaa kuvastaa poikien hauraita ja epäselviä toiveita soittoharrastuksen suhteen, tai niin harvoin tapahtuvaa ”soittelua” tai esimerkiksi soitinten kokeilua, että he eivät oikein itsekään tiedä, miten on – mutta eivät siis tällöin halua ilmoittaa myöskään olevansa soittamatta mitään. Tähän mahdolliseen ambivalenssiin voisi sopivalla kannustamisella tai soittamisen aloituskynnyksen madaltamisella ehkä tarttua?

Myös lukemisen ja kirjoittamisen vähäinen suosio nykynuorten parissa on muuallakin, muissakin tutkimuksissa havaittu ilmiö samoin kuin sukupuolten välinen ero tässäkin asiassa: pojat niin lukevat kuin kirjoittavatkin huomattavasti tyttöjä vähemmän. Pojista lukemista aktiivisesti harrastamattomia on yli 70 %, tytöistä noin 30 %. Pohjanmaalaiset pojat näyttävät harrastavan kirjoittamista vielä vähemmän kuin helsinkiläiset pojat vuosituhannen vaihteessa, siis noin seitsemän vuotta sitten. Vain vajaa neljäsosa tämän selvityksen pojista kertoo kirjoittavansa edes joskus vapaa-aikanaan, eli yli 70 % heistä ei kirjoita ollenkaan – vaikka blogien ja muiden vastaavien tietokoneella kirjoittaminenkin otetaan huomioon. Tytöistä alle kolmasosa on sellaisia, jotka eivät harrasta kirjoittamista koskaan vapaa-aikanaan.

Kuvataide- ja teatteriharrastus vetää puoleensa alle puolta nuorista, mutta niiden suosio näyttää kuitenkin pysyneen melko vakiona. Tytöistä noin kolmasosa, pojista kymmenesosa piirtää tai maalaa aktiivisesti, vähintään viikoittain. Eräänlaisena kuvataideharrastuksen uutena muotona nousee kuitenkin esiin kuvien käsittely tietokoneella: peräti noin 60 % niin tytöistä kuin pojistakin harrastaa tätä vähintäänkin joskus. Vaikka kyse lienee usein omien tai kavereista otettujen kuvien muokkaamisesta ”parempaan uskoon” esim. IRC-galleriaa varten, tässä voisi olla ehkä potentiaalinen kulttuuriharrastus. Sitä voisi ehkä ohjauksella tai muulla vastaavalla ”jalostaa” entistä luontevammaksi ja ilmaisullisemmaksi toiminnaksi.

Tanssiharrastukseen ei ole kovin yleinen – tytöistä 16 %, pojista vain aivan muutama prosentti harrastaa tanssimista, mutta tämä selvitys kertoo siitä, että varsinkin tyttöjen piirissä haluja tanssin harrastamiseen olisi enemmän kuin mitä nyt on mahdollista toteuttaa. Lähes kolmasosa tytöistä ilmoittaa, että haluaisi harrastaa tanssia! Uutena luovana harrastuksena nousee voimallisesti esiin ”tuunaaminen”, siis esineiden, kankaiden, ja niin edelleen uudelleen käsittely. Se on suosittua myös poikien piirissä. Tietävästi pojat ”tuunaavat” usein moottoriajoneuvoja; joka tapauksessa tässä toiminnassa on vähintäänkin pieni esteettinen elementti yleensä mukana. Yli puolet nuorista ”tuunaa” vähintäänkin joskus, mitä voi pitää varsin suurena joukkona.

Taannoinen muotiharrastus, roolipelit, on saavuttanut tiettyä jalansijaa tutkimusalueella. Tytöistä alle 20 %, pojista hieman alle 30 % on pelannut roolipelejä vähintäänkin joskus. Sen sijaan urbaanit ja varsinkin Helsingissä suosittu nuorisokulttuuriset liikuntaharrastukset, skeittaus ja ”parkour”, ovat saavuttaneet vain muutaman prosentin harrastajakunnan Pohjanmaalla.

Tietokoneiden ääressä vietetään paljon aikaa, ja näin tekee valtaosa selvityksen nuorista. Tietokoneilla tehdään monia asioita: ”chattailaan”, kirjoitetaan sähköposteja, laitetaan omia tuotoksia esille eri

sivustoille ja niin edelleen. Onko tämä luovaa harrastamista vai ei – ei perinteisessä mielessä, mutta asiaa sietää pohtia. Tytöistä 68 % ja pojista 82 % viettää vapaa-aikaansa tietokoneen ääressä vähintään viikoittain. Varsinkin pojat käyttävät kuitenkin valtaosan tietokoneen ääressä vietetystä ajasta tietokonepelien pelaamiseen. Pojista 45 % pelaa tietokonepelejä päivittäin. Ilmiö on tuttu muistakin tuoreista tutkimuksista. Entä onko tietokonepelien pelaaminen luovaa vai pikemminkin regressiivistä toimintaa? Tähän ei ole mitään yksiselitteistä vastausta. Keskustelua asiasta harjoitetaan jo tässä raportissa, mutta sen soisi jatkuvan.

Olemassa oleviin kulttuuri-instituutioihin, kuten kirjastoihin ja nuorisotaloihin selvityksen nuoret ovat valtaosin tyytyväisiä. Nuorisotaloja käytetään Pohjanmaalla suunnilleen saman verran kuin muuallakin maassa (niitä hyödyntää tai on joskus hyödyntänyt noin 60 % nuorista). Myös nuorisotalojen tarjoamiin harrastusmahdollisuuksiin ollaan valtaosin tyytyväisiä. Kirjastot saavat nuorilta suorastaan loistavan ”arvosanan”: kirjastoja käyttää yli 90 % nuorista ainakin joskus, ja niiden niin tarjontaan kuin palveluunkin ollaan varsin tyytyväisiä. Vain 5 % nuorista myöntyy yhtymään provokatiiviseen väittämään ”kirjastohenkilökunta on nuorille tyly”.

Rockkonsertit ovat kaikkein suosituimpia kulttuuritapahtumia nuorten piirissä, mikä ei ole yllättävää. Pohjanmaan alueen kulttuuritapahtumista Seinäjoen Provinssirockissa on käyty kaikkein eniten, ja sinne myös toivotaan päästävän kaikista kulttuuritapahtumista ehdottomasti eniten. Muissa, niin sanotuissa korkeakulttuuritapahtumissa ja -instituutioissa (klassisen musiikin konsertit, taidenäyttelyt, teatteri, jne.) nuoret ovat käyneet pääsääntöisesti koulun kanssa. Tämä on tärkeää koulujen harjoittamaa kulttuuritoimintaa, jonka olisi suotavaa jatkaa.

Harrastuksia on jouduttu keskeyttämään samoin kuin harrastustoiveista luopumaan jonkin verran. Noin kolmasosa kyselyyn osallistuneista nuorista ilmoitti joutuneensa luopumaan harrastuksestaan tai harrastusaikeestaan; tytöistä noin 38 % ja pojista noin 21 %. Nämä harrastukset olivat useammin urheilu- ja liikuntaharrastuksia, mutta esimerkiksi tanssiharrastus mainittiin toiseksi yleisimmin.

Kyselylomakkeen avoimilla kysymyksillä, esimerkiksi ”onko mielessäsi edellisestä luettelosta puuttunut harrastus, jota haluaisit harrastaa, mutta sitä ei ole tarjolla kotikunnassasi?” ja ”millaisia harrastusmahdollisuuksia (muuta kuin urheiluharrastukseen liittyviä) toivoisit kotiseudullesi (lisää)?” pyrittiin kartoittamaan ja etsimään sellaisia puuttuvia harrastusmahdollisuuksia, joita nuoret haluaisivat kotiseudulle lisätä. Kysymyksen ”onko joitain sellaisia harrastusmahdollisuuksia, joita haluaisit paikalliselle nuorisotalolle?” avulla taas pyrittiin selvittämään tarkemmin, millaisia harrastusmahdollisuuksia nuoret haluaisivat paikalliselle nuorisotalolleen. Kysymyksessä ”mistä harrastuksesta olet luopunut?” puolestaan kysyttiin nimenomaan sellaisia harrastuksia, joiden harrastamisaikeesta tai -toiveesta nuori on syystä tai toisesta joutunut luopumaan.

Kyselylomakkeen alussa ja myös eräissä muissa lomakkeen kohdissa painotettiin, että tällä kyselyllä tutkitaan nuorten vapaa-ajan viettoa ja erityisesti kulttuuriharrastuksia. Tästä huolimatta erilaiset urheiluharrastukset saivat erittäin paljon mainintoja ja muodostivat lähes kaikkien edellä mainittujen kysymysten kohdalla suurimmat luokat. Tämä ei toisaalta ole kuitenkaan yllättävää, sillä urheilu – eri muodoissaan – on tutkimusten mukaan nuorten suosituin harrastusmuoto (ks. esim. Nuorten harrastuskysely 2004; Kansallinen liikuntatutkimus 2005–2006).

Perinteisempien urheiluharrastusten osalta aineisto oli jakautunut melko odotetusti: nuoret toivoivat paljon tuttuja joukkueurheilulajeja – jalkapalloa, jääkiekkoa sählyä ja pesäpalloa – sekä yksilöurheilulajeja kuntosaliliikunnasta yleisurheilun eri muotoihin. Toisaalta myös erikoisempia yksilölajeja toivottiin, kuten jousiammuntaa ja ammuntaa. Näitä urheiluluokkia ei käsitellä tässä kuitenkaan enää tarkemmin, vaan keskitytään lähinnä suurimpiin kulttuuriharrastusten luokkiin ja niihin erikoisempiin luokkiin, joihin haluamme kiinnittää erityistä huomiota.

Perinteisemmistä kulttuuriharrastuksista erilaiset tanssilliset harrastukset muodostuivat toistuvasti varsin suureksi luokaksi harrastustoiveita ja -haaveita kysyttäessä. Ehdoton enemmistö näitä lajeja haluavista oli tyttöjä. Kysyttäessä harrastuksia, joista nuoret ovat joutuneet luopumaan, tanssilliset

harrastukset keräsivät toiseksi eniten mainintoja; tanssiharrastuksesta luopumisen syy oli useimmiten eli 33 % tapauksissa harrastusmahdollisuuden puuttuminen kotipaikkakunnalta. Tämä selittänee ainakin osittain sen, miksi nuoret ovat nostaneet tanssilliset harrastukset esille niin usein.

Tanssi- ja voimisteluharrastukset ovat tasaisen suosittuja kulttuurisiksi luettavia harrastusmuotoja, mutta esikuvien merkitystä ei silti pidä unohtaa, oli kyseessä sitten mikä laji tai harrastusmuoto tahansa. Kuten edellä esitettiin, esimerkiksi juuri jäätanssin suosiolle on varmasti tehnyt hyvää nuoren Kiira Korven menestyminen. Keväällä aineistonkeruun aikana MTV3:lla pyöri myös *Tanssii Tähtien Kanssa* -ohjelma (ks. <http://www.mtv3.fi/tanssiitahtienkanssa>). Tanssikisan voittajapari, nuorten suosiman Kwan-yhtyeen solisti Mariko ja nuori tanssinopettaja Aleks Seppänen ovat varmasti vaikuttaneet positiivisesti erilaisten vakiotanssien suosioon. Ohjelman finaalilähetystä seurasi tilastojen mukaan jopa 1,8 miljoonaa katsojaa (ks. esim. <http://www.iltalehti.fi>).

Perinteisemmistä kulttuuriharrastuksista myös musiikki ja laulu -luokkaan kertyi melko paljon mainintoja – näin esimerkiksi kysyttäessä, mitä muita kuin urheiluharrastusmahdollisuuksia nuori toivoisi kotipaikkakunnalleen. Aineistonkeruun aikana televisiosta saattoi seurata *Tanssii Tähtien kanssa* -ohjelman lisäksi myös *Idols*-ohjelmaa, jossa musiikkitaivaalle pyrkivät nuoret kisaavat idolin tittelistä ja levytyssopimuksesta. Soittaminen ja laulaminen on perinteisesti tasaisen suosittu kulttuuriharrastamisen muoto, mutta aineiston keruun aikana pyörinyt *Idols*-ohjelma on voinut saada taas muutaman uuden nuoren kiinnostumaan musiikillisista harrastuksista. Muut perinteisemmät kulttuuriharrastukset eivät erottuneet avointen kysymysten kohdalla erityisemmin.

Kulttuuriharrastusten lisäksi on tarkasteltu sekä aineistossa esiintyneitä nuorten perinteisiä urheiluharrastusmuotoja että mahdollisia nousevia urheiluharrastamisen muotoja, joista itämaiset lajit muodostavat varsin mielenkiintoisen harrastusryhmän. Kotikunnasta puuttuvia harrastusmahdollisuuksia koskevan avokysymyksen kohdalla yksi vastausryhmä nimettiin ”kontakti- ja itämaiset lajit” -luokaksi, ja se muodostui ehkä hiukan yllättäen verraten suureksi. Kontakti- ja itämaisten lajien toivojista enemmistö oli tyttöjä, minkä tulkittiin johtuvan ainakin osittain siitä, että myös jooga ja pilates oli niputettu tähän luokkaan. Toisaalta kontakti- ja taistelulajien suosio on kasvanut viime vuosina tasaisesti myös tyttöjen keskuudessa.

Itämaiset lajit ja niihin liittyvät kulttuuriperinteet sekä itämainen kulttuuriperinne ylipäätään ovat nykyisin varsin ”pinnalla” ja pop. Esimerkiksi elokuvateollisuus on hyödyntänyt idän mystiikkaa jo useamman vuoden ajan. Voidaan tietysti kysyä, onko tämä trendi jatkuva vai onko kyseessä ohimenevä muoti-ilmiö. Itämaisten taistelulajien lisäksi joogan sekä uudemman ja länsimaisemman pilateksen suosio on tuskin kuitenkaan laskemassa lähivuosina. Itämaisissa lajeissa yhdistyvät niin fyysisyys kuin henkisyyskin, mikä tarjoaa selvityksen kontekstissa varsin hedelmällisen tarttumakohdan: urheilu ei ole välttämättä vain fyysistä suorittamista ja siten välttämättä aina vastakohta ja jopa vastapooli kulttuurisille harrastuksille. Esimerkiksi itämaisten lajien harrastajat ovat usein kiinnostuneet lajeista myös niiden kulttuuritaustan ja ideologian vuoksi, eivät pelkästään urheiluna tai kuntoilumielessä.

Selvitettäessä mistä harrastuksesta nuori on mahdollisesti joutunut luopumaan itämaisten taistelulajien luokka muodosti tämän kysymyksen vastausten pohjalta muodostetuista luokista viidenneksi suurimman ryhmän; se keräsi peräti 50 mainintaa. Tässä itämaisten lajien luokan muodostivat siis varsinaiset taistelulajit. Itämaisten (taistelu)lajien kohdalla harrastusaikkeesta luopumisen syyksi nuoret olivat merkinneet yhteensä noin 44 %:ssa tapauksista joko harrastusmahdollisuuden puuttumisen lähiseudulta tai harrastusmahdollisuuden liian kaukaisen sijainnin. Tämä tulos sallinee tulkinnan, jonka mukaan pohjanmaalaiset nuoret ovat varsin kiinnostuneita itämaisista lajeista, mutta niitä ei nuorten mielestä ole tarjolla heidän kotipaikkakunnillaan tarpeeksi tai harrastaminen on sijainnin vuoksi vaikeaa.

Muita kulttuuriharrastuksiin liittyviä kerhoja tai kursseja toivottiin tasaisesti, mutta verraten vähän. Aineistossa esiintyi paljon yksittäisiä toiveita – kuten lasinpuhallus – mutta muihin kulttuuriharras-

tuksiin luettiin myös esimerkiksi kielikurssit, joita esiintyi verraten paljon. Japanin kieli sekä muut itämaiset kielet olivat kielitoivomusten kärjessä. Toki toivottiin myös ylipäättään kielikursseja.

Itämaisten kielten toivomukset liittyvät tulkintamme mukaan aineistossa mielenkiintoisella tavalla näkyneeseen nuorten kiinnostumiseen itämaisista harrastuksista ja kulttuurista ylipäättään. Avoimissa vastauksissa toivottiin japanin kielen kielikurssien ja erilaisten taistelulajien lisäksi japanilaiseen mangaan sekä animeen liittyviä harrastusmuotoja, kuten erityisiä cosplay-tapaamisia, yhteisöjä tai mangaan piirtämiskursseja, joskin koko aineiston tasolla verraten vähän. Tämä erityinen ”Japani-ilmiö” on tulkittu heikoksi signaaliksi.

Aineistossa Japani-ilmiö esiintyy heikkona signaalina nousevasta harrastustrendistä, mutta japanilainen populaarikulttuuri on löytänyt tiensä Pohjanmaalle jo aivan konkreettisestikin: esimerkiksi Seinäjoella on oma anime- ja mangayhdistys *Seinäjoen Otakut*. Yhdistys on perustettu talvella 2006 ja yhdistyksen puheenjohtajan Tomi Lammen mukaan yhdistys syntyi täyttämään konkreettista tarvetta. Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaalla alueella ei Lammin mukaan ollut aikaisemmin yhdistys- tai yhteisötoimintaa animesta ja mangasta kiinnostuneille. Suurin osa Seinäjoen Otakut -yhdistyksen jäsenistä on Lammen mukaan tyttöjä. Myös tämän selvityksen aineistossa anime- tai mangaharrastuksia maininneet ovat useimmiten tyttöjä. Anime- ja mangakulttuurista kiinnostuneet nuoret ovat Lammin mukaan kiinnostuneita usein myös muista japanilaisen (pop)kulttuurin muodoista. (Ks. lisää liite 6.)

Tartuimme myös laneihin mahdollisena nousevana pelaamisen muotona. ”Lanitus” tarkoittaa tietokonepelaamista, jossa tietokoneet on liitetty toisiinsa lähiverkon avulla. Lähiverkosta on usein yhteys myös internetiin. Ohjelmointi, musiikki, grafiikka ja irkkaus eli IRC:ssä keskustelu ovat usein osa toimintaa (ks. lisää liite 6). Huomionarvoista on, että toivomukset koskivat useimmiten mahdollisuuksia juuri lähiverkkopelaamiseen.

Mahdollisten nousevien harrastusten, kuten erilaisten itämaisten lajien, animen ja mangaan ja lanien lisäksi aineistosta erottui mielenkiintoisella tavalla vielä pöytä-, halli- ja lautapeli luokat, joihin kuuluivat erilaiset korttipelit, kuten pokeri, sekä lisäksi biljardi ja joidenkin kysymysten kohdalla myös keilaus ja curling. Halli-, lauta- ja pöytäpelien luokka muodostui lähes kaikkien kysymysten kohdalla melko suureksi. Kysymyksen, jossa kartoitettiin nuorten nuorisotaloon liittyviä harrastusmahdollisuustoivomuksia, pöytä- ja lautapeli luokkaan kertyi 64 mainintaa ja oli näin toiseksi suurin luokka (heti ”erilaiset tilat ja laitteet” -luokan jälkeen.) Pöytä-, halli- ja lautapeli-luokkien ehdoton enemmistö muodostui pokeriin liittyvistä toiveista. Pokerin saavuttama suuri suosio näkyy siten tässä kyselyssä selvästi, ja sen voi katsoa haastavan nuorisotalojen kontekstissa jo perinteisen biljardin ja pingiksen.

Myös pokeri on harrastusmuoto, jonka voi sanoa olevan tällä hetkellä pinnalla mediassa. Onpa Suomeen perustettu vastikään kaksi pokeri-teemaista aikakauslehteäkin. Tässä ei ole toki syytä tehdä kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä, mutta on joka tapauksessa mielenkiintoista, että avointen vastausten kohdalla aineistosta erottuivat lähinnä juuri ne harrastukset, jotka näkyivät jollakin tapaa mediassa aineistonkeruun aikoihin. Itämaiset lajit eivät toki ole olleet samalla tavalla esillä kuin tanssi ja laulu tai jopa pokeri, mutta esimerkiksi Japani-ilmiöstä on keskusteltu eri foorumeissa (ks. esim. Tiusanen 2007). Lanitus on harrastusmuoto, johon kannattaisi kiinnittää huomiota. Tietokonepelaamista tai erityistä ”digitaalista taidetta” intensiivisesti harrastavien nuorten tavoittaminen on myös tärkeää.

Kaupunkien ja maaseudun, tai toisella tavalla katsoen asukasluvultaan isompien ja toisaalta pienempien paikkojen väliset erot olivat nuorten harrastaneisuudessa ja myös harrastustoiveissa yllättävän vähäisiä. Oletus maaseudun ja toisaalta kaupunkien nuorten välisestä suuresta erosta vapaa-ajanvietto-tavoissa ei saanut tukea tästä aineistosta. Tietotekniikka ja sen myötä yleistyneet tietokoneharrastukset lienevät osaltaan selittämässä tätä erojen hiipumista. Toisaalta asia voidaan nähdä myös niin, että nuorten harrastusmahdollisuudet – mukaan lukien kirjastojen ja nuorisotalojen tavoitettavuus

– ovat suhteellisen hyvät myös maaseudulla, harvaan asutullakin. Myöskään seutukuntien välillä ei ollut huomattavia eroja – sikäli kuin niiden välinen vertailu oli mahdollista.

Uusia harrastusmuotoja on noussut vanhojen rinnalle ja ohikin – näin ennen kaikkea useat eri tietokoneen ääressä harjoitettavat asiat ”chattailusta” IRC-galleriaan omilla tuotoksilla osallistumiseen ja tietokonepelaamiseen. Toisaalta perinteisemmät kulttuuriharrastukset, varsinkin lukeminen ja kirjoittaminen, ovat hiipumistaan hiipuneet varsinkin poikien piirissä. Myös perinteisesti poikia piiriinsä vetänyt rockin soitto näyttää olevan muuttumassa pikemminkin tyttöjen valtakunnaksi, ainakin teini-ikäisten piirissä. Onko tyttöjen ja poikien niin sanotun kulttuurisen pääoman välinen ero kasvamassa entisestään, kun pojat näyttävät entistä enemmän keskittyvän tietokonepelien pelaamiseen tyttöjen harrastaessa kulttuuria paljon monipuolisemmin ja enemmän? Jos, niin olisiko asialle tehtävä jotain?

LÄHTEET

- Alasaari, Kirsi (2005) Lanpartyt – leirielämää nollalukulaisittain. *Nuorisotyö* 2:2005.
- Berg, Päivi (2005) Miten se meitä liikuttaa? – Suomalaisten liikunta- ja urheiluharrastukset 1981–2002. Teoksessa Mirja Liikkanen & Riitta Hanifi & Ulla Hannula (toim.): *Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä. Vapaa-ajan muutokset 1981–2002*. Helsinki: Tilastokeskus.
- Clarke, John ym. (1976) Subcultures, cultures and class: a theoretical overview. Teoksessa Stuart Hall & Tony Jefferson (toim.): *Resistance through rituals. Youth subcultures in post-war Britain*. Essex: Hutchinson.
- Coogan, Kaisa & Kangas, Sonja (2001) *Nuoret ja kommunikaatioakrobatia. 16–18-vuotiaiden kännykkä- ja internet-kulttuurit*. Helsinki: Elisa Tutkimuskeskus, raportti no 158. Elisa Communications Oyj & Nuorisotutkimusverkosto.
- Ehrnrooth, Jari (1988) *Hevirock ja hevarit: myytit, tyyli ja alakulttuuri*. Joensuu: Karjalan tutkimuslaitoksen julkaisuja.
- Eskola, Antti (1981) *Sosiologian tutkimusmenetelmät, osat I ja II*. Helsinki: WSOY.
- Frith, Simon (1983) *Sound effects. Sociology of rock-culture*. Buckingham: Open University Press.
- Hanifi, Riitta (2005) Vapaa-ajan harrastukset – itse tekeminen, aktiivinen harrastaminen. Teoksessa Mirja Liikkanen & Riitta Hanifi & Ulla Hannula (toim.): *Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä. Vapaa-ajan muutokset 1981–2002*. Helsinki: Tilastokeskus.
- Helve, Helena (1992): Tyttöjen kriittinen maailmankuva. Teoksessa Sari Näre & Jaana Lähtenmaa (toim.): *Letit liehumaan! Tyttökulttuuri murroksessa* SKS; Helsinki 1992.
- Helve, Helena (2002) *Arvot, muutos ja nuoret*. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hiltunen, Elina (2005) Kurkistus tulevaisuuteen - Toimintaympäristön ennakointi heikkojen signaalien avulla. Lähde: Elina Hiltusen artikkeli *Uudenmaan Alueen Insinöörit* -lehdessä 1/2005, s. 8–11. <http://www.oph.fi/page.asp?path=1,443,3086,3987,25359,35941,25360,25369,37653>. (Viitattu 20.4.2007.)
- Järviluoma, Helmi (1997) *Musiikki, identiteetti ja ruohonjuuritaso*. Tampere: Acta Universitatis Tamperensis.
- Kangas, Tiina & Kuure, Tapio (toim.) (2004) *Teknologisoituvaa nuoruus. Nuorten elinolot -vuosikirja*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, julkaisuja 33 & Stakes.
- Keskinen, Vesa (2001) *Kiirettä pitää: nuorten vapaa-aika Helsingissä*. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Laine, Marjo (2004): Hienoja hetkiä arkipäivään. Selvitys 9.-luokkalaisten nuorten harrastamista koskevista ajatuksista. Nuorten Akatemia. Luettavissa [www-muodossa http://www.nuortenakatemia.fi/tiedoston_katsominen.php?dok_id=1146](http://www.nuortenakatemia.fi/tiedoston_katsominen.php?dok_id=1146).
- Lankinen, Markku (1984) *Nuorten harrastukset ja vapaa-aika Helsingissä 1982*. Helsingin kaupungin tietokeskus. Tutkimuksia ja selvityksiä, osa 1.
- Lasten ääni -kysely (2005). Helsinki: Pelastakaa lapset ry.
- Latvala, Tero (2000) *Aktivismin alkuvoimaa. Alustavia kysymyksenasetteluja helsinkiläisnuorten vapaa-ajan vietoista*. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Liikkanen, Mirja (2005) Vapaa-aika muutoksessa – merkitykset, rajoitteet ja valinnat. Teoksessa Mirja Liikkanen & Riitta Hanifi & Ulla Hannula (toim.) *Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä. Vapaa-ajan muutokset 1981–2002*. Helsinki: Tilastokeskus.
- Linturi, Hannu & Hiltunen, Elina & Kuusi, Osmo (2000) Heikot signaalit – Delfoi-tutkimus. *Futura* 2/2000, 78–92. <http://www.internetix.fi/kaivos/linturi/extdoc/202-c.pdf>. (Viitattu 20.4.2007.)
- Lähtenmaa, Jaana (1989) *Tytöt ja rock: kuuntelu, haaveet ja soittaminen*. Helsinki: Kansalaiskasvatuksen keskus, julkaisuja no 1/1989.

- Lähtenmaa, Jaana (1991) *Hiphoppareita, lähiöläisiä ja kultturelleja. Nuorisoryhmistä 90-luvun alun Helsingissä*. Helsinki: Helsingin Nuorisosiainkeskuksen julkaisuja 1:1991.
- Lähtenmaa, Jaana (2006) Kotipaikka maaseudulla: kokemuksia idästä, lännestä ja etelästä. Teoksessa Terhi-Anna Wilska & Jaana Lähtenmaa (toim.) *Kultainen nuoruus*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkoston verkkojulkaisusarja. [Http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/kultainen_nuoruus.pdf](http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/kultainen_nuoruus.pdf). (Viitattu 20.4.2007)
- Lämsä, Jari (2002) Harrastusten jääminen – nuorten luopuminen urheilusta. Teoksessa Tapio Kuure & Mika Vuori & Mika Gissler (toim.) *Viattomuudesta vimmaan. Lapsuudesta nuoruuteen -siirtymävaiheen tarkastelua. Nuorten elinolot -vuosikirja*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, julkaisuja 25 & Nuorisosiain neuvottelukunta & Stakes.
- Nikunen, Kaarina (2006) Animellista faniutta. Internet ja japanilaisen piirroskulttuurin fanit. Teoksessa Katja Valaskivi (toim.) *Vaurauden lapset. Näkökulmia japanilaiseen ja suomalaiseen nykykulttuuriin*. Tampere: Vastapaino.
- Nuorten harrastuskysely 2004. Nuorten Akatemia. Luettavissa [www-muodossa http://www.nuortenakatemia.fi/tiedoston_katsominen.php?dok_id=1148](http://www.nuortenakatemia.fi/tiedoston_katsominen.php?dok_id=1148).
- Näre, Sari & Lähtenmaa, Jaana (1992) (toim.) Johdanto. Teoksessa Sari Näre & Jaana Lähtenmaa (toim.) *Letit liehumaan; tyttökulttuuri murroksessa*. Helsinki: SKS.
- Oksanen, Atte & Näre, Sari (2006) *Lapset pelissä: virtuaaliviidakon ansat*. Helsinki: Mannerheimin Lastensuojeluliitto & Minerva.
- Paakkunainen, Kari & Myllyniemi, Sami (2004) Ohut kuntakansalaisuus ja uudet linkittäjät. Teoksessa Kari Paakkunainen (toim.) *Nuorten ääni ja kunnantalon heikko kaiku. Nuoret kunnallisessa demokratiassa ja paikallisissa vaikuttajaryhmissä*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, julkaisuja 46 & Nuora & Suomen Kuntaliitto.
- Paasi, Anssi (1986) *Neljä maakuntaa. Maantieteellinen tutkimus aluetietoisuuden kehittymisestä*. Joensuu: Joensuun yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja no 8.
- Panelli, Ruth & Punch, Sam & Robson, Elsbeth (2007) From difference to dialogue. Conceptualizing global perspectives on rural childhood and youth. Teoksessa Ruth Panelli ym. (toim.) *Global perspectives on rural childhood and youth. Young Rural Lives*. Lontoo: Routledge.
- Pyysing, Aki & Erola, Marko (2007) Johdanto: Vanhan pelin uusi suosio. [Http://www.pokeritieto.fi/Uusi-pelaaja/Johdanto/p2_id/vanhan-pelin-uusi-suosio-3563](http://www.pokeritieto.fi/Uusi-pelaaja/Johdanto/p2_id/vanhan-pelin-uusi-suosio-3563). (Viitattu 30.4.2007.)
- Salasuo, Mikko (2006) *Atomisoitunut sukupolvi? Pääkaupunkiseudun nuorisokulttuurinen maisema ja nuorisotyön haasteita 2000-luvun alussa*. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus, tutkimuksia 6/2006.
- Siurala, Lasse (1991) *Urbanin nuoren vapaa-aika. Helsingin koululaisten vapaa-ajan vietto 1982 ja 1990*. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia nro 7.
- Sulkunen, Pekka (1995) *Johdatus sosiologiaan*. Helsinki: WSOY.
- Sulkunen, Pekka (2007) *Theories on addiction – and some questions*. A Conference paper in the Annual Conference of Kettil Bruun Society, Budapest, 1.–4.6.2007.
- Tiusanen, Pirita (2007) *Made in Japan*. [Http://www.city.fi/artikkeli/Made+in+Japan/2321](http://www.city.fi/artikkeli/Made+in+Japan/2321). (Viitattu 30.5.2007.)
- Tolonen, Tarja (1992) Tyttöjen hevostallikulttuuri: faniudesta vastuunottoon. Teoksessa Sari Näre & Jaana Lähtenmaa (toim.) *Letit liehumaan; tyttökulttuuri murroksessa*. Helsinki: SKS.
- Waara, Peter (1996) *Ungdom i gränsland*. Smejdbacken: Smergraf.
- Valaskivi, Katja (2006) Johdanto – vaurauden lapset kypsässä yhteiskunnassa. Teoksessa Katja Valaskivi (toim.) *Vaurauden lapset. Näkökulmia japanilaiseen ja suomalaiseen nykykulttuuriin*. Tampere: Vastapaino.
- Valkonen, Tapani (1981) *Haastattelu- ja kyselyaineiston analyysi sosiaalitutkimuksessa*. Helsinki: Gaudeamus.

NETTILÄHTEET (KOTISIVUT, KESKUSTELUPALSTAT YM.)

City-lehden verkkosivut: <http://www.city.fi/>.artikkeli/Kiai+Tatamit+t%E4yttvy%E4t/22/>
 Koululainen.fi: <http://www.koululainen.fi/valkka/?mode=viewtopic&pid=989083>)
 Kenuti – Keski-Pohjanmaan nuorten tieto- ja neuvontaportaali:
http://www.kenuti.fi/Lanu.asp?page_id=401&luokka_id=3&main=1
 MTV3:n verkkosivut: <http://www.mtv3.fi/idols>, <http://www.mtv3.fi/tanssiitahtienkanssa/>
 Iltalehden verkkosivut: http://www.iltalehti.fi/viihde/200701165603269_vi.shtml/

Tapahtumien kotisivuja:

<http://www.hakupaalla.com/>
<http://www.sauna-open-air.fi/>
<http://www.ilmajoenmusiikkijuhlat.fi/>
http://www.provinssirock.fi/provinssirock_2007.html
<http://www.provinssirock.fi/selmu148.html>
<http://www.nummirock.fi/2007/>
<http://www.tuska-festival.fi/>
<http://www.tangomarkkinat.fi/>
<http://www.ruisrock.fi>
<http://www.kaustinen.net/>
<http://www.tuuri.fi/>
<http://www.rockperry.fi/>
<http://www.spelit.fi/>
<http://www.vauhtiajot.fi/>
<http://www.mukula.net/aukusti/>
<http://www.valipuistorock.fi/vprock2006/index.php>
<http://www.ankkarock.fi>
<http://www.venetsialaiset.fi>
<http://www.rytmikorjaamo.fi/>
<http://www.kultrock.org/>
<http://www.rytmikorjaamo.fi/>
<http://www.kauhajoki.fi/kasino/2006/>
<http://koti.japo.fi/~evijarns/index.htm>
<http://koti.japo.fi/~evijarns/esiintyjat.html>
www.maatanakyvissa.fi

Muita:

<http://www.stara.fi/?p=927>
<http://www.stara.fi/?p=3788>
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Airsoft>
<http://www.paintball.fi/page.php?id=78>
http://fi.wikipedia.org/wiki/Bomber_Weekend
<http://www.x-treme.fi/artikkelit/94.dsp>
<http://mbnet.fi/~matsku/cstrike.html>
<http://www.tanssipelit.fi/?sivu=tanssipelit>
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Tibia>
http://www.hiihtoliitto.fi/freestyle/lajit_ja_saannot/big_air/
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Rullaluistelu>

http://fi.wikipedia.org/wiki/Magic:_The_Gathering
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Parkour>

JULKAISEMATTOMAT LÄHTEET

Joukamaa, Mauno (2007): Cosplay Finland. Sähköposti.
Lampi, Tomi (2007): Seinäjoen OTAKUT. Sähköposti.

LIITE 1. KYSELYLOMAKE

NUORTEN KULTTUURIHARRASTUSTUTKIMUS

Tämän kyselyn avulla tutkitaan nuorten vapaa-ajan viettoa, erityisesti kulttuuriharrastuksia. Vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti. Kenenkään yksittäiset vastaukset eivät tule opettajien, vanhempien tai viranomaisten tietoon. Tietoja käytetään nuorten harrastusmahdollisuuksien kehittämiseen ja lisäämiseen.

1. **Ikäsi?**
”valitse tästä” (- ”luukku” nettilomakkeessa: tarjolla ikävaihtoehdot 13:sta 17:ään)
2. **Oletko**
Tyttö   Poika
3. **Kotikuntasi**
”valitse tästä” (- ”luukku”: tarjolla kaikki E- ja K-Pohjanmaan kunnat)
4. **Koulusi**
”valitse tästä” (- ”luukku”: tarjolla kaikki ko. alueen yläasteet)
5. **Mitä teet vapaa-aikanasi mieluiten?**
- ”luukku”: tarjolla vaihtoehdot:
- en mitään tai löhöän kotona
- olen kavereiden kanssa tekemättä mitään erikoista
- katson telkkaria
- harrastan liikuntaa/urheilua
- hoidan koiraani, kissaani, tms. kotieläintäni
- teen jotain luovaa itse: piirrän/soitan/kirjoitan/maalaan/näyttelen tms.
- luen
- en osaa sanoa

- toiseksi mieluiten?
(- ”luukku”: tarjolla samat vaihtoehdot kuin edellä)
6. **Mitkä kaksi asiaa sinulle on harrastuksissa tärkeintä?**

Tärkeintä on: (- ”luukku”: tarjolla vaihtoehdot:)
- ei mikään, en harrasta mitään
- kehittyminen taidoissa harrastamissani asioissa
- itseni ilmaisu
- harrastuskavereiden tapaaminen
- rentoutuminen
- se, että saa ajatukset pois koulusta

Toiseksi tärkeintä on: (- ”luukku”: tarjolla samat vaihtoehdot kuin edellä)

7. **Harrastatko jotain seuraavista:**
 lähes päivittäin// viikoittain// kuukausittain// harvemmin//
 en, mutta haluaisin harrastaa// en harrasta
- musiikkia soittamalla, laulamalla tai säveltämällä
  - näyttelemistä, teatteripuvustusta, lavastamista
  - tanssia (moderni, klassinen, hip-hop, tms.)
  - käsillä tekemistä: ”tuunaamista”, virkkausta/kutomista, nikkarointia, pienoismalleja
  - valo- tai videokuvausta
  - kirjoittamista (runot, päiväkirja, blogi, kirjeet, lyriikat)
  - lukemista
  - asioita tietokoneen parissa (chat, surffailu, yms.)
  - maalaamista, piirtämistä tai muovailua
  - live-roolipelejä
  - pöytä- tai lautapelejä
  - pelaamista tietokoneella tai konsolilla
  - nuorisosirkusta (taikatemppuja, akrobatiaa tms.)
  - kalastusta tai metsästystä
  - partiota
  - VPK-toimintaa
  - seurakuntanuorten tilaisuuksissa käymistä
  - fani-toimintaa (netin keskustelusivuilla, fanituotteita keräämällä, jne.)
  - osallistumista poliittisen nuorisojärjestön toimintaan
  - keräilyä (postimerkit, pienoismallit, lehdet, tms.)
  - moottoriurheilua
  - ratsastusta
  - skeittausta tai parkouria
  - joukkueurheilua
  - yksilöurheilua
8. **Harrastatko harrastuksiasi:**
- itseksesi Kyllä Ei
  - aikuisvalmentajan kanssa, yksin
  - ohjatussa ryhmässä
  - kavereittesi kanssa, ilman aikuisten ohjausta
  - perheesi kanssa
9. **Onko kohdan 7 listassa harraste, jonka harrastusmahdollisuuksia haluaisit lisätä kotikunnassasi?**
- tärkein (”luukku”, jossa vastausvaihtoehtoina kysymyksen 7 harrastuslista)
  - toiseksi tärkein (samoin, sama lista)
10. **Onko mielessäsi edellisestä listasta puuttunut harrastus, jota haluaisit harrastaa, mutta sitä ei ole tarjolla kotikunnassasi?**
 Avokysymys.

11. **Käytkö kirjastossa?**
- vähintään kerran viikossa
  - muutaman kerran kuukaudessa
  - joitain kertoja vuodessa
  - harvemmin
  - en koskaan
12. **Mitä seuraavia kirjastopalveluja olet käyttänyt?**
- käyttänyt internettiä Kyllä Ei
  - lainannut kirjoja
  - lainannut levyjä
  - lainannut video-/DVD-levyjä
  - lainannut lehtiä
  - käynyt lukemassa lehtiä tai kirjoja
  - käynyt kuuntelemassa musiikkia
  - en koskaan käy kirjastossa
13. **Oletko tyytyväinen paikkakuntasi kirjaston valikoimiin, palveluihin ja tarjontaan?**
- erittäin tyytyväinen
  - melko tyytyväinen
  - siltä väliltä
  - melko tyytymätön
  - erittäin tyytymätön
  - en osaa sanoa
14. **Jos olet tyytymätön, miksi? eniten tyytymättömyyttä aiheuttaa se, että:**
- ”luukku”, jossa vastausvaihtoehdot:*
- kirjavalikoimat ovat liian suppeat
  - lehtivalikoimat ovat liian suppeat
  - levy- ja videovalikoimat ovat liian suppeat tai niitä ei ole ollenkaan
  - kirjaston henkilökunta on tylyä, nuorille varsinkin
  - kirjasto on auki lähinnä silloin, kun en pääse sinne
  - tietokoneita/internettiä pääsee käyttämään liian vähän
- toiseksi eniten tyytymättömyyttä aiheuttaa se, että...**
(sama kuin edellä)
15. **Koska olet viimeksi käynyt nuorisotalolla (tai vastaavalla?)**
- ”luukku”, jossa vastausvaihtoehdot:*
- lähistöllä ei ole toimivaa / auki pidettävää / nuorisotaloa
  - lähistöllä on nuorisotalo, mutta en ole koskaan käynyt siellä
  - en ole käynyt nuorisotalolla muutamaan vuoteen
  - yli vuosi sitten
  - 1–6 kuukautta sitten
  - 1–4 viikkoa sitten
  - alle viikko sitten

(Jos et ole koskaan käynyt nuorisotalolla tai vastaavassa, siirry kohtaan 18.)

16. **Jos käyt nuorisotalolla, niin mitä teet siellä?**
 - juttelen ja hengailen kavereiden kanssa   Kyllä   Ei
 - juttelen henkilökunnan kanssa
 - pelaan biljardia tms. siellä olevaa peliä
 - osallistun siellä järjestettävään kerhon tai kurssin toimintaan
 - käytän siellä tietokonetta
17. **Onko joitain sellaisia harrastusmahdollisuuksia, joita haluaisit paikalliselle nuorisotalolle?**
 Avokysymys.
18. **Oletko käynyt seuraavissa paikoissa, foorumeissa tai esityksissä?**
 en koskaan// vain koulun kanssa // vapaa-ajalla 3 kertaa tai useammin //
 vain lomamatkoilla// en ”normaalioloissa”
 - sirkus
 - teatteriesitys
 - klassisen musiikin konsertti
 - kansanmusiikkiesitys tai -festivaalit
 - rock-konsertti tai -festivaalit
 - rap-konsertti tai -festivaalit
 - konemusiikkikeikka tai -festivaalit
 - tanssiesitys
 - runonlausuntaesitys
 - nukketheateriesitys
 - kirjailijavierailu
 - museo
 - taidenäyttely (museossa, galleriassa tai esim. taidekahvilassa)
 - elokuvateatterissa
 - nuorisoseuran tms. järjestämässä elokuvaesityksessä
19. **Jos haluat käydä joissain edellä mainituissa tapahtumissa, niin missä niistä haluaisit käydä eniten?**
- ”luukku”, jossa vastausvaihtoehtoina em. vaihtoehdot
 - missä haluaisit käydä toiseksi eniten?
(samoin kuin edellä)
20. **Mistä olet saanut tietoa edellä mainitun tyyppisistä tapahtumista?**
 - internetistä   Kyllä   Ei
 - kadunvarsi- tms. ulkomainoksista
 - sanomalehdestä
 - muusta lehdestä
 - televisiosta
 - kavereilta
 - koulusta
 - nuorisotiedotuspisteestä
 - muualta, mistä?

21. **Ovatko seuraavat tapahtumat ja festivaalit sinulle tuttuja? Entä oletko käynyt niissä?**
 en ole kuullutkaan// olen kuullut, mutta kiinnostunut// olen käynyt kerran// olen käynyt useammin kuin kerran// en ole käynyt, mutta haluaisin sinne
- Provinssirock
  - (Tuurin) Miljoona-Rock
  - Kaustisen kansanmusiikkifestivaalit
  - Ilmajoen musiikkijuhlat
  - Seinäjoen tangomarkkinat
  - (Kauhajoen) Nummirock
  - Etelä-Pohjanmaan Spelit
  - Vaasan Rock-perry
  - Vauhtiajot (Seinäjoki)
22. **Oletko käynyt jossain muussa paikallisessa (Pohjanmaan alueella) edellä mainitun tyyppisessä tapahtumassa? Missä?**
 Avokysymys.
23. **Onko jokin muu festivaali/kulttuuritapahtuma, jossa haluaisit käydä?**
 Avokysymys.
24. **Tunnetko/tiedätkö ”Nuori Kulttuuri” -tapahtuman?** Kyllä   Ei
25. **Jos vastasit ”kyllä”, niin oletko käynyt siellä?**
- ”luukku”, jossa vaihtoehdot:
- en
  - kyllä, yleisönä
  - kyllä, esiintymässä tai omalla tuotoksella
26. **Miten paljon käytät tietokonetta vapaa-aikanasi (kouluajan ulkopuolella)?**
 en koskaan// harvemmin kuin kerran viikossa// useita kertoja viikossa// joka päivä
- Jos vastasit edelliseen kohtaan ”en koskaan”, siirry kohtaan 28.
27. **Miten/mihin käytät tietokonetta?**
 päivittäin// viikoittain// kuukausittain// harvemmin// en lainkaan
- pelaamiseen
  - keskustelukanaville osallistumiseen (IRC, chat-huoneet)
  - pikaviestien kirjoittamiseen (mm. MSN, messenger, Skype)
  - sähköpostien kirjoittamiseen/lukemiseen
  - ohjelmointiin
  - omien kotisivujen tai blogin ylläpitoon
  - surffailuun
28. **Soitatko jotain soitinta/soittimia tai onko laulaminen harrastuksesi?**
- ”luukku”, jossa vastausvaihtoehdot:
- en soita enkä laula
  - olen soittanut/laulanut aikaisemmin mutta en enää moneen vuoteen
  - soitan/laulan joskus itsekseni

- soitan/laulan itsekseksi ja otan tunteja
- soitan/laulan ryhmässä (bändissä, kuorossa, orkesterissa) mutta en ota tunteja
- soitan/laulan bändissä tai orkesterissa ja otan myös tunteja

Mikäli et soita etkä laula, siirry kohtaan 32.

29. Mitä musiikkia soitat/laulat/teet enimmäkseen?

Kyllä Ei

- täysin sekalaista
- rockia
- teknoa
- räppiä
- heviä
- iskelmää
- poppia
- klassista
- hengellistä
- suomalaista kansanmusiikkia
- jazzia

30. Jos soitat jotain soitinta, mitä?

Avokysymys.

31. Jos harrastat laulamista, niin miten?

Kyllä Ei

- laulan itsekseksi
- laulan bändissä tai muussa yhtyeessä
- laulan opettajani tai säestäjäni kanssa
- laulan karaokea
- laulan kuorossa

32. Harrastatko tai oletko harrastanut tanssia?

en ole koskaan harrastanut// en enää harrasta// kyllä harrastan edelleen

- klassista balettia
- jazz-tanssia
- hip-hoppia/break-dancea
- modernia tanssia
- show-tanssia
- kansantanssia
- salsaa tai muita lattaritansseja
- en varsinaisesti tanssia, mutta ”cheer leadingiä”
- perinteisiä tansseja

33. **Harrastatko tai oletko harrastanut teatteria?**
 en ole koskaan harrastanut// en enää harrasta// kyllä, harrastan edelleen
 - koulussa
 - harrastajateatteriryhmässä
 - nuorisoseuran ryhmässä
34. **Oletko joskus luopunut toiveestasi tai aikeestasi alkaa harrastaa jotakin ylivoimaisen esteen takia?**
 En ole   Kyllä olen
35. **Mistä harrastuksesta olet luopunut?**
 Avokysymys.
36. **Jos olet joutunut luopumaan harrastusaikeestasi, tapahtuiko se:**
(”Luukku”, jossa vastausvaihtoehtoina kysymyksen 37 luettelo)
37. **Jos olet joutunut luopumaan harrastusaikeestasi, tapahtuiko se:**
 Kyllä   Ei
 - taloudellisista syistä (itselläni tai perheelläni ei ollut varaa siihen)
 - siksi, että en saanut tukea vanhemmiltani
 - harrastusmahdollisuuden koti- ja lähiseudultani puuttumisen vuoksi
 - siksi, että harrastustila oli liian kaukana tai vaikeasti saavutettavissa
 - omiin piirteisiini liittyvistä syistä (esim. epäsopeva lauluääni, fyysinen vamma, kova jännittäminen)
 - mahdottomien aikataulujen vuoksi (harrastusajat koulun kanssa päällekkäin, liian myöhäiset harjoitusajat, tms.)
 - jostain muusta syystä
38. **Mitä mieltä olet kaiken kaikkiaan harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksistasi?**
 niitä on liian vähän// niitä on melko riittävästi// niitä on riittävästi// en osaa sanoa
39. **Mitä mieltä olet mahdollisuuksistasi vaikuttaa harrastus- ja vapaa-ajanviettotarjontaan kotikunnassasi? Saatko äänesi niissä kuuluviin jos niin haluat?**
- ”luukku”, jossa vastausvaihtoehtoina:
 - en saisi vaikka yrittäisinkin
 - jos yrittäisin kovasti, voisin saadakin – mutta en ole yrittänyt
 - olen yrittänyt vaikuttaa – ilman tulosta
 - olen yrittänyt vaikuttaa niihin ja saanutkin ääneni kuuluviin
 - asia ei kiinnosta minua
40. **Millaisia harrastusmahdollisuuksia (muita kuin urheiluharrastukseen liittyviä) toivoisit kotiseudullesi (lisää)?**
 Avokysymys.

41. **Oletko saanut tietoa kotiseutusi kulttuuriperinteestä, kuten merkkihenkilöistä, musiikki-, käsityöperinteistä, vanhoista tarinoista, sananlaskuista, yms.?**
- ”luukku”, jossa vastausvaihtoehdot:
- en ole saanut, eikä kiinnostaisikaan
- en ole saanut, valitettavasti
- on kerrottu, vastoin tahtoani
- on kerrottu, onneksi
- on jotain, mutta haluaisin tietää lisää
42. **Oletko kiinnostunut kotimaakuntasi valtakunnallisesti merkittävistä kulttuurihenkilöistä (entisistä kuten Konsta Jylhä, Alvar Aalto tai nykyisistä kuten Lauri Tähkä, Antti Tuuri, Orvokki Autio, jne.)**
- ”luukku”, jossa vastausvaihtoehdot:
- en
- saattaisin olla kiinnostunut heistä
- en osaa sanoa
- en tosiaankaan ole kiinnostunut heistä
- olen kiinnostunut, osin siksi, että ovat maakunnastani
- olen kiinnostunut muutamista, mutta sillä ei ole merkitystä, mistä ovat kotoisin
43. **Mistä kotikuntasi on mielestäsi tunnettu?**
Avokysymys.

Loppu. Kiitos vaivannäöstäsi!

LIITE 2. SEUTUKUNNAT

KUUSIOKUNNAT:

Alavus; Kuortane; Lehtimäki; Soini; Töysä; Ähtäri

KYRÖNMAA:

Isokyrö; Laihia; Vähäkyrö

SEINÄJOEN SEUTUKUNTA:

Ilmajoki; Lapua; Nurmo; Seinäjoki; Ylistaro

JÄRVISEUTU:

Alajärvi; Evijärvi; Korttesjärvi; Lappajärvi; Vimpeli

KAUSTISEN SEUTUKUNTA:

Halsua, Kaustinen, Lestijärvi, Perho, Toholampi, Ullava, Veteli

KOKKOLAN SEUTUKUNTA:

Himanka; Kannus, Kokkola; Kälviä; Lohtaja

SUUPOHJA:

Isojoki; Jurva; Karijoki; Kauhajoki; Teuva

ETELÄISET SEINÄNAAPURIT:

Jalasjärvi; Kurikka

SYDÖSTERBOTTENS KUSTREGION:

Kaskinen, Kristiinankaupunki; Närpiö

JAKOBSTADSREGIONEN:

Kruunupyö; Luoto; Pedersöre; Pietarsaari; Uusikaarlepyy

VAASAN SEUTUKUNTA:

Korsnäs, Maalahti, Mustasaari; Oravainen; Vaasa, Vöyri-Maksamaa

HÄRMÄNMAA:

Alahärmä; Kauhava; Ylihärmä
(tästä seutukunnasta ei vastauksia)

LIITE 3. AVOIMISTA VASTAUKSISTA MUODOSTETTUIJEN LUOKKIEN SISÄLTÖ

KYSYMYS 10. Onko mielestäsi edellisestä luettelosta puuttunut harrastus, jota haluaisit harrastaa, mutta sitä ei ole tarjolla kotikunnassasi?

pallo- ja mailapelit	talvi- ja vesiuurheilu	tanssi-, jää-tanssi ja voimistelu	kontakti- ja itämaiset lajit	moottoriurheilu	skeittaus tai parkour	extremelajit	muu urheilu	liveroolipelit/ anime ja manga-harrastukset
pesäpallo	laskettelu	baletti	judo	enduro	parkour	benji-hyppy	suunnistus	cosplay
koripallo	luistelu	hip hop	kung fu	motocrossi	skeittaus	riippuliito	jousiammunta	liveroolipelit
lentopallo	surffaus	cheerleading	miekkailu	karting	rullaluistelu	laskuvarjohyppy	yleisurheilu	anime/magna yhteisöt
tennis	uinti	paritanssi	nyrkkeily	supermoto		kiipeily	ampuminen	cosplay-tapaamiset
sulkapallo	kuviokellunta	show-tanssi	potkunyrkkeily	jokamiesluokka		triathlon	liitokiekko	
jalkapallo/ myös tytöille	sukellus	discotanssi	jooga	ATV			airsoft/ paintball	
sähly/ myös tytöille	lumilautailu	nykytanssi	itsepuolustus	hiekkamonttu-ajelu			vaellus/ patikointi	
rugby	melonta	telinevoimistelu	taekwondo	moottorikelkkailu			aerobic	
amerikkalainen jalkapallo	jääkiekko/ myös tytöille	taitoiluistelu/ muodostelma- luistelu	kendo	ralli			pilates	
vesipallo	wakeboarding	irlantilainen tanssi	capoeira	drifting			spinning	
flyball	taitouinti		tai chi	veneily			body pump	
Squash				mikroautoilu			painonnosto	
							punttisali	

musiikki: soittaminen ja laulu	valo- ja videokuvaus	muu kulttuuriharrastuksiin liittyvä toiminta, kerhot ja kurssit	muut kurssit ja kerhot	eläinten kanssa toimiminen ja hevosurheilu	halli, lauta- ja pöytäpelit	tietokoneella pelaaminen ja tekeminen	erilaiset tilat
laulutunnit	valokuvaus	ikonimaalaus	tuunaus/ auton korjaus ja vuritys	agility	keilaus	tanssipelit	perjantain menopaikka
piano	videokuvaus	käsityöt	rahojen keräily	ravitoiminta	curling	lanitus	skeittihalli
viulu		kirjoittaminen	radio-ohjattavat lentokoneet	eläinten hoito	pokeri	irkkaus	salibandyhalli
karaoke		mediakoulu	VPK	Toko	shakki	nintendon peliturnauksia	jääkiekkohalli
panhuilu		lasinpuhallus	pienoisautoilu	eläinten kanssa oleminen	korttipelit	konsolipeli-kerho	airsoft-tilat
bändi-toiminta		lukupiiri	ensiapukurssi	ratsastus			nuorten punttisali
kitarapiiri		kielikurssit		poniravikoulu			seurakunnan nuorisotila
säkkipilli		piirtäminen		ratsastuskisat			painonnostotilat
		peinttaaminen (graffitit)					
		stand up					pelihalli (RAY)
		näytteleminen					
		discot					
		konsernit					

KYSYMYS 17. Onko jotain sellaisia harrastusmahdollisuuksia, joita haluaisit paikalliselle nuorisotalolle?

musiikki: soittaminen ja laulu	tanssi	pöytä- ja lautapelit	tietokoneella ja konsolilla pelaaminen	kulttuuriharrastuksiin liittyvät kerhot, kurssit tai muu toiminta	muu ohjattu toiminta
soittotunteja	tanssia	biljardi	tietokonepelejä	valokuvaus	kalastus
musiikkitoimintaa	luova tanssi	korttipelit	tanssipelit	videokuvaus	ratsastus
soittaminen	tanssikursseja	pokeriturnaukset	CS	askartelu	karting
bänditoiminta		biljardipöytä	WoW	käsiällä tekeminen	AVT
		pokeripöytä	verkkopelaaminen	kirjoittaminen	motocrossi
		pingispöytä	tietokonepelikisa	lukupiiri	agility
			nettipeliryhmä	taikatemput	
				näyttelemine	

joukkue- urheilu	muu ohjattu liikunta	kulttuurin harrastami- seen liittyvät tilat ja laitteet	muut tilat ja laitteet	esitykset ja tapahtumat	muut kerhot ja kurssit
sähly	pilates	soittimia	tietokone/nettiliittymä	seurakuntien välisiä kisoja	MPK
joukkuelajeja	laskuvarjohyppy	karaokelaitteet	tv-huone	disco	tuunaus
lentopallo	itsepuolustuskurssi	bändikämppä	trampoliini	näyttelyitä	yhteistoimintaa
rantalentopallo	sukellus	karaoke	futiskenttä	erilaisia kisoja	kokkaus
ilmakiekko	potkunyrkkeily		halli autoille/ mopoille	tapahtumia	VPK
pelejä	jooga		minigolf	järjestettyjä matkoja	
pesäpallo	jumppaus		kahvila	elokuvailtoja	
käsipallo	uinti		stereot	live-musiikkia	
	rentoutuskurssi		salamanäpyttelypeli		
	big air		konsoli		
	ratsastus		sisäliikuntatilat		
	aerobic		lehti(luku)huone		
	karate		lanikellari		
			nuorisotilat		
			airsoft-tilat		
			kiipeilyseinä		
			sulkapallo välineet/tilat		

KYSYMYS 35. Mistä harrastuksesta olet luopunut?

musiikki: soittaminen ja laulu	teatteri	tanssi, jäätanssi ja voimistelu	kulttuurin harras- tamiseen liittyvät kerhot, kurssit ja muu toiminta	pöytä- ja hallipelit	partio	moottoriurheilu
bändi	näytelmäkerho	kilpatanssi	kivihionta	pöytätennis	partio	karting
pianon soitto	teatterikerho	tanssi	käsityöt	curling	partiosta	moottoriurheilu
kitaran soitto	teatteri	show-tanssi	käsityökoulu			motocross
kuoro/poikakuoro	näytteleminen	baletti	näppikäsiyökerho			kelkkailu
laulutunnit		kilpavoimistelu	valokuvaus			
basso		hip hop tanssi	keramiikkakerho			
sello		breakdance	kuvataidekerho			
poikkihuilu		moderni tanssi	kuvataide			
klarineti		kansantanssi	akrobatia			
kanteleen soitto		cheerleading				
konservatoriossa laulaminen		jäätanssi				
musiikin teoria		telinevoimistelu				
saksofoni						

eläinten kanssa toimiminen ja hevosurheilu	skeittaus tai parkour	joukkueurheilu	yksilö- ja ohjattu liikunta	itämaiset taistelulajit	muut kerhot ja toiminta
ratsastus	skeittaus	salibändy	paini	ju jutsu	MPK
ratsastustunnit	parkour	jääkiekko	juoksu	karate	VPK
agility		pesäpallo	aerobic	hapkido	fanitoiminta
kilparatsastus		lentopallo	jousiammunta	taekwondo	
		amerikkalainen jalkapallo	yleisurheilu	aikido	
		ringette	luistelu		
		sulkapallo	kuulantähtäminen		
		airsoft/ paintball	hiihto		
			ampumahiihto		
			lumilautailu		
			golf		
			suunnistus		
			korkeushyppy		
			sukellus		
			judo		
			ammunta		
			purjelento		
			jooga		
			seinäkiipeily		

KYSYMYS 40. Millaisia harrastusmahdollisuuksia (muuta kuin urheiluharrastukseen liittyviä) voisit kotiseudullesi (lisää)?

musiikki: soittaminen ja laulu	teatteri	tanssi, jäätanssi ja voimistelu	käsillä tekeminen	valo- ja videokuvaukset	kuvataide	liveroolipellit	halli-, pöytä- ja lautapelit
bänditoiminta	teatterijuttuja	kilpatanssi	"taide"	valokuvaus	piirtäminen	roolipelit	biljardi
musiikkitoiminta	teatteriryhmiä	tanssi	savityöt	videokuvauskerhoja	kuvataide	tibiakilpailuja	pokeri
kitarapiiri	näytelmäpiiri	show-tanssi	askartelu	lyhytelokuvien tekoa	taidekursseja	larppaus-toimintaa	curling
kuoro	harrasteteatteri	tanssipiiri	pienoismallit	digokuvaus	maalaaminen	larppaus-projekteja	shakki
laulutunnit	stand up	street-tanssi	saumuriompelua	elokuvien tekoon liittyvää	graafinen piirtäminen		keilaus
rapmusiikki	ilmaisu	erilaisia tanssijaleja	puukäsityöt		peinttaaminen		
sähkökitaratunteja	teatteri-harrastukset	kansantanssi	sisustus				
	ilmaisutaito	taitoluistelu	kutominen/virkkaus				
		telinevoimistelu	vaatteiden tekemistä (ohjattua)				

pelaaminen tietokoneella tai konsolilla	nuorisosirkus	metsästys, kalastus ja erätoiminta	järjestäytyneet toiminta	moottoriurheilu	eläinten kanssa toimiminen ja hevosurheilu	skeittaus tai parkour	joukkueurheilu
laneja	sirkustoimintaa	parempia kalastuspaikkoja	partiota	jokamiesluokka	ratsastusta	skaittaus	salibändy
isoja laneja	sirkuskerho	metsästystä	partio toimintaa	motocrossi	agility	parkour	erilaisia joukkuelajeja
	taikatemput	kalastuskisoja	enemmän seurak. toimintaa	karting	tottelevaisuuskoulu		pesäpallo
	sirkusharrastuksia	kalastusta	poliittisia	stunt riding	toimintaa eläinten kanssa		lentopallo
	akrobatia	riistanhoito	pol. toimintaa		eläinten hoito		seuroja
		patikointia/vaellusta			koiratoimintaa		joukkuelajeja myös tytöille
					lännersastus		mäkihyppy

muu ohjattu tai yksilöliikunta	kulttuurin harrastamiseen liittyvät kerhot ja kurssit	kulttuurin harrastamiseen liittyvät tilat	muut tilat ja hallit	muut tapahtumat ja esitykset	muut kerhot ja kurssit
potkunyrkkeily	animeseura	teatteritilat	punttisali	konsertteja	fanikerhoja
taistelulajit	sarjakuvakerho	elokuvateatteri	nuorten tiloja	festareita	sairaanhoitokursseja
jooga	tv-ohjelma-kerhoja	laillisia paikkoja graffiteille	keilaushalli	taidenäyttelyitä	lasten kanssa oleminen
tennis	miniatyyriseuroja		uimahalli	elokuvia	
nyrkkeily	kielikurssit		jalkapallokenttä	stand up -komiikkaa	
laskuvarjohyppy	tuunauskurssi		minigolf	pokeriturnauksia	
paini	kielikursseja		katukorispaikkoja	saunailtoja/avantoa	
miekkailu	kirjoituskursseja		laskettelupaikkoja	animen katselutiltoja	
jousiammunta	lyriikkakursseja		squashhalli		
telinevoimistelu	luova kirjoittaminen		skeittihalli		
ammunta			luistelukaukaloita		
kuviokellunta			curlinghalli		
purjehdus			airsoft-paikkoja		
			crossimonttuja		
			jäärata		
			motocross-rata		

KYSYMYS 22. Oletko käynyt jossain muussa paikallisessa (Pohjanmaan alueella) edellä mainitun tyyppisessä tapahtumassa? Missä?

rock festivaalit	kansanmusiikki-festivaalit	hengelliset tapahtumat	nuorten rock-henkiset "klubit" ja konsertit	juhannus-tapahtumat	moottori-urheilu-tapahtumat ja autonäytelyt	kokoperheen kaupunki-tapahtumat	kulttuuri- ja teatterita-pahtumat	muut tapahtumat	lanit	muut kuin paikall. tapahtumat
Torirock	Vanhan Paukun festivaalit	Grannigospel	Rytmikorjaamolla: esim. Kultrock	Kauhavan juhannus-juhlat	Laihiaralli	Kokkolan Venetsialaiset	Nuori Kulttuuri	pokeri-turnaus	Moolan	Ruisrock (TKU)
Välipuisto-rock	Zemalot	Ruskagospel	Evijärven nuorisoseuralla	Kalajoen juhannus	Tractors pulling	Kauhajoen syöminkien yö	Teatteri-esitykset	West coast party	lanit	Dbt (TKU)
Ränkirock	Tonernas Fest	Lasturock	Kauhajoen kasinolla	Koskirock	Kiihdytys-ajot	taiteiden yö				Maata näkyvässä (TKU)
Lidstock	Kuoro-festivaalit	Ev-juhlat	Kuningas-rock		Tuning car show	Köpingin markkinat				Ankkarock (HKI)
Water Carnival	Kempura-rock		Harjurock		Vauhtiajot	Haku Päällä				Suvirock (Somero, Nuorisovaltuusto)
Aukustirock			Tanskurock		Wanhat konepäivät (Oulainen)					Saapasjalka-rock (Pihtipudas)
Karijokirock			Ylex kiertue		Kokkotref-fen (kokoon-tumisajot)					Elorock (kristillinen, Nurmijärvi)
Seven rock			Marrasrock		Jokamiesajot					Qstock (Oulu)
Raunarock			Puhalla nollat -tapahtuma		Kemorankisat					
Kokkola Rock Festival										
Himankarock			Tuiskula NS							
Hukkarock			Tuiskurock							
Haku päällä										

KYSYMYS 23. Onko jokin muu festivaali/tapahtuma, jossa haluaisit käydä?

paikalliset rock-festivaalit	muut kuin paikalliset rock-festivaalit	jazztapahtumat	kansanmusiikki- ja kulttuuritapahtumat	hengelliset tapahtumat	moottoriturheilutapahtumat	juhannustapahtumat
Aukusti	Tammerfest	Pori jazz	tattoo tapahtumat	Gospel-tapahtumat	Tuning car show	Koskirock
Välipuisto	Ruisrock	jazz konsertit	Lieksan vaskiviikot	"kaikki kristilliset"	"Autokisat"	Kalajoen juhannus
Vaasan Water Carnival	Iloaarirock		Keskiaika-tapahtumat	Maata näkyvissä	Kemoran kisat	
Provinssirock	Roskilde			Nuorten kesä	Vauhtiajot	Himos Festival
Lidstock	RMJ				Bomber Weekend	
Rantarock	Ankkarock				American car show	
NRJ-konsertit	Tuska				Radalle.com	
Rockperry	Sauna open air					
Haku päällä	Euroviisut					
Kokkola Rock Festival	Myötätuuli-rock					
	Rovaniemi-rock					
	Puntalarock					
	Pipefest					
	Kaivarin kesäkonsertti					
	Jalometalli					
	Ozzfest					
	Kivenlahti Rock					
	Hämyfest					
	Kuopiorock					

lanit	nuorten "klubit" ja konsertit	teatteri-, elokuva- ja tanssi-tapahtumat	harrastus- ja urheilutapahtumat	messut	muut
Assembly	Evijärven NS	"tanssit"	Animecon	MP-messut	Oktoberfest
lanit	Kauhajoen kasino	elokuvafestivaalit	Pokeriturnaukset	Digiexpo	kissanäyttely
	Alavuden NS	Stand up -esitykset	Helsinki city maraton		näyttelyt
	konsertit		Tracon		
	lempibändin keikat		Ropecon		
			Rekocon		

LIITE 4. HARRASTATKO JOTAIN SEURAAVISTA...

TAULUKKO 1. Harrastatko joitain seuraavista: musiikkia soittamalla, laulamalla tai säveltämällä.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	11	20	31
	0,8%	1,3%	1,1%
lähes päivittäin	414	270	684
	28,8%	18,1%	23,3%
viikoittain	222	98	320
	15,4%	6,6%	10,9%
kuukausittain	45	34	79
	3,1%	2,3%	2,7%
harvemmin	137	129	266
	9,5%	8,7%	9,1%
en, mutta haluaisin harrastaa	145	76	221
	10,1%	5,1%	7,5%
ei harrasta	466	863	1 329
	32,4 %	57,9 %	45,4 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 2. Harrastatko joitain seuraavista: näyttelemistä, teatteripuvustusta, lavastamista.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	14	23	37
	1,0%	1,5%	1,3%
lähes päivittäin	15	10	25
	1,0%	0,7%	0,9%
viikoittain	74	24	98
	5,1%	1,6%	3,3%
kuukausittain	26	14	40
	1,8%	0,9%	1,4%
harvemmin	111	71	182
	7,7%	4,8%	6,2%
en, mutta haluaisin harrastaa	277	46	323
	19,2%	3,1%	11,0%
ei harrasta	923	1 302	2 225
	64,1%	87,4%	75,9%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 3. Harrastatko joitain seuraavista: tanssia (moderni, klassinen, hip-hop, tms.)

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	11	25	36
	0,8%	1,7%	1,2%
lähes päivittäin	72	17	89
	5,0%	1,1%	3,0%
viikoittain	161	8	169
	11,2%	0,5%	5,8%
kuukausittain	36	20	56
	2,5%	1,3%	1,9%
harvemmin	120	87	207
	8,3%	5,8%	7,1%
en, mutta haluaisin harrastaa	453	42	495
	31,5%	2,8%	16,9%
ei harrasta	587	1 291	1 878
	40,8%	86,6%	64,1%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 4. Harrastatko joitain seuraavista: käsillä tekemistä: 'tuunaamista', virkkausta/kutoamista, nikkarointia, pienoismalleja.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	14	22	36
	1,0%	1,5%	1,2%
lähes päivittäin	59	196	255
	4,1%	13,2%	8,7%
viikoittain	155	228	383
	10,8%	15,3%	13,1%
kuukausittain	163	153	316
	11,3%	10,3%	10,8%
harvemmin	358	271	629
	24,9%	18,2%	21,5%
en, mutta haluaisin harrastaa	69	52	121
	4,8%	3,5%	4,1%
ei harrasta	622	568	1 190
	40,8%	86,6%	64,1%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 5. Harrastatko joitain seuraavista: valo- tai videokuvausta.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	11	21	32
	0,8%	1,4%	1,1%
lähes päivittäin	104	45	149
	7,2%	3,0%	5,1%
viikoittain	196	107	303
	13,6%	7,2%	10,3%
kuukausittain	230	165	395
	16,0%	11,1%	13,5%
harvemmin	290	341	631
	20,1%	22,9%	21,5%
en, mutta haluaisin harrastaa	185	97	282
	12,8%	6,5%	9,6%
ei harrasta	424	714	1 138
	29,4%	47,9%	38,8%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 6. Harrastatko joitain seuraavista: kirjoittamista (runot, päiväkirja, blogi, kirjeet, lyriikat)

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	14	28	42
	1,0%	1,9%	1,4%
lähes päivittäin	205	39	244
	14,2%	2,6%	8,3%
viikoittain	202	51	253
	14,0%	3,4%	8,6%
kuukausittain	213	48	261
	14,8%	3,2%	8,9%
harvemmin	339	163	502
	23,5%	10,9%	17,1%
en, mutta haluaisin harrastaa	29	34	63
	2,0%	2,3%	2,2%
ei harrasta	438	1 127	1 565
	30,4%	75,6%	53,4%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 7. Harrastatko joitain seuraavista: lukemista

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	16	30	46
	1,1%	2,0%	1,6%
lähes päivittäin	370	181	551
	25,7%	12,1%	18,8%
viikoittain	312	136	448
	21,7%	9,1%	15,3%
kuukausittain	253	157	410
	17,6%	10,5%	14,0%
harvemmin	318	433	751
	22,1%	29,1%	25,6%
en, mutta haluaisin harrastaa	8	27	35
	0,6%	1,8%	1,2%
ei harrasta	163	526	689
	11,3%	35,3%	23,5%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 8. Harrastatko joitain seuraavista: asioita tietokoneen parissa (chat, surffailu, yms.)

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	7	16	23
	0,5%	1,1%	0,8%
lähes päivittäin	949	1 020	1 969
	65,9%	68,5%	67,2%
viikoittain	289	211	500
	20,1%	14,2%	17,1%
kuukausittain	65	59	124
	4,5%	4,0%	4,2%
harvemmin	86	70	156
	6,0%	4,7%	5,3%
en, mutta haluaisin harrastaa	2	13	15
	0,1%	0,9%	0,5%
ei harrasta	42	101	143
	2,9%	6,8%	4,9%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 9. Harrastatko joitain seuraavista: maalaamista, piirtämistä tai muovailua.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	13	28	41
	0,9%	1,9%	1,4%
lähes päivittäin	188	57	245
	13,1%	3,8%	8,4%
viikoittain	240	81	321
	16,7%	5,4%	11,0%
kuukausittain	202	111	313
	14,0%	7,4%	10,7%
harvemmin	346	297	643
	24,0%	19,9%	21,9%
en, mutta haluaisin harrastaa	45	28	73
	3,1%	1,9%	2,5%
ei harrasta	406	888	1 294
	28,2%	59,6%	44,2%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 10. Harrastatko joitain seuraavista: live-roolipelejä.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	20	30	50
	1,4%	2,0%	1,7%
lähes päivittäin	15	141	156
	1,0%	9,5%	5,3%
viikoittain	5	80	85
	0,3%	5,4%	2,9%
kuukausittain	31	72	103
	2,2%	4,8%	3,5%
harvemmin	167	197	364
	11,6%	13,2%	12,4%
en, mutta haluaisin harrastaa	95	61	156
	6,6%	4,1%	5,3%
ei harrasta	1 107	909	2 016
	76,9%	61,0%	68,8%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 11. Harrastatko joitain seuraavista: pöytä- tai lautapelejä.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	19	34	53
	1,3%	2,3%	1,8%
lähes päivittäin	10	56	66
	0,7%	3,8%	2,3%
viikoittain	86	134	220
	6,0%	9,0%	7,5%
kuukausittain	314	229	543
	21,8%	15,4%	18,5%
harvemmin	616	514	1 130
	42,8%	34,5%	38,6%
en, mutta haluaisin harrastaa	35	42	77
	2,4%	2,8%	2,6%
ei harrasta	360	481	841
	25,0%	32,3%	28,7%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 12. Harrastatko joitain seuraavista: pelaamista tietokoneella tai konsolilla.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	13	21	34
	0,9%	1,4%	1,2%
lähes päivittäin	136	661	797
	9,4%	44,4%	27,2%
viikoittain	206	370	576
	14,3%	24,8%	19,7%
kuukausittain	214	151	365
	14,9%	10,1%	12,5%
harvemmin	449	166	615
	31,2%	11,1%	21,0%
en, mutta haluaisin harrastaa	10	12	22
	0,7%	0,8%	0,8%
ei harrasta	412	109	521
	28,6%	7,3%	17,8%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 13. Harrastatko joitain seuraavista: nuorisosirkusta (taikatemppuja, akrobatiaa, tms.).

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	18	35	53
	1,3%	2,3%	1,8%
lähes päivittäin	8	25	33
	0,6%	1,7%	1,1%
viikoittain	5	17	22
	0,3%	1,1%	0,8%
kuukausittain	7	21	28
	0,5%	1,4%	1,0%
harvemmin	48	88	136
	3,3%	5,9%	4,6%
en, mutta haluaisin harrastaa	166	65	231
	11,5%	4,4%	7,9%
ei harrasta	1 188	1 239	2 427
	82,5%	83,2%	82,8%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 14. Harrastatko joitain seuraavista: kalastusta tai metsästystä.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	16	21	37
	1,1%	1,4%	1,3%
lähes päivittäin	4	97	101
	0,3%	6,5%	3,4%
viikoittain	11	164	175
	0,8%	11,0%	6,0%
kuukausittain	39	288	327
	2,7%	19,3%	11,2%
harvemmin	277	391	668
	19,2%	26,2%	22,8%
en, mutta haluaisin harrastaa	52	90	142
	3,6%	6,0%	4,8%
ei harrasta	1 041	439	1 480
	72,3%	29,5%	50,5%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 15. Harrastatko joitain seuraavista: partiota.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	17	36	53
	1,2%	2,4%	1,8%
lähes päivittäin	10	20	30
	0,7%	1,3%	1,0%
viikoittain	27	25	52
	1,9%	1,7%	1,8%
kuukausittain	8	6	14
	0,6%	0,4%	0,5%
harvemmin	20	44	64
	1,4%	3,0%	2,2%
en, mutta haluaisin harrastaa	56	40	96
	3,9%	2,7%	3,3%
ei harrasta	1 302	1 319	2 621
	90,4%	88,5%	89,5%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 16. Harrastatko joitain seuraavista: VPK-toimintaa.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	24	30	54
	1,7%	2,0%	1,8%
lähes päivittäin	4	13	17
	0,3%	0,9%	0,6%
viikoittain	6	27	33
	0,4%	1,8%	1,1%
kuukausittain	7	5	12
	0,5%	0,3%	0,4%
harvemmin	22	48	70
	1,5%	3,2%	2,4%
en, mutta haluaisin harrastaa	86	68	154
	6,0%	4,6%	5,3%
ei harrasta	1 291	1 299	2 590
	89,7%	87,2%	88,4%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 17. Harrastatko joitain seuraavista: seurakuntanuorten tilaisuuksissa käymistä.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	20	35	55
	1,4%	2,3%	1,9%
lähes päivittäin	20	21	41
	1,4%	1,4%	1,4%
viikoittain	141	104	245
	9,8%	7,0%	8,4%
kuukausittain	180	95	275
	12,5%	6,4%	9,4%
harvemmin	242	143	385
	16,8%	9,6%	13,1%
en, mutta haluaisin harrastaa	31	25	56
	2,2%	1,7%	1,9%
ei harrasta	806	1 067	1 873
	56,0%	71,6%	63,9%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 18. Harrastatko joitain seuraavista: fani-toimintaa (netin keskustelusivuilla, fani-tuotteita keräämällä, jne.)

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	18	29	47
	1,3%	1,9%	1,6%
lähes päivittäin	78	50	128
	5,4%	3,4%	4,4%
viikoittain	61	51	112
	4,2%	3,4%	3,8%
kuukausittain	118	71	189
	8,2%	4,8%	6,5%
harvemmin	233	185	418
	16,2%	12,4%	14,3%
en, mutta haluaisin harrastaa	41	44	85
	2,8%	3,0%	2,9%
ei harrasta	891	1 060	1 951
	61,9%	71,1%	66,6%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 19. Harrastatko joitain seuraavista: osallistumista poliittisen nuorisjärjestön toimintaan.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	21	35	56
	1,5%	2,3%	1,9%
lähes päivittäin	2	16	18
	0,1%	1,1%	0,6%
viikoittain	6	11	17
	0,4%	0,7%	0,6%
kuukausittain	20	14	34
	1,4%	0,9%	1,2%
harvemmin	72	66	138
	5,0%	4,4%	4,7%
en, mutta haluaisin harrastaa	87	60	147
	6,0%	4,0%	5,0%
ei harrasta	1 232	1 288	2 520
	85,6%	86,4%	86,0%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 20. Harrastatko joitain seuraavista: keräilyä (postimerkit, pienoismallit, lehdet, tms.)

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	19	39	58
	1,3%	2,6%	2,0%
lähes päivittäin	28	50	78
	1,9%	3,4%	2,7%
viikoittain	44	51	95
	3,1%	3,4%	3,2%
kuukausittain	112	75	187
	7,8%	5,0%	6,4%
harvemmin	208	185	393
	14,4%	12,4%	13,4%
en, mutta haluaisin harrastaa	33	35	68
	2,3%	2,3%	2,3%
ei harrasta	996	1 055	2 051
	69,2%	70,8%	70,0%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 21. Harrastatko joitain seuraavista: mottoriurheilua.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	20	18	38
	1,4%	1,2%	1,3%
lähes päivittäin	62	428	490
	4,3%	28,7%	16,7%
viikoittain	65	166	231
	4,5%	11,1%	7,9%
kuukausittain	62	149	211
	4,3%	10,0%	7,2%
harvemmin	141	138	279
	9,8%	9,3%	9,5%
en, mutta haluaisin harrastaa	145	126	271
	10,1%	8,5%	9,2%
ei harrasta	945	465	1 410
	65,6%	31,2%	48,1%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 22. Harrastatko joitain seuraavista: ratsastusta.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	17	36	53
	1,2%	2,4%	1,8%
lähes päivittäin	72	17	89
	5,0%	1,1%	3,0%
viikoittain	94	5	99
	6,5%	0,3%	3,4%
kuukausittain	44	7	51
	3,1%	0,5%	1,7%
harvemmin	124	39	163
	8,6%	2,6%	5,6%
en, mutta haluaisin harrastaa	160	30	190
	11,1%	2,0%	6,5%
ei harrasta	929	1 356	2 285
	64,5%	91,0%	78,0%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 23. Harrastatko joitain seuraavista: skeittausta tai parkouria.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	25	42	67
	1,7%	2,8%	2,3%
lähes päivittäin	6	51	57
	0,4%	3,4%	1,9%
viikoittain	6	37	43
	0,4%	2,5%	1,5%
kuukausittain	5	39	44
	0,3%	2,6%	1,5%
harvemmin	38	115	153
	2,6%	7,7%	5,2%
en, mutta haluaisin harrastaa	170	94	264
	11,8%	6,3%	9,0%
ei harrasta	1 190	1 112	2 302
	82,6%	74,6%	78,6%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 24. Harrastatko joitain seuraavista: joukkueurheilua.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	21	28	49
	1,5%	1,9%	1,7%
lähes päivittäin	156	240	396
	10,8%	16,1%	13,5%
viikoittain	240	237	477
	16,7%	15,9%	16,3%
kuukausittain	59	100	159
	4,1%	6,7%	5,4%
harvemmin	104	130	234
	7,2%	8,7%	8,0%
en, mutta haluaisin harrastaa	190	64	254
	13,2%	4,3%	8,7%
ei harrasta	670	691	1 361
	46,5%	46,4%	46,5%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

TAULUKKO 25. Harrastatko joitain seuraavista: yksilöurheilua.

	Sukupuoli		Kaikki
	tyttö	poika	
ei vastausta	21	33	54
	1,5%	2,2%	1,8%
lähes päivittäin	257	216	473
	17,8%	14,5%	16,1%
viikoittain	299	250	549
	20,8%	16,8%	18,7%
kuukausittain	83	139	222
	5,8%	9,3%	7,6%
harvemmin	163	200	363
	11,3%	13,4%	12,4%
en, mutta haluaisin harrastaa	92	47	139
	6,4%	3,2%	4,7%
ei harrasta	525	605	1 130
	36,5%	40,6%	38,6%
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	1440	1490	2930

LIITE 5. HARRASTUSTEN KUVAILUJA

Airsoft on eräänlainen taistelupeli. Pelissä jäljitellään usein erilaisia sotilaallisia toimintatapoja, kuten hierarkkista komentoketjua. Pelin aikana joukkueet voivat myös suorittaa tehtäviä. Pelitilannetta varten on mahdollista luoda halutessa kuvitteellinen, mutta tosityyppiseen perustuva (sota)tilanne, jonka vaiheita pelaajat noudattavat. Airsoftissa käytetään aseina aidon ampuma-aseen näköisjäljitelmiä, joiden ilman- tai kaasunpaineella ammuttavina ammuksina on 6- tai 8-millimetrisiä muovikuulia. Pienitehoisten muovikuula-aseiden kuulan iskuenergia ei vahingoita pelaajia, mutta pelaajat käyttävät kuitenkin yleensä kasvo- ja silmäsuojaimia. Airsoftia on mahdollista pelata sekä sisä- että ulkotiloissa. ([Http://fi.wikipedia.org/wiki/Airsoft.](http://fi.wikipedia.org/wiki/Airsoft))

ATV = Mönkijäurheilu

Big air on lajina lähellä freestylen osalajia ”hyppyjä”. Hyppykilpailussa laskija suorittaa valitsemansa hypyn tarkoitukseen tehdystä ja suunnitellusta hyppyristä. Big Airissa hypätään tavallisesti erikokoisista hyppyreistä, jotka ovat niin kutsuttuja ”upright hyppyreitä” eli hypyn lentorata muodostuu rauhalliseksi. Suksina käytetään twintipejä eli suksia, joiden kanta on myös taivutettu ylöspäin, mikä mahdollistaa takaperin hypyt ja laskut. Big Air on suosittua kilpailujen lisäksi myös hiihtokeskuksissa. ([Http://www.hiihtoliitto.fi/freestyle/lajit_ja_saannot/big_air.](http://www.hiihtoliitto.fi/freestyle/lajit_ja_saannot/big_air.))

Bomber weekend on Bomber Oy:n vuosittain järjestämä kolmipäiväinen moottoripyöräfestivaali. Tapahtuman yhteydessä järjestetään myös tavallisesti muun muassa Pohjoismaiden stuntriding- ja endon (etupyörällä ajon) mestaruuskilpailut sekä erilaisia kiihdytyskilpailuja. ([Http://fi.wikipedia.org/wiki/Bomber_Weekend.](http://fi.wikipedia.org/wiki/Bomber_Weekend.))

CS eli Counter-Strike on tietokoneella pelattava (yhteisöllinen) taistelu- ja sotapeli. Pelin ideana on tiivistetysti kansainvälisten erikoisjoukkojen taistelu kansainvälistä terrorismia vastaan. ([Http://mbnet.fi/~matsku/cstrike.html.](http://mbnet.fi/~matsku/cstrike.html.))

Digiexpo esittelee digitaalisen maailman kuluttajatuotteet.

Drifting on vapaasti suomennettuna ”sladitusta kaarteissa”. Laji kasvattanut suosiotaan myös Suomessa ja yksi suosion salaisuuksista lienee siinä, että drifting liittyy läheisesti katuautoiluun: liikkeelle voi siis lähteä millä tahansa autolla ja aloittaminen on siten helppoa. ([Http://www.x-treme.fi/artikkelit/94.dsp.](http://www.x-treme.fi/artikkelit/94.dsp.))

(Inline)rullaluistelu = Rullaluistimia on käytännössä kahdenlaisia: perinteisiä eli kaksirenkaisia luistimia, joissa on kaksi rengasta vierekkäin sekä edessä että takana ja inline-luistimia, joissa kaikki renkaat ovat peräkkäin kiskossa kengän alla. Inline-luistelu on nykyisin huomattavasti suositumpaa. ([Http://fi.wikipedia.org/wiki/Rullaluistelu.](http://fi.wikipedia.org/wiki/Rullaluistelu.))

Jokamiesluokka-rallit eli jokkikset ovat moottoriurheiluharrastajien keskuudessa ylivoimaisesti suosituin autourheiluluokka. Jokkiskilpailut ajetaan usein reilun kilometrin pituisella maasto-, asfaltti- tai jäärädalla. Rallissa on kolme luokkaa: nuoret, naiset ja yleinen. Jokainen luokkaan osallistunut auto on myynnissä kilpailun jälkeen 1150 eurolla (v. 2006). ([Http://www.siilinua.net/jm.html.](http://www.siilinua.net/jm.html.))

MP-messut = Moottoripyörämessut

MPK = Maanpuolustuskoulutus

MTG on maailman ensimmäinen keräilykorttipeli. Se on Richard Garfieldin kehittämä ja Wizards of the Coast -yhtiön vuonna 1993 julkaisema. Peli aloitti kokonaan uuden keräilykorttipelien genren. Nykyään pelaajia arvioidaan olevan maailmanlaajuisesti noin kuusi miljoonaa. Peliä voidaan pelata myös ammattimaisesti, sillä yhtiön sponsoroimat turnauspalkkiot ovat erittäin huomattavia. Osa pelaajista pelaakin *Magicia* ammatikseen. Myös Suomessa on aktiivinen Magic-yhteisö, ja suomalaiset ovat menestyneet kansainvälisissä turnauksissa kohtuullisesti. ([Http://fi.wikipedia.org/wiki/Magic:_The_Gathering.](http://fi.wikipedia.org/wiki/Magic:_The_Gathering))

Paintball on taistelupelityyppinen peli, jossa käytetään aseina eräänlaisia värikuula-aseita. Pelin idea on yksinkertaistetusti osua vastapuolen pelaajaan, joka näin putoaa pois. Paintballissa on usein mukana myös lippu, jolloin peli muistuttaa lähinnä tuttua lipunryöstöä. Paintballissa käytetään aina suojamaskia ja usein myös muita suojarusteita. ([Http://www.paintball.fi/page.php?id=78.](http://www.paintball.fi/page.php?id=78)) Värikuulan iskuvoima on kovempi kuin esimerkiksi airsoftissa.

Parkour on liikuntamuoto, jossa edetään epätavanomaisia reittejä pitkin nopeasti ja vaivattomasti, ilman apuvälineitä. Esteistä pyritään selviämään esimerkiksi hyppäämällä, kiipeämällä tai muilla tavoin. Pääasiassa laji harrastetaan kaupunkiympäristössä, mutta sitä on mahdollista soveltaa kaikkialla, missä voi liikkua ilman kulkuvälineitä. Uutena liikuntamuotona parkourin harrastajamäärä kasvaa jatkuvasti, ja Ranskasta lähtöisin oleva laji onkin levinnyt kaupunkeihin ympäri maailmaa. ([Http://fi.wikipedia.org/wiki/Parkour.](http://fi.wikipedia.org/wiki/Parkour))

Pilates on Joseph Pilateksen 1900-luvun alkupuolella kehittämä kehon hallintatekniikka. Pilates-menetelmä perustuu traditionaalisiin itämaisiin liikuntamuotoihin kuten joogaan. Pilateksen menetelmä poikkeaa kuitenkin itämaisista vaikutteistaan; siitä puuttuu esimerkiksi joogan uskonnollinen filosofia. Suomessa pilateksen teki tunnetuksi Marja Putkisto Method Putkisto -menetelmällään. ([Http://fi.wikipedia.org/wiki/Pilates.](http://fi.wikipedia.org/wiki/Pilates))

Tanssipelit ovat pelejä, joissa pelaajan tehtävä on ”tanssia” kommunikoimalla yhteen pelikoneen antamien askelsarjojen mukaisesti. Pelaajan on siis tarkoitus painaa nuolia jalalla elektronisesta alustasta siten, kuin kone ohjaa. Tanssipelin tarjoamat askelkuviot on tehty rytmin mukaan, joten koordinaatiokykyä ja rytmittäjää käyttäen pelaaja voi harjoittelemalla kehittyä todella taidokkaaksi tanssipelaajaksi. ([Http://www.tanssipelit.fi/?sivu=tanssipelit.](http://www.tanssipelit.fi/?sivu=tanssipelit))

Tibia on yksi vanhimmista online-roolipeleistä. Tibian loi vuonna 1995 kolme saksalaista opiskelijaa, Stephan Vogler, Ulrich Schlott ja Stephan Börzsönyi. Pelin ajatuksena on tappaa hirviöitä, ratkaista tehtäviä, taistella toisia pelaajia vastaan tai vain viettää aikaa kavereiden kanssa. Peliin pääsee mukaan luomalla pelitilin Tibian virallisilla sivuilla ja tekemällä hahmon johonkin pelimaailmaan. Tässä vaiheessa valitaan myös hahmon sukupuoli, jonka voi vaihtaa myöhemmin, jos omistaa maksullisen Premium Accountin. Pelimaailmaa sen sijaan ei voi vaihtaa myöhemmin, mutta toisiin pelimaailmoihin voi luoda toki uusia hahmoja. ([Http://fi.wikipedia.org/wiki/Tibia.](http://fi.wikipedia.org/wiki/Tibia))

Wakeboarding, eli vesilautailu on vesihiihdon sukulaislaji. Laji muotoutui vesihiihdon, lumilautailun ja surffauksen pohjalta. Wakeboardingissa hiihtäjää vedetään veneen perässä järvellä tai merellä aivan kuin vesihiihdossa, erona on suksien sijaan käytettävä wakeboard eli vesilauta. ([Http://fi.wikipedia.org/wiki/Wakeboarding.](http://fi.wikipedia.org/wiki/Wakeboarding))

WoW = World of Warcraft -peli (tietokoneella pelattava roolipeli)

LIITE 6. ANIMEN JA MANGAN SEKÄ LANPARTYN KUVAILUA

ANIME JA MANGA

Japanilainen anime ja manga ovat kasvattaneet suosiotaan viime vuosina myös täällä Suomessa. Ilmiö on liitetty laajempaan aasialaiseen kulttuuriin liittyvään kiinnostukseen ja sen eri muotojen esiinnousuun; esimerkiksi muodissa ja ruokakulttuurissa. Niin sanottu Japani-buumi käynnistyi jo 1980-luvulla, jolloin itämaiset taistelulajit rantautuivat Suomeen asti. (Ks. esim. Tiusanen 2007; ks. myös Nikunen 2006.) Viimeisimpänä kärkenä buumissa voidaan pitää varmasti animen ja mangan suomeksi kääntämisen aloittamista, joka ajoittuu muutaman vuoden taakse (Tiusanen 2007). Anime tarkoittaa japanilaista piirrosanimaatiota ja manga taas japanilaista sarjakuvaa tai vaihtoehtoisesti ”pelkkää turhaa kuvaa”. Sarjakuvien ja animaatioiden kuluttajien ajatellaan länsimaissa olevan lähinnä lapsia ja nuoria, mutta Japanissa animea ja mangaa tehdään eri ikä- ja kohderyhmät huomioiden ja jopa kolmannes Japanissa julkaistuista kirjoista tai lehdistä on mangaa. Suomessa animen ja mangan harrastajamäärät ovat kasvaneet Nikusen (2006) mukaan vähitellen. (Mt., 133–134.) Viime vuosina harrastajien keski-ikä on laskenut ja yleisintä se on nykyään harrastajien oman arvion mukaan 13–15-vuotiaiden keskuudessa (mt., 143). Toisaalta esimerkiksi Tiusanen (2007) mukaan harrastajat ovat pääosin hiukan vanhempia eli 13–21-vuotiaita ja heitä on eniten Helsingissä, Tampereella, Turussa ja Vaasassa.

Ensimmäinen suosittu animesarja oli Suomessa 1990-luvun loppupuolelta lähtien esitetty *Pokemon* (MTV3), joka raivasi onnistuneesti tietä seuraaville. Tosin esimerkiksi *Hopeanuoli*-animea sai myyntivideonakin jo vuonna 1989. (Nikunen 2006, 134–135.) Nykyisin televisiosta voi seurata kuitenkin jo useampaa animesarjaa. Keskeisellä sijalla animessa ja mangassa on Nikusen (2006) mukaan tyyllillisesti visuaalisuus ja ”söpöys”. Visuaalisuus liittyy myös olennaisesti esimerkiksi japanilaiseen rockmusiikkiin, joka on varsin suosittua japanilaisesta kulttuurista ja japanilaisuudesta kiinnostuneiden keskuudessa (ks. esim. Tiusanen 2007). Animessa ja mangassa söpöys syntyy hahmojen luonnottoman kokoisista silmistä, lapsekkaista ja viattomista kasvoista ja kirkkaista väreistä. Hahmojen söpöys kytkeytyy usein kuitenkin verraten aikuismaiseen kerrontaan. Nikunen pohtiikin, että söpöyden ja raakuuden välinen jännite voi olla yksi syy siihen, miksi anime ja manga kiehtoo suomalaista yleisöä. Animessa ja mangassa käsiteltävät aiheet ovat myös länsimaaisessa kontekstissa usein melko hämmäntäviä, mikä voi osaltaan vielä lisätä viehätystä. Erilainen kuvasto ja tarinat mahdollistavat näin myös erilaisten tabujen käsittelyn. Esimerkiksi seksuaalisuus eri muodoissa aina transseksuaalisuudesta homouteen ja tirkistelyyn on animessa ja mangassa usein esiintyvä teema ja läsnä osana kerronnan ydintä. (Mt., 144.)

Animessa ja mangassa on kuitenkin paljon alalajeja, joissa on omat ryhmänsä esimerkiksi sekä näille tyttö- että poikarakkausteemoille, mutta myös ihmissuhdetarinoille ja maagisille (tyttö)tarinoille. Nikusen tulkinnan mukaan syy animen ja mangan suosioon länsimaissa onkin kuitenkin lähinnä niiden tapa kertoa tarinat eri tavoin kuin Disneyn kerronnan keskellä kasvanut sukupolvi on totunut: animessa ja mangassa ei noudateta yhden totuuden kerrontamallia eivätkä ne romantisoivat samantaisia asioita kuin esimerkiksi Disney. (Mt., 145–146.) Anime ja manga kuvaavat jotain, ”mitä länsimaisen piirroskulttuurin piirissä ei ole nähty”, mutta se ”jokin” on myös paljon muuta kuin tabut, seksuaalisuus tai väkivalta. Suomessa yhdistykset erottelevat Nikusen (2006) mukaan selvästi pornografisen animen ja mangan selkeästi muusta kuvastosta (mt., 151), eikä tämä tyyllilaji siten missään tapauksessa määrittele koko harrastajakuntaa, mikä on hyvä huomioida tässä yhteydessä. Myös Nikunen (2006) on vahvasti sitä mieltä, että japanilaisen animen ja mangan seksuaalisuus ei

sellaisenaan ”rantaudu” Suomeen vaan se lokalisoidaan jollakin tavoin, mistä suomalainen anime on jo varsin hyvä esimerkki (mt., 154).

Anime- ja mangaharrastukseen liittyy yhä Nikusen (2006) mukaan alakulttuureille ominainen aura, vaikka näitä japanilaisen populaarikulttuurin tuotteita saa jo R-kioskeiltakin. Julkisuus tekee alakulttuurin ja ”fanittamisen” näkyväksi ja samalla kiinnostavaksi ja helpommin lähestyttäväksi. Kaupallisuuden myötä animen ja mangan saatavuus on helpottunut, ja samalla niistä kiinnostuneiden harrastajien määrä on kasvanut. Kaupallistumisen edellä kulkeneet harrastajat eivät kuitenkaan näe uusien harrastajien jatkuvaa kasvua pelkästään hyvänä asiana. Alakulttuureille on ominaista tietty vastakkaisuus ja eron tekeminen valtakulttuuriin nähden, jolloin reviirin laajenemista ei välttämättä edes haluta: harrastajat haluavat säilyttää ”oman juttunsa”. Toisaalta anime ja manga ovat siis varsin kaupallisia ja näin siis samalla osa kaupallista kulttuuria. Nikusen mukaan harrastajien määrän kasvu ja animen ja mangan valtavirtaistuminen ovat aiheuttaneet sen, että harrastajien keskuuteen on syntynyt uusia ryhmittymiä: harrastajat ovat positioituneet eri tavoin suhteessa toisiin harrastajiin. (Mt., 135–143.)

Anime- ja mangaharrastamisen yksi merkittävä ja sitä kehystävä piirre on kuitenkin yhteisöllisyys. Yhteisöllisyyden kautta esimerkiksi juuri fanius saa merkityksen ja toisaalta yhteisö toimii fani-identiteetin vahvistajana ja rakentajana. Animeunioni (<http://www.animeunioni.org>) on harrastajien ja yhteisöjen niin kutsuttu pääsivusto, jonka alla ovat myös paikallisten yhteisöjen sivustot. Nikusen (2006) mukaan paikallisilla yhdistyksillä on vahva rooli ja merkitys fani- ja harrastustoiminnan koordinoimisessa ja järjestämisessä. Nikunen toteaa, että paikallisyhdistykset saavat joissakin kaupungeissa rahoitusta esimerkiksi kaupungin nuorisotoimelta, ja yhdistys voi järjestää toimintaansa myös nuorisotiloissa. (Mt., 139–140.)

Esimerkiksi Seinäjoella on oma anime- ja mangayhdistys Seinäjoen Otakut eli SEOT, joka on perustettu talvella 2006. Yhdistyksen puheenjohtajan Tömi Lammen mukaan yhdistyksen idea syntyi konkreettisen tarpeen kautta: Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan alueilla ei ollut hänen mukaansa minkäänlaista yhdistys- tai yhteisötoimintaa animesta ja mangasta kiinnostuneille. Yhdistyksen ensimmäisessä kokoontumisessa oli 75 henkeä, joista suurin osa oli Lammen mukaan tyttöjä. Hän epäilee, että sukupuolijakauma johtui ainakin osittain nuorien poikien ujoudesta; he voivat arastella anime- ja mangaharrastuksen yhteisöllistä luonnetta. (Lampi 2007.) Myös Tiusanen (2007) toteaa artikkelissaan ”Made in Japan”, että Suomen ”Japani-friikeistä” suurin osa on tyttöjä.

Lammen mukaan anime- ja mangakulttuurista kiinnostuneet nuoret ovat varsin aktiivisia harrastustoiminnassaan ja ovat hänen mukaansa usein kiinnostuneet myös muista japanilaisen popkulttuurin muodoista. (Lampi 2007.) Myös Nikunen (2006, 148) toteaa, että japanilaisuuden keskeisyys on vahva osa harrastajien faniutta; he hankkivat tietoa japanilaisesta historiasta, kulttuurista, ruoasta ja opettelevat myös usein kieltä. Anime- ja mangakulttuuri sekä japanilainen popkulttuuri ylipäättään on esimerkiksi Lammen (2007) mielestä kiinnostavaa osittain erilaisuutensa vuoksi ja juuri harrastusmuodon ”sisäänrakennettu” yhteisöllisyys luo yhteenkuuluvuuden tunteen sitä harrastavien keskuuteen. Myös Nikunen (2006, 153) pohtii, että animen ja mangan harrastamisessa ja vahvassa yhteisöllisyydessä on myös todennäköisesti jotain vapauttavaa; se mahdollistaa yhteisissä tapaamisissa esimerkiksi erilaiseen rooliin asettumisen.

Seinäjoen Otakut -yhdistys on järjestänyt mm. animenkatselu- ja piirtämisiltoja, joka on Lammen mukaan fanien keskuudessa suuressa suosiossa. Piirtämisiltoja he ovat järjestäneet seinäjokelaisen *Fantasialinna*-liikkeen (<http://www.fantasialinna.com>) kanssa. Yhdistys on järjestänyt myös cosplaykurssin Seinäjoen kansalaisopiston kanssa. (Lampi 2007.) Cosplay tulee sanoista ”costume” ja ”play”, mutta sitä ei ole suositeltavaa kääntää naamiaisiksi. Cosplaylla tarkoitetaan erilaisten anime-, pelitai esimerkiksi sarjakuvahahmojen esittämistä. Cosplayn harrastaja pukeutuu ihailemansa hahmon näköiseksi ja täydentää tyyliään tarvittaessa ilmeillä, eleillä ja toisinaan jopa hahmolta omaksutulla asenteella. Puvut ja asusteet valmistetaan tarvittaessa itse. Cosplayta harrastetaan pääasiassa harras-

tajatapahtumissa eli erilaisissa coneissa, joissa pukuilun harrastajat paitsi esittelevät hahmoaan ja pukujaan niin toisinaan myös esiintyvät: he saattavat esimerkiksi koota pienimuotoisia hahmoihinsa liittyviä esityksiä eli skittejä, jotka tapahtuvat usein yleisön joukossa. (<http://animeunioni.org>)

Animecon on yksi tällainen anime- ja mangaharrastajien tapahtuma, joka järjestetään sci-fi- ja fantasiatapahtuma *Finnconin* yhteydessä; vuonna 2007 viidettä kertaa. Animeconissa on tarjolla anime- ja manga-aiheisia luentoja, erilaisia paneeleita, kilpailuja sekä tietysti pukuilua. Perinteisen sisällön lisäksi vuoden 2007 messuilla oli myös täysin uusia ohjelmanumeroita. (<http://www.animecon.fi>) Cosplayta voidaan kuvata Tiuasanen (2007) mukaan eräänlaiseksi animeen liittyväksi oheisharrastukseksi, jota harrastetaan siis lähinnä erityisissä tapahtumissa, mutta myös yhteisöjen ja ryhmien omissa illanvietoissa. Animehahmojen lisäksi harrastajat voivat pukeutua ihailmansa j-rockbändin jäseneksi, ja nämä asut ovat voittaneet viime vuosina Animeconissa järjestettävän pukukisan; niistä pidetään juuri niiden visuaalisuuden ja japanilaisen rockin suuren suosion vuoksi. (Ks. Tiuasanen 2007.)

Suomen suurin virallinen cosplay-yhteisö on Cosplay Finland, jonka tämänhetkiseen toimintaan kuuluu esimerkiksi cosplay-työpajojen järjestäminen yhteistyössä paikallisten animeseurojen kanssa – lähinnä Turussa ja Joensuussa ja jäsenistötapaamiset erilaisten anime-, manga- ja roolipelitapahtumien ohessa, cosplay-ohjetietokannan ylläpitäminen verkossa sekä Cosplay Finland -organisaation kautta. Yhteisö toimii myös järjestäjätahona useissa suomalaisissa cosplay-kilpailuissa. Cosplay Finlandilla on toiminnanjohtaja Mauno Joukamaan mukaan tällä hetkellä noin 300 jäsentä. Joukamaa arvioi, että Cosplay Finlandin jäsenistö kattaa kuitenkin vain murto-osan kaikista suomalaisista cosplayn harrastajista ja arvioi, että heitä on todellisuudessa todennäköisesti jopa tuhansia. (Joukamaa 2007.)

Tiuasanen (2007) mukaan jo Japanin viralliset tahot ovat huomanneet Japani-ilmiön laajuuden ja levinneisyyden. Japanin Suomen suurlähetystön kulttuuri- ja informaatioasioista vastaava toinen sihtööri Kunihiko Yasuda etsii Tiuasanen mukaan keinoa, jolla tätä ilmiötä voitaisiin hyödyntää kulttuuristen suhteiden kehittämisessä. Yasudan mukaan Japani on ollut ahkera viemään korkeakulttuuria mutta nyt olisi hänen mukaansa syytä kiinnittää huomio myös populaarikulttuurin vientiin. Yasuda jopa toteaa, että kun tämän päivän aktiiviharrastajat ovat kasvaneet aikuisiksi, se voi näkyä jopa diplomaattisissa suhteissa. (Ks. Tiuasanen 2007.)

LANPARTYT JA "LANITUS"

LAN tulee sanoista Local Area Network ja "lanitus" tarkoittaa siis sellaista tietokonepelaamisen muotoa, jossa tietokoneet on liitetty toisiinsa lähiverkon avulla. Lähiverkosta on usein yhteys myös internetiin. Lanpartyja voisi esimerkiksi Kirsi Alasaaren (2005) mukaan kutsua leirielämäksi "nollalukulaisittain". Partyjen idea on yksinkertainen: kytketään koneet toisiinsa lähiverkkoon ja pelataan muutama päivä yhdessä. Pelaamisen ohella partyissa esitellään usein omia grafiikkatuotoksia, musiikkia ja joskus jopa elokuvia. (Alasaari 2005, 8.)

Helsingissä laneja on järjestetty myös nuorisotaloilla, jolloin tapahtuma on kytkeytynyt Nuorisoasiainkeskuksen Nuorisotyö verkossa -hankkeeseen. Nuorisoasiainkeskus tarjoaa tiloja siksi, että verkkopelaamista harrastaviin nuoriin on tärkeää saada kontakti myös nuorisotyön toimesta. Nuorten omaehtoisen toiminnan tukeminen on myös tärkeää, ja esimerkiksi Reaktorin (ks. <http://nk.hel.fi/reaktori/>) ohessa vuonna 2005 järjestetyn Solid Secular -lanpartyn käytännön organisoinnista huolehtivat vanhimmat harrastajat eli noin 17–18-vuotiaat nuoret. (Alasaari 2005, 8.)

Tämän kyselyn nuoret mainitsivat Seinäjoen *Moolan*-tapahtuman kysyttäessä missä festivaalilla tai tapahtumassa he ovat käyneet tai missä haluaisivat käydä (ks. liite 3). Viime vuonna tapahtuma järjestettiin Seinäjoen vanhalla kauppaoppilaitoksella, mutta viime vuonna tapahtuma jouduttiin järjestelyjen aloittamisesta huolimatta perumaan. Syyksi Moolanin kotisivuilla ilmoitetaan järjestäjien

henkilökohtaiset kiireet. ([Http://moolan.sedu.fi](http://moolan.sedu.fi).) Moolan on esimerkki paikallisesta pienemmästä lanpartysta, mutta Helsingin Hartwall Arenalla järjestetään kerran vuodessa maailmanlaajuisesti suurin tapahtuma, joka mainittiin myös tässä kyselyssä.

Hartwall Arenalla järjestettävä *Assembly* on nelipäiväinen ja samalla maailman suurin ja arvostetuin ”demoparty” eli tietokone- ja mediataiteen harrastajien kilpailutapahtuma, jossa alan harrastajat tekevät tietokoneillaan multimediaesityksiä, musiikkia sekä grafiikkaa; digitaalista taidetta. Digitaalisen taiteen tekemisen ja demojen esittelyn lisäksi tapahtuman aikana surffataan verkossa. Tapahtumaan kuuluu nykyisin olennaisesti myös ”lanitus” eli lähiverkkopelaaminen. *Assembly*-tapahtumaan mennään siten tekemään juuri sitä, mitä tehtäisiin normaalisti esimerkiksi kotona. Massatapahtuman ideana on jakaa oma harrastus muiden kanssa ja esitellä omia tuotoksiaan, pelata ehkä uudella porukalla ja jakaa tunnelma muiden osallistujien kanssa. Tapahtuman ohjelmaan sisältyy myös erityisiä pelikilpailuja, livemusiikkia sekä esimerkiksi erityinen rakennettavien (taistelu)robottien ”robosota” ja ravet eli eräänlainen konemusiikkiin keskittyvä tanssitapahtuma. *Assembly* järjestettiin viime vuonna jo 16. kerran ja tapahtuman oma *AssemblyTV* lähetti ohjelmaa koko tapahtuman ajan. ([Http://www.assembly.org](http://www.assembly.org).)

Ensimmäiset *Assembly*-tapahtumat järjestettiin Kauniaisissa vuonna 1992, jolloin tapahtuma järjestettiin vielä paikallisen koulun tiloissa. Jo ensimmäisissä tapahtumissa oli lähes tuhat osallistujaa. Vuoden 2005 tapahtumaan osallistui arviolta n. 5000 nuorta alan harrastajaa ympäri maailman. *Assembly*-tapahtuma on siis kasvanut tasaisesti, mutta tapahtuman idea on edelleen sama: *Assembly* on ”kohtaamispaikka saman harrastuksen jakaville nuorille, jotka tulevat kilpailemaan ja pitämään hauskaa vanhojen ja uusien ystäviensä kanssa”. Tapahtuman kävijäkunta on laaja: ”vanhempia (18–30-vuotiaita) IT-alan ammattilaisia, joilla on demoscene- (demojen tekijöiden ”yhteisö”) tai *Assembly*-tausta, hieman nuoremmat 13–25-vuotiaat aktiiviset (kilpailu)harrastajat, tietokonepelaajat sekä yleensä tietokoneharrastajat ikään katsomatta. *Assembly*-tapahtuman kotisivuilla todetaan: ”metallimusiikin ystävillä on Tuska-festivaali, rock- ja pop-faneilla on Ruisrock, ja tietokoneharrastajilla on ASSEMBLY”. ([Http://www.assembly.org](http://www.assembly.org).)

LIITE 7. HARRASTUSAIKEISTA LUOPUMINEN

TAULUKKO 1. Syyt, miksi nuoret ovat joutuneet luopumaan harrastuksesta tai harrastusaikeesta.

	tyhjä	taloud. syyt	ei tukea vanhemmilta	harr. mahdollisuuden puuttuminen lähiseldulta	harr. tila liian kaukana/hankalan matkan päässä kotoa	omiin piirteisiin liittyvä syy	mahdottomat aikataulut	joku muu syy	Yhteensä
musiikki: soittaminen ja laulu	3	14	2	3	1	3	19	22	67
	4,5	20,9%	3,0%	4,5%	1,5%	4,5%	28,4%	32,8%	100,0%
teatteri	0	1	0	6	4	3	10	7	31
	0,0%	3,2%	0,0%	19,4%	12,9%	9,7%	32,3%	22,6%	100,0%
tanssi ja voimistelu	3	6	3	43	29	9	14	22	129
	2,3%	4,7%	2,3%	33,3%	22,5%	7,0%	10,9%	17,1%	100,0%
kulttuuriharrastuksiin liittyvät kerhot, kurssit ja toiminta	2	3	0	3	1	0	1	3	13
	15,4%	23,1%	0,0%	23,1%	7,7%	0,0%	7,7%	23,1%	100,0%
pöytä- ja hallipelit	0	0	0	2	0	1	0	0	3
	0,0%	0,0%	0,0%	66,7%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	100,0%
partio	1	0	0	0	2	0	1	5	9
	11,1%	0,0%	0,0%	0,0%	22,2%	0,0%	11,1%	55,6%	100,0%
moottoriturheilu	0	13	3	4	0	1	0	7	28
	0,0%	46,4%	10,7%	14,3%	0,0%	3,6%	0,0%	25,0%	100,0%
eläinten kanssa toimiminen ja hevosurheilu	2	9	4	4	7	4	5	14	49
	4,1%	18,4%	8,2%	8,2%	14,3%	8,2%	10,2%	28,6%	100,0%
skeittaus ja parkour	0	0	1	4	0	2	0	0	7
	0,0%	0,0%	14,3%	57,1%	0,0%	28,6%	0,0%	0,0%	100,0%
joukkueurheilu	4	18	9	54	35	20	26	68	234
	1,7%	7,7%	3,8%	23,1%	15,0%	8,5%	11,1%	29,1%	100,0%
yksilö ja ohjattu liikunta	7	10	5	23	10	12	10	19	96
	7,3%	10,4%	5,2%	24,0%	10,4%	12,5%	10,4%	19,8%	100,0%
itämaiset taistelulajit	0	1	0	11	11	6	9	12	50
	0,0%	2,0%	0,0%	22,0%	22,0%	12,0%	18,0%	24,0%	100,0%
muut kerhot ja toiminta	0	3	0	1	0	0	3	2	9
	0,0%	33,3%	0,0%	11,1%	0,0%	0,0%	33,3%	22,2%	100,0%
useita urheiluharrastuksiin liittyviä vastauksia	0	5	2	4	5	2	2	7	27
	0,0%	18,5%	7,4%	14,8%	18,5%	7,4%	7,4%	25,9%	100,0%
useita kulttuuriharrastuksiin liittyviä vastauksia	0	1	0	6	3	3	5	5	23
	0,0%	4,3%	0,0%	26,1%	13,0%	13,0%	21,7%	21,7%	100,0%
useita erityyppisiä vastauksia	1	8	0	12	2	3	8	10	44
	2,3%	18,2%	0,0%	27,3%	4,5%	6,8%	18,2%	22,7%	100,0%
ei	5	1	1	0	2	1	0	5	15
	33,3%	6,7%	6,7%	0,0%	13,3%	6,7%	0,0%	33,3%	100,0%
pilailuvastaus	3	2	3	1	0	0	2	6	17
	17,6%	11,8%	17,6%	5,9%	0,0%	0,0%	11,8%	35,3%	100,0%
tyhjä	1 976	13	1	21	13	8	13	34	2 079
	95,0%	0,6%	0,0%	1,0%	0,6%	0,4%	0,6%	1,6%	100,0%
Yhteensä	2 007	108	34	202	125	78	128	248	2 930
	68,5%	3,7%	1,2%	6,9%	4,3%	2,7%	4,4%	8,5%	100,0%

LIITE 8. TAPAHTUMISSA KÄYNTI JA NIIDEN TUTTUUS

TAULUKKO 1. Ovatko seuraavat tapahtumat ja festivaalit sinulle tuttuja? Entä oletko käynyt niissä?

Taulukko 1a. Provinssirock.

	Sukupuoli		Yhteensä
	tyttö	poika	
ei vastausta	5	19	24
	0,3%	1,3%	0,8%
en ole kuullutkaan	34	86	120
	2,4%	5,8%	4,1%
olen kuullut, mutten kiinnostunut	276	385	661
	19,2%	25,8%	22,6%
olen käynyt kerran	165	170	335
	11,5%	11,4%	11,4%
olen käynyt useammin kuin kerran	121	127	248
	8,4%	8,5%	8,5%
en ole käynyt, mutta haluaisin sinne	839	703	1 542
	58,3%	47,2%	52,6%
Yhteensä	1 440	1 490	2 930
	100,0%	100,0%	100,0%

Taulukko 1b. Tuurin Miljoona-Rock.

	Sukupuoli		Yhteensä
	tyttö	poika	
ei vastausta	8	30	38
	0,6%	2,0%	1,3%
en ole kuullutkaan	245	216	461
	17,0%	14,5%	15,7%
olen kuullut, mutten kiinnostunut	486	600	1 086
	33,8%	40,3%	37,1%
olen käynyt kerran	84	79	163
	5,8%	5,3%	5,6%
olen käynyt useammin kuin kerran	31	52	83
	2,2%	3,5%	2,8%
en ole käynyt, mutta haluaisin sinne	586	513	1 099
	40,7%	34,4%	37,5%
Yhteensä	1 440	1 490	2 930
	100,0%	100,0%	100,0%

Taulukko 1c. Kaustisen kansanmusiikkifestivaalit

	Sukupuoli		Yhteensä
	tyttö	poika	
ei vastausta	10	32	42
	0,7%	2,1%	1,4%
en ole kuullutkaan	273	373	646
	19,0%	25,0%	22,0%
olen kuullut, mutten kiinnostunut	791	796	1 587
	54,9%	53,4%	54,2%
olen käynyt kerran	102	84	186
	7,1%	5,6%	6,3%
olen käynyt useammin kuin kerran	142	99	241
	9,9%	6,6%	8,2%
en ole käynyt, mutta haluaisin sinne	122	106	228
	8,5%	7,1%	7,8%
Yhteensä	1 440	1 490	2 930
	100,0%	100,0%	100,0%

Taulukko 1d. Ilmajoen musiikkijuhlat

	Sukupuoli		Yhteensä
	tyttö	poika	
ei vastausta	7	34	41
	0,5%	2,3%	1,4%
en ole kuullutkaan	689	658	1 347
	47,8%	44,2%	46,0%
olen kuullut, mutten kiinnostunut	588	653	1 241
	40,8%	43,8%	42,4%
olen käynyt kerran	38	31	69
	2,6%	2,1%	2,4%
olen käynyt useammin kuin kerran	32	25	57
	2,2%	1,7%	1,9%
en ole käynyt, mutta haluaisin sinne	86	89	175
	6,0%	6,0%	6,0%
Yhteensä	1 440	1 490	2 930
	100,0%	100,0%	100,0%

Taulukko 1e. Seinäjoen tangomarkkinat

	Sukupuoli		Yhteensä
	tyttö	poika	
ei vastausta	4	27	31
	0,3%	1,8%	1,1%
en ole kuullutkaan	36	110	146
	2,5%	7,4%	5,0%
olen kuullut, mutten kiinnostunut	725	849	1 574
	50,3%	57,0%	53,7%
olen käynyt kerran	197	151	348
	13,7%	10,1%	11,9%
olen käynyt useammin kuin kerran	280	189	469
	19,4%	12,7%	16,0%
en ole käynyt, mutta haluaisin sinne	198	164	362
	13,8%	11,0%	12,4%
Yhteensä	1 440	1 490	2 930
	100,0%	100,0%	100,0%

Taulukko 1f. Nummirock

	Sukupuoli		Yhteensä
	tyttö	poika	
ei vastausta	19	37	56
	1,3%	2,5%	1,9%
en ole kuullutkaan	254	262	516
	17,6%	17,6%	17,6%
olen kuullut, mutten kiinnostunut	489	603	1 092
	34,0%	40,5%	37,3%
olen käynyt kerran	48	51	99
	3,3%	3,4%	3,4%
olen käynyt useammin kuin kerran	21	47	68
	1,5%	3,2%	2,3%
en ole käynyt, mutta haluaisin sinne	609	490	1 099
	42,3%	32,9%	37,5%
Yhteensä	1 440	1 490	2 930
	100,0%	100,0%	100,0%

TAULUKKO 1g. Etelä-Pohjanmaan Spelit

	Sukupuoli		Yhteensä
	tyttö	poika	
ei vastausta	11	39	50
	0,8%	2,6%	1,7%
en ole kuullutkaan	701	648	1 349
	48,7%	43,5%	46,0%
olen kuullut, mutten kiinnostunut	523	599	1 122
	36,3%	40,2%	38,3%
olen käynyt kerran	94	60	154
	6,5%	4,0%	5,3%
olen käynyt useammin kuin kerran	32	37	69
	2,2%	2,5%	2,4%
en ole käynyt, mutta haluaisin sinne	79	107	186
	5,5%	7,2%	6,3%
Yhteensä	1 440	1 490	2 930
	100,0%	100,0%	100,0%

TAULUKKO 1h. Vaasan Rock-Perry

	Sukupuoli		Yhteensä
	tyttö	poika	
ei vastausta	1	24	35
	0,8%	1,6%	1,2%
en ole kuullutkaan	343	387	730
	23,8%	26,0%	24,9%
olen kuullut, mutten kiinnostunut	295	473	768
	20,5%	31,7%	26,2%
olen käynyt kerran	90	76	166
	6,3%	5,1%	5,7%
olen käynyt useammin kuin kerran	48	80	128
	3,3%	5,4%	4,4%
en ole käynyt, mutta haluaisin sinne	653	450	1 103
	45,3%	30,2%	37,6%
Yhteensä	1 440	1 490	2 930
	100,0%	100,0%	100,0%

TAULUKKO 1i Vauhtiajot.

	Sukupuoli		Yhteensä
	tyttö	poika	
ei vastausta	5	25	30
	0,3%	1,7%	1,0%
en ole kuullutkaan	137	165	302
	9,5%	11,1%	10,3%
olen kuullut, mutten kiinnostunut	420	387	807
	29,2%	26,0%	27,5%
olen käynyt kerran	208	199	407
	14,4%	13,4%	13,9%
olen käynyt useammin kuin kerran	143	185	328
	9,9%	12,4%	11,2%
en ole käynyt, mutta haluaisin sinne	527	529	1 056
	36,6%	35,5%	36,0%
Yhteensä	1 440	1 490	2 930
	100,0%	100,0%	100,0%

LIITE 9. TAPAHTUMIEN KUVAUKSIA

TUTKIMUKSESSA VILAHTELEVIA TAPAHTUMIA JA FESTIVAALEJA

Haku päällä, Kurikka (8.–9.6.2007)

Kurikkalainen heilanhakufestivaali juhli kymmenvuotista historiaansa kesällä 2007 ja teemana oli juhluvuoden kunniaksi rakkauden kieli. Tapahtuman ohjelmaan sisältyi viime vuonna elävän musiikin lisäksi muun muassa rakkausseminaari, jossa puhui Miia Halonen sekä rakkausrunokirjan julkaisutilaisuus, jossa esiintyi paikallinen lukiolaispojista koostuva lausuntaryhmä Rysköö Remmi. Lisäksi tapahtuma tarjosi muun muassa flirttikoulua, pika- ja sokkotreffejä, runokilpailun, Zetor-kiihdytyskilpailut sekä polttariextreme-kilpailun. Musiikista vastasivat esimerkiksi nuorten suosimat Uniklubi ja Irina sekä paikalliset KEMU ry:n (Kurikan elävän musiikin yhdistys) bändit ja alavutelainen blues-yhtye Rytmirotat. ([Http://www.hakupaalla.com](http://www.hakupaalla.com).)

Sauna Open Air, Tampere (7.–9.6.2007)

Sauna Open Air on PartySan Production Oy:n järjestämä tamperelainen kolmipäiväinen raskaamman rockin festivaali. Tapahtumaan ei ole ikärajaa, mutta alle 12-vuotiaat pääsevät alueelle vain huoltajan seurassa. Vuoden 2007 Sauna Open Airissa esiintyivät muun muassa Megadeth, Stam1na, Type O Negative, Thunderstone ja Sonata Arctica sekä vuoden 2007 Idoli Ari Koivunen. ([Http://www.sauna-open-air.fi](http://www.sauna-open-air.fi).)

Ilmajoen musiikkijuhlat, Ilmajoki (12.–17.6.2007)

Leevi Madetojan *Pohjalaisia* haluttiin esittää oopperan tapahtumien kotiseudulla eli Etelä-Pohjanmaalla ja näin sai alkunsa Ilmajoen Musiikkijuhlat. Alkuaikoina oopperaesitysten lomassa oli valtakunnallisia musiikkikuorojen tapaamisia, laulelmakilpailuja ja myöhemmin myös Merikantokilpailuja. Nykyisin juhlilla kuullaan yhdessä sekä hengellistä että viihdemusiikkia. Viihdemusiikista vastasivat vuonna 2007 esimerkiksi Jari Sillanpää ja Kari Tapio. Oopperalaulajat esiintyvät nykyisin varsinaisen esityksensä lisäksi myös erittäin suosituiksi tulleissa eväskorikonserteissa, joissa he esittävät omaa mielimusiikkiaan.

Ilmajoella on vuosien saatossa esitetty muun muassa *Jokioopperaa*, *Isontaloon Anttia*, *Pohjanmaan kautta* -oopperaa sekä 30-vuotisjuhlan kunniaksi vuonna 2005 taas *Pohjalaisia*-ooppera. Vuonna 2006 esitettiin kantaesitys Pekka Kostiaisen säveltämästä *Lakeuksien Lukko* -oopperasta. *Lakeuksien Lukko* esitettiin juhlilla myös vuonna 2007. Matkailutoimittajien Kilta ry. valitsi Ilmajoen Musiikkijuhlat vuoden 2006 kotimaiseksi matkailukohteeksi. Tunnustusta perusteltiin muun muassa sillä, että tapahtuma on ”talkoovoimin toteutettu, ammattilaisten ja amatöörien lämminhenkinen ja rento musiikkijuhla, jonka tunnelma vuosi toisensa jälkeen nousee pohjalaisista juuristaan kaikella vaikuttavuudellaan”. ([Http://www.ilmajoenmusiikkijuhlat.fi](http://www.ilmajoenmusiikkijuhlat.fi).)

Provinssirock, Seinäjoki (15.–17.6.2007)

Provinssirock on kolmipäiväinen ja samalla Suomen suurin rockfestivaali, joka on perinteisesti avannut kesäisen Suomen rockfestivaalikauden. Tapahtumassa vierailee vuosittain yli 60 000 kävijää. Seinäjoella nähtiin vuonna 2007 muun muassa pitkän uran tehnyt amerikkalainen laulaja ja lauluntekijä Tori Amos. Amos on tunnettu popin ja rockin elementtejä yhdistelevästä musiikistaan ja voimakkaista, esimerkiksi seksiä, uskontoa ja omakohtaisia tragedioita käsittelevistä lyriikoistaan. Seinäjoella kuultiin myös jo legendaarista Patti Smithiä ja New Yorkin homokulttuurista vaikutteita

ammentanutta amerikkalaista glam rock -bändi Scissor Sistersiä. Tunnetumpaa kotimaista musiikkikenttää edustivat muun muassa Lauri Tähkä ja Elonkerjuu, Kotiteollisuus, Apulanta, PMMP, Zen Cafe sekä Maj Karma. Provinssirockin musiikkitarjonta on siis varsin monipuolista ja tapahtuman kotisivujen mukaan tarjolla on musiikin lisäksi myös joukko muita ”poikkeittaiteellisia esityksiä”. ([Http://www.provinssirock.fi/provinssirock_2007.html](http://www.provinssirock.fi/provinssirock_2007.html).)

Tapahtuman taustalla on Seinäjoen Elävän musiikin yhdistys (Selmu ry.), jonka tavoite on edistää ja kehittää elävää musiikkia yhdistämällä toimialueensa elävän musiikin luojia, erilaisia kulttuurijärjestöjä kuin erilaisten musiikkikulttuurien kuluttajia. Selmu ry. pyrkii myös edistämään vieraiden musiikkikulttuurien tunnettavuutta Suomessa ja kotimaisen musiikin tunnettavuutta maailmalla. ([Http://www.provinssirock.fi/selmu148.html](http://www.provinssirock.fi/selmu148.html).)

Nummirock Heavy Metal Festival, Nummijärvi, Kauhajoki (22.–23.6.2007)

Nummirockilla on takanaan jo 20-vuotinen historia, ja se on vakiinnuttanut paikkansa suomalaisten juhannusfestivaalien joukossa. Viime vuosina tapahtumassa on esiintynyt Suomesta muun muassa Sentenced, Kotiteollisuus, Sonata Arctica, Stratovarius, Timo Rautiainen & Trio Niskalaukaus, Lordi, Nightwish, The 69 Eyes, Tehosekoitin, Jonna Tervomaa ja Rasmus. Nummirockissa on nähty myös iso joukko tunnettuja ulkomaisia esiintyjä. Vuosien varrella ohjelma on muuttunut enemmän heavy metal -vaikutteiseksi ja kesällä 2007 genreen kuuluvia esiintyjä olivat esimerkiksi amerikkalainen Virgin Steele, saksalainen Krypteria ja italialainen Graveworm. Suomalaisista artisteista nähtiin esimerkiksi tuore idoli ”Hevi-Ari” ja Nicole. Nummirockissa on myös Rämänä-lava, jolla esiintyy perinteisesti aina joukko suuremmalle yleisölle tuntemattomampia artisteja. ([Http://www.nummirock.fi/2007](http://www.nummirock.fi/2007).)

Lentäjien juhannus, Kauhava (22.–23.6.2007)

Kauhavalla järjestettävä Lentäjien juhannus on koko perheen juhannusjuhla. Vuonna 2006 tapahtuman ohjelmaan sisältyi esimerkiksi kotimaisten huippuartistien konsertteja, paljon erilaisia sekä koti- että ulkomaisia lentonäytöksiä, lentokoneiden maanäyttely, tivoli ja perinteinen juhannusneidon valinta. Vuoden 2007 tapahtumassa oli edellä mainittujen lisäksi myös Bike Hooligans -moottoripyöräshow. Vuoden 2007 tapahtuma veti peräti 13 000 kävijää. Festareiden päälavalla esiintyivät Tik Tak, Juha Tapio ja Pentti Hietanen. ([Http://lentajienjuhannus.fi](http://lentajienjuhannus.fi).)

Kalajoen juhannus, Kalajoki (21.–23.6.2007)

Kalajoen juhannus on kolmipäiväinen rockhenkinen juhannustapahtuma. Festivaali järjestetään Suomen suurimmalla leirintäalueella Kalajoen hiekkasärkillä, ja se keräsi vuonna 2006 noin 45 000 vierasta. Tapahtumassa vierailee sekä koti- että ulkomaisia artisteja. Kesän 2006 ehdottomasti suosituin esiintyjä oli Suomen euroviisuvoittaja Lordi. Viime vuonna festareilla nähtiin muun muassa suomalaiset Klamydia, Irina ja Private Line sekä ruotsalainen Basshunter. ([Http://www.kalajoenjuhannus.net](http://www.kalajoenjuhannus.net).)

Tuska Open Air, Helsinki, Kaisaniemen puisto (29.6.–1.7.2007)

Metallihenkinen Tuska-festivaali järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 1998 Tavastialla kaksipäiväisenä. Vuonna 1999 tapahtuma siirtyi ulkotiloihin, jossa se on järjestetty siitä asti. Vuosina 1999–2000 Tuska järjestettiin VR:n makasiineilla, minkä jälkeen se siirtyi Kaisaniemen puistoon, ja siitä tuli kolmipäiväinen. Festivaaliin kuuluu olennaisesti myös esimerkiksi Tavastialla järjestettävät jatkoklubit, joita on järjestetty myös alaikäisille ainakin parina viime vuonna, esimerkiksi Gloriassa ja Nosturissa. Festivaali on ikärajon. Vuonna 2006 Tuskassa vieraili noin 33 000 kävijää: tapahtuma on ollut jo useana vuotena loppuunmyyty. Vuonna 2007 festivaalilla esiintyivät Suomesta muun muassa Thunderstone, Maj Karma ja Children of Bodom. Ulkomaan kiinnityksiä olivat muun muassa amerikkalaisen W.A.S.P. ja Misery Index sekä japanilainen D’espairsRay. ([Http://www.tuska-festival.fi](http://www.tuska-festival.fi).)

Tangomarkkinat, Seinäjoki (4.–8.7.2007)

Seinäjoella järjestettävät tangomarkkinat olivat vuonna 2007 järjestyksessään jo 23:nnet. Ensimmäiset Tangomarkkinat järjestettiin vuonna 1985 ja silloin tapahtumassa vieraili noin 18 000 tangon ystävää. Vuoden 1999 Tangomarkkinat saavutti tapahtuman historian tähänastisen yleisöennätyksen eli noin 130 600 kävijää. Monipäiväisen tapahtuman ohjelmaan sisältyy suurimmalle osalle suomalaisista tuttu tangolaulukilpailu ja lisäksi muun muassa tangon sävellys- ja sanoituskilpailu, joka tuottaa vuosittain jopa 300 uutta tangoa sekä lavatangokilpailu eli tangon suomenmestaruus-tanssikilpailut. Vuosina 1996–2005 tapahtuman yhteydessä järjestettiin myös Miss Tango -kilpailu. Tangomarkkinat on tehnyt suomalaista tangoa tutuksi niin koti- kuin ulkomaillakin; myös usean eri alan tutkijat ovat kiinnostuneet suomalaisen tangon erityispiirteistä, ja sitä on analysoitu usean tieteenalan näkökulmasta. Tapahtuma on siten ollut osaltaan vaikuttamassa tämän populaarikulttuurin muodon suosion nousuun. ([Http://www.tangomarkkinat.fi](http://www.tangomarkkinat.fi).)

Ruisrock, Turun Ruissalo (6.–8.7.2007)

Kolmipäiväinen Ruisrock on yksi kesän suosituimpia festareita. Tämäkin tapahtuma on ikärajan, mutta alle 12-vuotiaita kehoitetaan tulemaan alueelle huoltajan kanssa; kuten myös muiden festivaalien kotisivuilla usein esitetään. Ruisrockissa on myös anniskelualue erikseen. Erityisen tapahtumasta tekee miljö, Turun Ruissalon luonnonpuisto. Tapahtuma on kolmipäiväinen, ja sen esiintyjälista siksi pitkä. Tyylillisesti Ruisrock on varsin monipuolinen; esiintyjä on popista rockiin ja suomalaisista ulkomaisiin, tunnetumpiin ja vähemmän tunnettuihin. Yksi tämän kesän kuumimmista ulkomaisista nimistä oli ”uudeksi Marvin Gayeksi ja Stevie Wonderiksi usein nimetty John Legend”. Legend on yksi tämän hetken modernin mustan musiikin kärkinimistä, ja hän on saanut jo viisi Grammy-palkintoa. ([Http://www.ruisrock.fi](http://www.ruisrock.fi).)

Kaustinen Folk Music Festival, Kaustinen (7.–15.7.2007)

Kaustisen kansanmusiikkifestivaalia voidaan pitää suomalaisten kesätapahtumien äitinä, sillä vuonna 1968, jolloin tapahtuma järjestettiin ensimmäisen kerran, Suomessa oli vain vajaat kymmenen paikallisista perinteistä ammentavaa tapahtumaa. Tapahtuman vanavedessä vastaavanlaisten tapahtumien lukumäärä on noussut jo useisiin satoihin. Festivaalin musiikilliset juuret ovat keskipohjalaisessa pelimannikulttuurissa ja tavoitteena on samalla sekä ylläpitää että toisaalta uudistaa paikallisia kulttuuriperinteitä. Tapahtuma haluttiin profiloida kaiken kansan juhlaiksi jo heti alkumetreillä, mutta nuori folk-yleisö huomioitiin myös erityisesti esimerkiksi Hectorin kaltaisten esiintyjien kiinnostuksella. Vuonna 2007 Kaustisen kansanmusiikkifestivaalit järjestetään jo 40. kerran. Yhdeksänpäiväisen tapahtuman ohjelmaa kuvailtiin jo ennakkoon ehkä suurimmaksi vuosikymmeniin; syntymäpäivien kunniaksi. Festivaaleilla kuultiin kotimaisen kansanmusiikkigenren ja muiden, kuten kantrin ja iskelmän edustajien lisäksi rytmejä esimerkiksi Venäjältä, Intiasta ja Kuubasta. Yksi kuuluisimmista ulkomaisista esiintyjistä oli kanadalainen Buffy Sainte-Marie. ([Http://www.kaustinen.net](http://www.kaustinen.net).)

Tuurin Miljoonarock, Tuuri (13.–14.7.2007)

Miljoonarock järjestettiin vuonna 2006 kolmannen kerran, ja se keräsi tuolloin arviolta yli 15 000 kävijää. Tapahtumassa esiintyivät muun muassa euroviisuvoittaja Lordi ja amerikkalainen Billy Idol. Vuonna 2007 Veljekset Keskisen kyläkaupan edustalla rokattiin jo neljännen kerran ja kaksipäiväisessä tapahtumassa esiintyivät suomalaiset Popeda, Neljä Ruusua, HIM, Jani Wickholm, Lauri Tähkä & Elonkerjuu, Apulanta ja Eppu Normaali. Ulkomaisena kiinnostuksenä nähtiin Scorpions. Tuurin kyläkauppa sijaitsee 500 asukkaan Tuurin kylässä, Töysän kunnassa Etelä-Pohjanmaalla. Kyläkauppa on myynniltään Suomen toiseksi suurin tavaratalo, ja sen ympärille onkin muodostunut noin 60 liikkeen kauppakylä. Kyläkauppa on Suomen suosituin matkakohde; siellä vierailee vuosittain melkein kuusi miljoonaa kävijää. Ennen Miljoonarockia kyläkaupan alueella järjestettiin vuonna

2007 esimerkiksi Tuning car show ja Miljoonatanssit. Kyläkaupan kotisivujen mukaan vuodelle 2008 on odotettavissa Euroopan suurin pokeriturnaus. ([Http://www.tuuri.fi](http://www.tuuri.fi).)

Rockperry, Vaasa (13.–14.7.2007)

Rockperry-tapahtuma järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 2000. Vuoden 2005 Rockperry keräsi tapahtuman siihenastisen kävijäennätyksen eli 24 000 katsojaa ja vuonna 2007 kävijämäärä oli jo 31 000. Alkunsa tapahtuma on saanut Laihialta, jonka jälkeen se siirtyi Vaasan Hietasaareen ja sen käydessä liian pieneksi Vaskiluotoon. Vuonna 2007 kaksipäiväisillä festivaaleilla esiintyivät esimerkiksi hollantilainen ”sinfonista metallia” soittava Within Temptations, ruotsalainen rockyhtye The Hellcopters, Uniklubi, Maija Vilkkumaa ja paikalliset Normaali homma! ja Lauri Tähhä & Elonkerjuu. ([Http://www.rockperry.fi](http://www.rockperry.fi).)

Etelä-Pohjanmaan Spelit, Ähtäri (23.–29.7.2007)

Vuodesta 1972 lähtien eteläpohjalaisissa Speleissä on soinnut kansanmusiikki perinteitä kunnioittaen, mutta samalla tapahtuman henki on avoin uusille kansanmusiikin muodoille. Speleissä on musiikin lisäksi tarjolla esimerkiksi teatteria, tanssia, näyttelyitä ja lausuntaa. Viikon mittaiset Spelit järjestettiin kesällä 2007 Ähtärissä, jonka jälkeen ovat vuorossa Kuusiokuntien Alavus, Kuortane ja Töysä. Kesän 2007 Spelien teemana olivat vesi ja eläimet. Tapahtumassa esiintyi Suomi-palkinnolla palkittu Värttinä, yhtye, joka esittää rockhenkistä musiikkia, mutta jonka juuret ovat tiukasti kalevalaisessa ja suomalais-ugrilaisessa perinnesäveltämisessä. Värttinän lisäksi Speleissä nähtiin ”populäärimusiikin legenda” J. Karjalainen, joka esittää Lännen Jukkana amerikkansuomalaisia lauluja sekä esimerkiksi Topi Sorsakoski sekä Lauri Tähhä & Elonkerjuu.

Tapahtumaan liittyy erityiset lasten ja nuorten Spelit. Lasten ja nuorten Speleissä on myös mukana kansanmusiikkia ja tanssia; sekä vanhoja että hieman uudempia perinteitä kunnioittaen ja samalla uusia perinteitä luoden. Lasten Spelien virallinen päivä on lauantai, mutta erilaisia ennakkotapahtumia järjestetään jo talvella muun muassa Kuusiokuntien QuuMe lasten- ja nuortenkulttuuriverkoston organisoimana. Nuorten ikärajan tapahtuma on nimeltään Sepelit. ([Http://www.spelit.fi](http://www.spelit.fi).)

Vauhtiajot, Seinäjoki (27.–29.7.2007)

Vauhtiajot ovat yhdistelmä moottoriurheilua ja rockmusiikkia, johon tapahtuman nimi ”Vauhtiajot – race and rock” jo viittaa. Tapahtumassa valitaan myös vuoden Vauhtityttö. Vauhtiajot järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 2004 ja vuoden 2006 kävijämääräksi laskettiin jo yli 40 000 henkeä. Vuoden 2007 tapahtumaa laajennettiin entisestään, ja tapahtuma veti peräti 46 900 kävijää. Seinäjoella esiintyivät esimerkiksi englantilaiset rokkilegendat Motörhead ja Uriah Heep sekä kotimaiset Sunrise Avenue, PMMP, Lauri Tähhä & Elonkerjuu, Neljä Ruusua ja Jean-S. ([Http://www.vauhtiajot.fi](http://www.vauhtiajot.fi).)

Välipuistorock, Lapua, Laurilanpuisto (3.–4.8.2007)

Lapuan kaksipäiväinen Välipuistorock järjestettiin Laurilanpuistossa elokuussa 2007 18. kerran. Festivaalilla on siis jo varsin pitkät perinteet, ja sitä voisi tapahtuman kotisivujen mukaan kutsua siten vähintäänkin legendaariseksi kotimaiseksi rocktapahtumaksi. Tapahtuman taustalla vaikuttaa Ämyri ry. Tapahtuma on erillistä anniskelualueutta lukuun ottamatta ikärajan. Tapahtumassa esiintyivät esimerkiksi Apulanta, sällalainen punkkia soittava tyttöbändi Stalingrad Cowgirls, itäsuomalainen Ruoska, idoli Ari Koivunen sekä Pauli Hanhiniemi ja Testivoittaja. ([Http://www.valipuistorock.fi/vprock2006/index.php](http://www.valipuistorock.fi/vprock2006/index.php).)

Ankkarock, Vantaan Korso (4.–5.8.2007)

Ensimmäinen loppukesän festivaaleille varmistunut yhtye oli japanilaisen rockin tunnetuin bändi, Dir en grey. Ankkarockin kotisivuilla todetaan, että tällä esiintyjävalinnallaan Ankkarock pyrki vas-

taamaan ensimmäisenä kotimaisena festivaalina Suomessa vallitsevaan j-rock-buumiin. Vuonna 1997 perustettu bändi on noussut viime vuosien aikana maailmanlaajuisesti tunnetuimmaksi aasialaiseksi yhtyeeksi. Dir en grey nauttii Japanissa suurta suosiota ja bändillä on Keski-Euroopassa ”fanaattinen ihailijakunta”. Muita bändejä Vantaan Korsossa järjestettävässä ikärajoittomassa tapahtumassa olivat viime kesänä Ruotsin euroviisuehdokas The Ark, Mando Diao, amerikkalainen Nine Inch Nails sekä suomalaiset Hanoi Rocks ja The 69 Eyes, Maija Vilkkumaa, Jonna Tervomaa ja Apulanta; tässä vain muutamia mainitaksemme. ([Http://www.ankkarock.fi](http://www.ankkarock.fi).)

Aukusti, Jalasjärvi (17.–18.8.2007)

Aukustirock on Jalasjärvellä koulukeskuksen seudulla järjestettävä kaksipäiväinen tapahtuma. Aikaisemmin festari järjestettiin Lamminjärven alueella. Tapahtuma on erillistä anniskelualueutta lukuun ottamatta ikärajoiton. Vuonna 2007 Aukusti tarjosi vierailijoilleen esimerkiksi nuorisönäytelmää, erilaisia näytöksiä, Avaudu Oikeesti -näyttelyn, useita kilpailuja sekä tietysti konsertteja. Perjantai on musiikkiohjelmistoon hieman nuorisopainotteisempi kuin lauantai. Perjantaina tapahtumassa esiintyivät esimerkiksi Lapko ja Nicole ja viime vuonna mukana oli myös ulkomainen vahvistus, tanskalaisen Carpark North. Lauantaina lavalla nähtiin Kaija Koo ja Seminaarinmäen mieslaulajat.

Aukustin järjestää Mukula ry, joka on ollut mukana maakunnan lasten ja nuorten kulttuurityössä jo 20 vuoden ajan. Aukusti toteutetaan Allianssin nuorisovaihdon kautta saapuvan työryhmän ja naapurikuntien 15–25-vuotiaiden nuorten vapaaehtoisten voimin. Jalasjärven Nuorisovaltuustolla on myös suuri rooli tapahtuman suunnittelussa ja toteutuksessa. ([Http://www.mukula.net/aukusti](http://www.mukula.net/aukusti).)

Venetsialaiset, Kokkola (24.–26.8.2007)

Venetsialaiset eli veden, tulen ja valon juhla tarjoaa kulttuuri- ja urheiluohjelmaa koko perheelle. Tapahtuman juuret ovat 1800-luvulla, Kokkolan ja Pietarsaaren varakkaampien huvilayhdyskuntien ”Venetsialaisen illan” juhlaperinteessä, johon kuuluivat muun muassa huviloiden juhlaavalaistus, kokkojen polttaminen ja joskus myös ilotulitteiden ampuminen. Tämän päivän Venetsialaiset ovat koko viikonlopun kestävä ja samalla Kokkolan suurin kesätapahtuma, johon osallistuu vuosittain useita tuhansia vierailijoita. Vuonna 2007 tapahtuman musiikkitarjonnasta vastasivat muun muassa Katri Ylander, Indica, Negative sekä Mamba. Ohjelmaan kuului konserttien lisäksi myös muun muassa muotinäytöksiä, sambaesityksiä, perinteinen Suntin soutu -kilpailu sekä kauppatorin markkinat ja useita muita tapahtumia ja esityksiä. Tarjolla on myös paljon erilaista urheilua. Sunnuntai on Venetsialaisten aikaan erityinen lasten ja perheiden päivä, jolloin kauppatorilla on tarjolla monenlaista lapsiperheille sopivaa ohjelmaa. ([Http://www.venetsialaiset.fi](http://www.venetsialaiset.fi).)

Maata Näkyvissä, Turku (16.–18.11.2007)

Maata Näkyvissä -tapahtuma on tapahtuman kotisivujen mukaan Pohjoismaiden suurin kristillinen nuorisotapahtuma. Viime vuonna se järjestettiin jo peräti 23. kerran, joten sillä on jo varsin pitkät perinteet. Maata Näkyvissä -festareille saapuu nuoria ympäri Suomen. Tapahtumassa esiintyy ”suomi-gospelin valovoimaisimpia tähtiä, suosittuja ulkomaalaisia esiintyjiä, raamattuopetusta, studioita, workshoppeja sekä esittävän taiteen mielenkiintoisia persoonia”. Tapahtuman toteuttaa vuosittain yli 1000 talkoolaista ja järjestäjinä toimivat Sley'n nuorisotyö ja Turun evankelis-luterilaiset seurakunnat. ([Http://www.maatanakyvissa.fi](http://www.maatanakyvissa.fi).)

Kauhajoen kasino, Kauhajoki ja Rytmikorjaamo, Seinäjoki, Evijärven NS, Evijärvi...

Seinäjoen Rytmikorjaamon kotisivuilla todetaan, että kyseessä on ihmisten klubi. Rytmikorjaamolla järjestetään esimerkiksi nuorten Kultrock-tapahtuma (ks. <http://www.kultrock.org>) ja Puhalla nollat -konsertteja, joihin ei ole ikärajaa. Rytmikorjaamon tiloja on myös mahdollisuus vuokrata erilaisia yri-ty- ja yksityistilaisuuksia varten ja tarjolla on lisäksi oma saunatila. ([Http://www.rytmikorjaamo.fi](http://www.rytmikorjaamo.fi).)

Kauhajoella sijaitseva Kauhajoen Kasino taas on huvikeskus, joka tarjoaa erilaisia tapahtumia, konsertteja ja tiloja alueen nuorisolle ”ikään ja kokoon katsomatta”. Kasinon tapahtumiin suositellaan usein kuitenkin 15 vuoden ikärajaa. ([Http://www.kauhajoki.fi/kasino/2006](http://www.kauhajoki.fi/kasino/2006).)

Evijärven Nuorisoseura on kotisivujensa mukaan ”Pohjanmaan paras bilepaikka”. Tiloissa järjestetään konsertteja, joiden esiintyjät koostuvat nuorten suosimista artisteista ja bändeistä, joita alkuvuodesta 2007 olivat muun muassa Smack, Illi ja Lovex. ([Http://koti.japo.fi/~evijarns/esiintyjat.htm](http://koti.japo.fi/~evijarns/esiintyjat.htm).)